

DOLENJSKI LIST *četrek*
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
vsak

Ugotavljali odgovornost bivše upave

S skupščine delničarjev
Zavarovalnice Tilia

NOVO MESTO - V petek, 20. decembra, je bila seja skupščine delničarjev Zavarovalnice Tilia. Sprejeli so spremembe in dopolnitve statuta in tako posledaj uprava zavarovalnice ne bo več štela 5 članov, ampak 3; najvišjo možno udeležbo delničarjev v kapitalu so od sedanjih 5 povečali na 15 odst.

Skupina zunanjih delničarjev je zahtevala, naj se na dnevni red uvrsti tudi razrešitev celotnega nadzornega odbora in imenovanje novega, v Tilii zaposleni delničarji pa so predlagali, da se na dnevni red uvrsti tudi zahteva po ugotavljanju odgovornosti bivše uprave; notranji delničarji so podprli tudi predlog, da se razreši celotni nadzorni svet, če pa to na skupščini ne bi bilo sprejeto, naj bi glasovali o razrešitvi posameznih članov.

Na skupščini niso sprejeli razrešitve celotnega nadzornega sveta, pri glasovanju o posameznih članih pa so razrešili dva od šestih in na njuno mesto izvolili dva nova, Romana Rajerja in Karla Varujana. **NOVI nadzorni svet** bo na svoji prvi seji predlagal novo 3-člansko upravo Tilie.

Med najpomembnejšimi sklepi s skupščine je vsekakor ta, da bodo v sodelovanju z Agencijo za privatizacijo in prestrukturiranje in Uradom za zavarovalni nadzor pričeli postopek za ugotovitev lastniške strukture. Z dvotretjinsko večino so sprejeli sklep o ugotavljanju morebitne odgovornosti odpoklicane uprave.

A. B.

Elektrarna zadolžena, vendar varna

Jedrsko elektrarna Krško opravila glavino priprav za podpis pogodbe o dolgoročnem delovanju
- Gospodarske težave - Z remontom do večje moči - Še brez hrvaškega soglasja

KRŠKO - Jedrska elektrarna Krško je opravila glavino priprav za podpis pogodbe o dolgoročnem delovanju, s katero si bo omogočila nakup simulatorja za usposabljanje kadrov, izdelavo študije za dvig zmogljivosti in nakup uparjalnikov kot ključno tehnološko sestavino, ki je pogoj za nadaljnje obratovanje objekta.

Elektrarna sicer posluje s precejšnjimi gospodarskimi težavami in ima redno blokiran žiro račun. Ima 5,6 milijarde tolarjev dolga; od tega je 5 milijard neplačanih obveznosti do sklada za razgradnjo jedrske elektrarne. V takih razmerah si NE Krško zagotavlja tekoče poslovanje z najemanjem kratkoročnih posojil, ki znašajo skupno 500 milijonov tolarjev. Direktor NE Krško Stane Rožman vidi rešitev iz sedanjih razmer v pričakovani podražitvi elektrike.

Dolg do sklada je bil sicer tudi tema pogovora ob letošnjem obisku vladne delegacije v JE Krško. Takrat je minister Metod Dragoinja napovedal možnost, da bi obveznosti do sklada za razgradnjo krške elektrarne krili v Sloveniji s prodajo javnih vrednostnih papirjev. Ob omenjenem obisku, ob katerem je predsednik vlade dr. Janez Drnovšek napovedal vladno podporo pri načrtovanem nakupu uparjalnikov, so menili, da NE Krško deluje varno.

NE Krško je v letošnjem red-

nem letnem 65-dnevem remontu opravila več posegov na uparjalnikih. Med drugim so zmanjšali

• V letu 1997 bi nuklearka rada uredila svoj status, potem ko se doslej še ni lastnila. Tega očitno še ni storila tudi zato, ker še ni znana zadnja beseda Hrvaške glede skupnega slovensko-hrvaškega energetskega objekta.

začepjenost cevi uparjalnikov in opravili nekatere posege na turbinah ter s tem dosegli večjo moč elektrarne in zagotovili obratovanje elektrarne s polno močjo do predvidene zamenjave uparjalnikov. Rezultati opravljenih pregledov med remontom so bili v mejah pričakovanih in zagotavljajo zanesljivo in varno obratovanje v 13. gorilnem ciklusu. V remontu so izločili tudi dva gorilna elementa.

M. LUZAR

POLAR IN OLIMPIJSKI KOMITEJ - Lastnik novomeške firme Polar - Eko projekt Andrej Švent (na levi), ki je izključna zastopnica najboljših svetovnih proizvajalcev merilnih instrumentov za šport, rekreacijo in rehabilitacijo, je ob preselitvi v nove prostore na Kapitlju podpisal pogodbo o sodelovanju s slovenskim Olimpijskim komitejem in Ministrstvom za šolstvo in šport. Več o dejavnosti firme v prihodnji številki (Foto: A. B.)

Trebnje toži Slovenijo

Trebanjski občini pošlo potrpljenje glede izravnave zagotovljene porabe - Ministrstvo za finance na pol gluho

TREBNJE - Pred približno dvema mesecema je trebanjski župan Ciril Pungartnik izrazil naostrejši protest trebanjske občine, zavoljo sprenevedanja uradnikov na ministrstvu za finance, ki niso hoteli (u)slisati Trebanjcev, naj vendar spoštujejo zakon o lokalni samoupravi, ki določa najmanj 90-odstotno izravnano za zagotovljeni program občinskega proračuna.

Pač: v Ljubljani so nekoliko omilili prvotni izračun, ki bi še bolj zarezal v trebanjsko občinsko malho, kjer že tako skoraj kronično primanjkuje denarja za nekatere proračunske potrošnike. Še bolj nerodno pri vsej zadevi je, da so si na ministrstvu med letom izmišljevali nova "pravila igre", ko so porabili dobršen del pogače po prvotnih izhodiščih, ker življenje pač teče dalje. Zatorej odločnost trebanjskega župana, da toži državo temelji tudi na dokaj širo-

ki podpori t.i. baze. Več na 6. strani.

Sporočilo bralcem

Naslednja številka Dolenjskega lista bo izšla v četrtek, 9. januarja 1997.

VREME
Ob koncu tedna bo suho in mrzlo vreme.

❄️ *Srečno*
❄️ *1997. leto*
❄️ *vam želi*
❄️ *uredništvo*
❄️ *Dolenjskega lista.*

BPH

BORZNO POSREDNIŠKA HIŠA, d.o.o.
PE NOVO MESTO

BPH, Trdinova 1 (bivši hotel Kandija)
Tel.: 068/342-410

Vsem strankam želimo srečno in donosno novo leto!

Nespodobni Podobnik

Čas beži, od volitev mineva že drugi mesec, Slovenija pa nima ne (vse)opravilno sposobne vlade ne predsednika. Odločilne državne zadeve stojijo, uradniki čakajo, mrmranje ljudstva, po Halifaxu največji in najnevarnejši hrup sveta, narašča, politične stranke pa vkopane ponavljajo stokrat povedane utemeljitve, zakaj izvršna oblast pripada prav njim. Nepolitično trmasto vztrajanje ne škoduje le vsem nam, temveč tudi politiki in politikom samim. Upam(o) si napovedati, da se bo, dolgoročno gledano, to slabo končalo predvsem za predsednika SLS Marjana Podobnika, ki mu je nenadna politična višina izzvala vidne znake vrtoglavice. Najmanj nespodobno (zelo mila oznaka nepotizma) je, da kot brat dr. Janeza, novega predsednika Državnega zbora, zase brez pomišljanja terja še mesto predsednika vlade, torej najmočnejši in najzahtevnejši položaj v državi. Ob tem pa ima stalno na jeziku moralo in poštenost.

Njegovo neučakanost in nezrelost, ki bo škodovala tudi Slovenski ljudski stranki, lahko slutimo že iz odgovora na očitek, da ne vzdrži strokovne primerjave z dr. Janezom Drnovškom, predsednikom še vedno daleč najmočnejše politične stranke v državi. Takole se je odrezal naš mladi Marjan: "Ponosen sem na delo svetovca in vodje lokalne banke - lahko rečem, da sva približno na istem." - Nimam besed, posebej še, ker sem končal isto fakulteto kot Podobnik in vem, kaj se je lahko tam naučil o delu, ki ga čaka, če bo zmagala njegova nepotešena ambicioznost.

MARIJAN LEGAN

20 MILIJONOV STREŠNIKOV BRAMAC - V Bramacu v Dobruški vasi so sredi prejšnjega tedna naredili dvajsetmilijonti strešnik letos. 14 milijonov so jih prodali v Sloveniji, 6 milijonov pa izvozili. S tem je ta prva mešana firma na našem koncu izpolnila letošnji plan, ki je za celih 45 odst. večji od lanskega. V Bramacu je zaposlenih 149 ljudi, od tega 112 v Dobruški vasi, 37 pa v njihovi tovarni v Dravogradu. Proizvodnja je stekla leta 1991; prvo leto so naredili 4 milijone strešnikov, skupaj pa že blizu 70 milijonov. Na fotografiji: ob 20-milijontem strešniku je direktor Bramaca Jernej Klemenc odprl šampanjec. (Foto: A. Bartelj)

Kakšno je bilo leto 1996?

Proti koncu leta 1996 so slovenskim tihotapcem zaplenili velike množice petard. Zato bo nekoliko mirnejša silvestrska noč. Sicer je med letom pokalo dovolj v svetu in doma. Govorilo je orožje, in to domala na vseh svetovnih vzporednikih. Iztekajoče se leto bo prišlo v kronike tudi kot čas, v katerem so se posebej proslavili tudi gangsterji na slovenskih tleh. Epizod s temi negativnimi junaki je bilo veliko število, vsekakor pa so delovali na več področjih. Letos je tudi Slovincem postalo jasno, da pred gangsterji niso varni niti obiskovalci bencinskih črpalk niti stanovanja ali pisarne političnih strank. Kako tvegano je biti starejši upokojenec na robu samotne vasi, tudi letos ni potrebno posebej poudarjati. Vendar je bilo življenje letos vendarle lepo. Za nekatere zato, ker je v Brestanici pel prof. Igor Drnovšek, ki dokazano ne mara orožja. Za druge zato, ker se je razmahnil sporni Internet, s katerim lahko zainteresirani vzpostavijo iz domačega fotelja po žici stik celo z najbolj oddaljenim južnoafriškim preprodajalcem orožja. Za tretje mogoče zato, ker so se lahko veliko dni v letu igrali z majhnimi fantki in punčkami in so se pri tem poživljali na drug svet in njegovo okolico. Kako so ga doživljali preostali milijoni ljudi? Kako se vi spominjate leta 1996? Prigisite besed o tem je na voljo v današnji anketi.

IRENA JANKOVIČ, dipl. inženir živilske tehnologije iz Krškega: "Letošnje leto mi je bilo zelo lepo, ker sem bila skupaj s sinkom dojenčkom. Konec leta pa mi je spet prinesel spremembo in na neki način prijeten dogodek. Po daljši prekinitvi, ki prija, sem spet začela delati. To je spet nov začetek, ki te tudi izpolnjuje. O politiki v letošnjem letu ne bi govorila."

IVAN POČEK, upokojeni elektrotehnik iz Brežic: "Letos je bilo, vsaj do zdaj, vse v redu. Poletna sezona je bila slabša zaradi slabega vremena. V politiki v Sloveniji je majhno presenečenje, kar se dogaja. V osebnem življenju je vse po starem. Še naprej s kolegi veliko kolesarim. Tako vidim, da je okolje umazano. Tudi Brežice so umazane. V mestu je vse zaparkirano."

KATICA ADLEŠIČ, upokojenka iz Adlešičev: "Iztekajoče se leto je bilo glede na moja pričakovanja še kar dobro, moti me le, da se tako dolgo ne dogovorijo glede slovenske vlade. Za prihodnje leto pa si želim pravega predsednika vlade, predvsem pa veliko zdravja, več miru in manj trpljenja ljudi tako v naši bližini kot drugod po svetu. Pa vreme naj bo malo manj muhasto kot letos."

STANKO GOLOBIČ, višji upravni delavec iz Vavpče vasi pri Semiču: "Zdi se mi, da je bilo letošnje leto povprečno, odkar smo samostojni, a tudi posebnih želja, kakšno naj bi bilo, nisem imel. V prihodnjem letu si želim več zdravja in takšno srečo v družini, kot je bila doslej. Pa da bi se čimprej dogovorili o naši vladi v korist vseh državljanov ter da bi bogatili našo državo."

PAVLA ERJAVEC, kuharica v Dolenjski delikatesi na Glavnem trgu, iz Dolenjskih Toplic: "Leto, ki je za nami, ni bilo nič posebnega, slabo pa tudi ne. V prihajajočem letu pa si želim predvsem zdravja za vse svoje najbližje in zadovoljstvo v službi. Pa da bi se slovensko gospodarstvo opomoglo, da bi ljudje imeli delo in dobre plače ter da bi živeli v miru."

POLONA LOVŠIN, študentka iz Ribnice: "Letošnje leto je bilo zame zelo pomembno. Končala sem gimnazijo in začela študirati. Precej časa sem oklevala, ali naj študiram umetnostno zgodovino ali ne. Ker lahko ob koncu letošnjega leta rečem, da je bila moja odločitev pravilna, vem, da mi bo letošnje leto ostalo za vedno v dobrem spominu. O zaposlitvi še ne razmišljam."

LILI ŠTEFANIČ, direktorica Ljudske univerze Kočevje: "Vesela sem, da se letošnje leto izteka. Že po vraževerju prestopna leta ne prinašajo nič dobrega, kar pa se mi je tudi osebno potrdilo s mnogimi stresnimi situacijami. Močno upam, da bo prihodnje leto boljše, upam pa tudi, da vraževernost ne velja za našo novo vlado, ki se je oblikovala še v tem letu."

DARINKA URBANČIČ, zaposlena v modelarni sevniške Jutrjanke, doma iz Krmelja: "Ne morem biti zadovoljna s tem letom. Skrbi me, kam bo nas delavce pripeljalo lastnjenje. Pri nas so nam režijcem odbili 3 odstotke od plače zato, da ne bi bilo odpuščan. Zadnji mesec sem bila po operaciji na bolniški, a za 20 let delovne dobe se mi zdi 41.000 tolarjev vseeno slaba plača."

ALOJZ PETJE, kmet iz Zabukovja: "Podobno kot večino krajanov je tudi mene v preteklem letu najbolj motilo to, da v krajevni skupnosti Šentrupert, kjer je asfalt že do skoraj vsakega šparona vinogradnikov, niso kaj naredili, da bi se tudi mi vozili vsaj po količjak vzdrževani cesti, ne pa po samih jamah. Naši politiki se ne znanjo zmeniti glede vlade, pri nas pa očitno že glede ceste ne."

Socialna stanovanja v samskem domu

V nekdanjem Pionirjevem samskem domu v Bršljunu jih bo uredila Zarja

NOVO MESTO - V letošnjem proračunu novomeške občine je bilo za ugodna stanovanjska posojila predvidenih nekaj manj kot 92 milijonov tolarjev. Za gradnjo, dozidavo in prenovo hiš so individualnim posojiljemalcem (razpis je bil oktobra) namenili 21 milijonov tolarjev, z ostalim denarjem, blizu 71 milijoni tolarjev, pa naj bi kreditirali gradnjo neprofitnih stanovanj na Brodu. Vendar se je zataknilo pri zemljišču za gradnjo bloka, v katerem naj bi bila ta stanovanja. Sklad kmetijskih zemljišč namreč ne da soglasja, čeprav menda sporno zemljišče sploh ni državna last.

Kakorkoli že, do gradnje neprofitnih stanovanj ni prišlo, zato so se na novomeški občini odločili, da bodo ta denar porabili za nakup 15-ih socialnih stanovanj, ki naj bi jih stanovanjsko podjetje Zarja uredilo v nekdanjem Pionirjevem samskem domu v Bršljunu. Cena takega stanovanja naj bi bila 1.600 mark za kvadratni meter.

O tem, da bi v nekdanjem samskem domu v Bršljunu uredili socialna stanovanja, so na občini razmišljali že prej, sedaj pa so se s podjetjem z nepremičninami Real, lastnikom tega doma, pogodili tudi za sprejemljivo ceno. Ko bodo vse stvari jasne, bo pogodbo z Realom za nakup stavbe, v kateri je 3.740 m² stanovanjskih površin, sklenilo podjetje Zarja. Občina bo od Zarje odkupila okoli 660 m² v socialna stanovanja preurejenih stanovanjskih površin, za kar bo dala nekaj manj kot 71 milijonov tolarjev denarja, ki ni bil porabljen za kreditiranje gradnje neprofitnih stanovanj na Brodu, in 25 milijonov tolarjev, ki so tako in tako namenjeni za gradnjo socialnih stanovanj. Ostala stanovanja naj bi Zarja prodala na trgu. Denar za kreditiranje gradnje neprofitnih stanovanj bo zagotovljen v proračunu za prihodnje leto.

A. B.

RIBNIŠKI ŠTUDENTJE ZA NOVO LETO

RIBNICA - Ribniški študentski klub pripravlja silvestrovanje na odprtem. Tokrat se bodo prizadevali člani, ki so že doslej izpeljali nekaj odmevnih akcij, zbrali na parkirišču pred Miklovo hišo. Obiskovalce bodo zabavali priznani mladinski ansambli, ne bo manjkalo tudi druge zabave.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 28. decembra, bodo odprte naslednje prodajalne živil:

- **Novo mesto:** od 7. do 19. ure: Blagovnica Zobja vas
- od 7.30 do 21. ure: trgovina Anita pri gostišču Kos
- od 7.30 do 20. ure: Vita, trgovina Darja, Ljubljanska
- od 7. do 20. ure: market Saša, K Roku
- od 7. do 20. ure: trgovina Sabina, Slavka Gruma
- od 7. do 20. ure: trgovina Sabina, Mirana Jarca
- od 7.30 do 20. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica
- od 7. do 19.30: mlečni diskont Vita, Šmihel
- od 7. do 14.30: market Maja, Bučna vas
- od 7. do 19. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas
- od 7. do 20. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice
- od 7.30 do 14. ure: market Pri kostanju, Prečna
- od 8. do 17. ure: trgovina Bracar, Smolenja vas
- od 7.30 do 13. ure: trgovina Pod lipo, Smolenja vas
- od 8. do 13. ure: trgovina Dule, Smolenja vas
- od 8. do 16. ure: market Pero, Stopiče
- od 8. do 20. ure: market Perko, Šentpeter
- od 8. do 18. ure: Urška, Uršna sela
- od 7. do 20. ure: trgovina Marks, Vavta vas
- od 6.30 do 17. ure: market Malka, Mestne njive
- od 6.30 do 17. ure: pekarna Malka Žužemberk, prodajalna Kandija
- **Šentjernej:** od 7. do 17. ure: Market
- od 7. do 18. ure: trgovina Kias, Šmarje pri Šentjerneju
- **Metlika:** od 7. do 21. ure: trgovina Prima

V nedeljo, 29. decembra, bodo odprte naslednje prodajalne živil:

- **Novo mesto:** od 8. do 11. ure: Prodajalna Vodnjak, Samopostrežba Mačkovec, Market Ljubljanska, Market Ragovska, Market Orska, Market Kristanova, Market Drska, Samopostrežba Šmihel, PC Ločna, Nakupovalni center

Zlati jubilej novomeške knjižnice

Svečana počastitev 50-letnice Knjižnice Mirana Jarca - Slavnostni govornik Ivo Svetina, ostali pa: Franci Koncilija, Andreja Pleničar in Karel Bačar - Izid zbornika

NOVO MESTO - Med številne ustanove Mestne občine Novo mesto, ki letos praznujejo jubilej, spada tudi Knjižnica Mirana Jarca in največja nagrada je začetek gradnje novih prostorov in adaptacija obstoječih. Svoj 50. rojstni dan je knjižnica slovesno počastila v petek, 20. decembra. Od 16. do 18. ure so obiskovalci imeli voden ogled njenih prostorov, ob 18. uri pa je bila proslava, na kateri je zbrane nagovoril novomeški župan Franci Koncilija, predstavnik Ministrstva za kulturo RS Ivo Svetina, v.d. ravnateljica knjižnice Andreja Pleničar in prof. Karel Bačar. Prireditve je povezovala Ljudmila Jevnikar.

O pomenu izida 200 strani obsegajočega zbornika z naslovom Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto 1946-1996 je spregovorila Andreja Pleničar. V delu, katerega izid je sofinancirala tudi Mestna občina Novo mesto, je mogoče najti natančen prikaz dela in poslanstva te osrednje občinske in matične knjižnice. "V prvem delu, ko smo ponatisnili tekst Boga Komelja z naslovom Sto let javnega knjižničarstva v Novem mestu 1865-1965, smo pokazali, da se

zavedamo korenin in se obenem na ta način tudi zahvalili prvemu upravniku knjižnice. V drugem delu zbornika smo predstavili oddelke knjižnice ter se s krajšimi ali daljšimi zapisi spomnili tudi tistih, ki so postavili njene strokovne temelje, na primer Boga Komelja, Milana Dodiča, Nade Serajnik itd.," je povedala Pleničarjeva.

Lep prikaz ustanavljanja študijskih knjižnic na Slovenskem je podal prof. Karel Bačar, ki je

postavil strokovne temelje domoznanskega oddelka novomeške knjižnice in je znova poudaril pomen dela Boga Komelja. Zaključil je z mislijo, da morajo biti knjižničarji ljudje, ki ljubijo knjigo. Da bo knjiga iz papirja ne glede na ves tehnološki razvoj vedno posebna dragotina, pa je menil Ivo Svetina, ki je, tako kot ostali govorniki, Knjižnici Mirana Jarca in vsem njenim delavcem čestital za jubilej in zaželel vsaj še pol stoletja uspešno delovanje, tudi ob podpori države.

Za zanimiv glasbeni program sta poskrbela violinist Vlado Batista in violončelist Bojan Cvetežnik.

L. MURN

Slovenska vojska ne zaostaja

Ob 6. obletnici 1. specialne brigade Moris

KOČEVSKA REKA - S prikazom usposobljenosti brigade in podelitvijo priznanj so prejšnji torek na Skrilju pri Kočevski Reki svečano obeležili 6. obletnico ustanovitve 1. specialne brigade Moris. Slavnostni govornik je bil državni sekretar na ministrstvu za obrambo Gorazd Vidrih.

"Postroj 1. specialne brigade ni pomenil samo prikaza najmočnejšega dela operativnih obrambnih sil, temveč predvsem uresničitev projekta Narodna zaščita, v katerem je bilo vtakano delo več

• **Na slovesnosti ob 6. obletnici brigade Moris so podelili srebrno medaljo generala Maistra Viktorju Krajncu ter bronasto medaljo Slovenske vojske so prejeli: Cvetko Zorko, Silvo Guštin, Robert Jerbič, Tomislav Vesel in Anton Janežič.**

tisoč njegovih pripadnikov, od kmetov in rezervistov do profesionalnih pripadnikov TO," je v spomin na dan pred natanko šestimi leti, ko je bila v Kočevski Reki ustanovljena 1. specialna brigada Moris, dejal Gorazd Vidrih. Poudaril je, da je bil razvoj Slovenske vojske bliskovit. "Pred petimi leti smo branili našo svobodno voljo z orožjem, ki nam je bilo pač na voljo, danes pa se lahko Slovenska vojska vedno bolj primerja z modernimi armadami zahodnih držav," je dejal.

Ker Slovenija izpolnjuje vsa temeljna merila za članstvo v zvezi

Nato, bo prihodnje leto, kot je dejal Vidrih, ko bo dokončno znana odločitev o razširitvi zveze Nato za nove članice, za Slovensko vojsko in brigado Moris pomembno leto. "Slovenska vojska bo odšla na vaje v tujino, sodelovala bo tudi v humanitarnih misijah in mirovniških operacijah pod modro zastavo OZN," je povedal Vidrih in dodal, da zato ostajajo kadrovska krepitev in usposobitev za sodelovanje v mednarodnih silah, preskok na višjo kvaliteto raven ter prenos izkušenj in znanj na druge enote Slovenske vojske še naprej temeljne naloge 1. specialne brigade Moris.

M. L.-S.

OB 6. OBLETNICI MORISA - Gorazd Vidrih je spregovoril o pomenu 1. specialne brigade Moris nekoč in danes (Foto: M. L.-S.)

GLASOVALI ZA SAMOPRISPEVEK

VELIKA DOLINA - Na referendumu o uvedbi krajevne samopriskpevke v krajevnih skupnostih Jesenice na Dolenjskem in Velika Dolina so se odločili za samopriskpevek. Od 1.589 volilnih upravičencev v obeh KS jih je prišlo glasovat 1.250, kar pomeni 78,6 odst. Od tistih, ki so se udeležili glasovanja, jih je 1.020 ali 81,6 odst. glasovalo za uvedbo omenjenega prispevka. Število tistih, ki so na nedeljskem glasovanju obkrožili za, znaša 64 odst. vseh volilnih upravičencev v obeh krajevnih skupnostih. Podatki povedo, da je predlog za uvedbo krajevnega samopriskpevka dobil v KS Velika Dolina in Jesenice na Dolenjskem večinsko podporo.

OB DNEVU DRŽAVNOSTI

RAKA - Krajevna skupnost Raka organizira v soboto, 28. decembra, ob 18. uri v telovadnici osnovne šole na Raki prireditve ob dnevu samostojnosti, na kateri bodo gostovali Kamniški koledniki in plesalci plesnega kluba Bolero. Program bo povezovala Mila Kačič. Po prireditvi bo silvestrovanje z duom Sonja in Jože iz Ljubljane. Za jedačo in pijačo bo poskrbelo Dolo, vstopnine pa ne bo.

Mariborsko pismo

Pošta daje mestu stotridaset novih delovnih mest

Dve leti sedeža slovenske pošte v mesto ob Dravi

MARIBOR - Te dni mineva drugo leto, odkar se je Pošta Slovenije preselila v Maribor in začela samostojno poslovati. Ob tej priložnosti je direktor Pošte Slovenije Alfonz Podgorelec s sodelavci sklical tiskovno konferenco, na kateri so javnost seznanili z delom in uspehi slovenskih poštarjev.

Slovenska pošta se je v minulih dveh letih temeljito modernizirala. Samo v 1996. letu so odprli 11 povsem novih pošt in obnovili 37 poštne lokalov, nove prostore pa je dobilo 26 pošt. Tako posluje danes v Sloveniji 546 poštne enote, pošta pa ima tudi 2.920 poštne nabiralnikov, 1184 telefonskih govorilnic (v zadnjem letu so postavili 108 novih) in 14.508 poštne predalov.

Po besedah Alfonza Podgo-

relca se sicer razvitost poštne omrežja pri nas vztrajno izboljšuje, vendar v primerjavi z državami Evropske zveze še vedno ni zadovoljiva. Ena pošta pri nas povprečno pokriva 37,1 kvadratnega kilometra in opravlja storitve za 3.655 prebivalcev. Temu primeren je tudi sistem dostave poštne pošiljke: 70 odstotkom prebivalcem poštarji dostavljajo pošiljke 6-krat tedensko, 29 odstotkom prebivalcev 5-krat tedensko, 1 odstotek prebivalcev v oddaljenih krajih pa prejema poštne pošiljke preko izpostavljenih predalčnikov.

Poštarji so še prav posebej ponosni, ker so posodobili promet s paketi in denarjem pa tudi s telegrami. Tako lahko, denimo, že danes uporabniki poštne storitve poleg telegrama naslovniku pošljejo tudi buteljko dobrega vina, bombonijero ali kakšno drugo priložnostno darilo. Slovenski poštarji imajo velike načrte tudi za 1997. leto, saj nameravajo zgraditi 8 novih poštne enote ter za 3 odstotke povečati obseg poštne storitve, medtem ko se bo število zaposlenih predvidoma povečalo samo za 1 odstotek. Uvedli pa bodo tudi vrsto novosti. Prizadevajo si, da bi leto 2000 pričakali kar najbolj sodobno opremljeni.

TOMAŽ KŠELA

KANDIJSKA - Pri urejanju Kandijske ceste, nekdanje Zagrebške, žal niso pomislili na prizadete ljudi na invalidskih vozičkih. Nikjer na tej cesti ne more invalid z vozičkom brez tuje pomoči čez cesto. To, kar bi morala biti osnovna norma, je v naših krajih, žal, komaj izjema.

GOGA - Županov govor na slavnostni seji občinskega sveta je bil za tako priložnost, milo rečeno, nenavaden. Dogajanje v iztekajočem se letu je opisal kot dogodke v mestu Gogi. Grumova Goga je zagaten, temačen, grotesken kraj, in če župan tako vidi občinsko središče, je to odsev njegovih pogledov in razpoloženj, ne pa dejanskega žitja in bitja našega mesta. V govor je vtaknil še Cankarjevo Pohujšanje v dolini Šentflorjanski (to naj bi bila Kučanova prisotnost pri maši v Vatikanu), nerazumljive "sofistične čase tranzicije", ljubljansko zaplankanost, ki da je v zavrnitvijo podelitve častnega doktorata ljubljanskemu nadškofu dr. Šuštarju povzročila "nacionalno sramoto prve vrste", in proglasil Maribor za veliko mesto, ker je tamkajšnja univerza istemu ta doktorat podelila. Nekaj je bilo še o jubilejnem letu, vrtcih, hitrem občinskem proračunu, brezcarinski coni in razlagi treh enigmatičnih besed: mene - tekel - fares. Kakšna Goga neki - godlja!

DOGODEK - V Šentjernejcu pa bil očitno največji dogodek v prejšnjem tednu smučarski sejem v soboto in nedeljo. Na naslov našega časopisa so prišla kar tri obvestila, da se bo zgodil ta veliki dogodek, tretje celo od samega župana. "Prosimo vas, da ta dogodek promovirate v Vašem mediju," se je zavzel župan.

GROZNJIA - V Škocjanu so zgroženi nad odnosom novomeškega župana do predloga Škocjanske občine o delitvi nekdanjega skupnega premoženja. Ko je blišal, da se Škocjanci ne strinjajo s predlagano delitvijo in da bodo predlagali svojo, je, kot so dejali, "čisto znorel". Škocjanskemu županu je celo zagrozil, da ne bo nikoli več prišel v Škocjan. Škocjanci pa v jok!

Ena gospa je rekla, da, sodeč po prireditvi Boš videl, kaj dela Dolenjč, naši ljudje samo pojedno cerkvene pesmi in molijo.

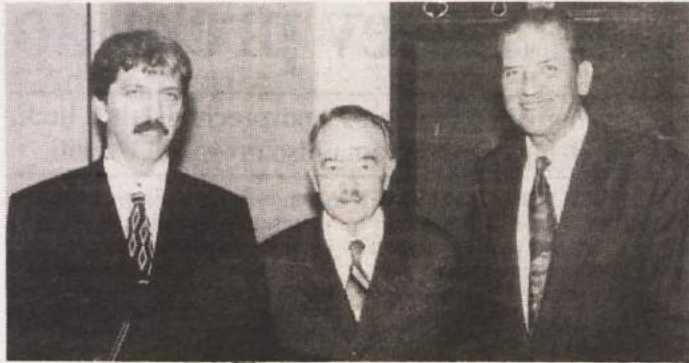
Suhokranjski drobiž

IZŠLA NOVA FUŽINA - Te dni je v prodaji nova, 18. številka Glasila Kulturnega društva Dvoružine. Prinaša zanimivo branje. Na prvi strani je predstavljen novi objekt v katerem bo nova pošta, vorana in več lokalov. Mag. Matija Žargi nam slikovito opiše življenje in delo Ignaza V. E. Antza, ki je bil utemeljitelj literarstva na Dvoru. Zanimiv je tudi rispevek o krajinah, novi krajevni skupnosti Dvor, težavah tovarne na Dvoru in fotokronika dogajanja dogodkov na Dvoru v letošnjem letu.

ZAUPNI SESTANEK - Na Dvoru so se v nedeljo sestali člani KS Dvor in člani OOOZS Novoles. Tema pogovora je bila skrb za delovna mesta in novi muzej. Muzej na lokaciji ob plavžu ne bo otil Novolesove proizvodnje ali ne ogrozi delovnih mest. Delavci so zainteresirani, da čim prej odvisni tudi turizem in muzej. Dejavnost in da se ohranijo delovna mesta. KS Dvor pa bo tudi poskrela, da bo pri odgovornih slišati tudi njen glas za delovna mesta, ki so nujno potrebna za Suho krajino.

DVOLETNO VOŠČILO - Tudi vsi so gasilci iz sektorja Žužemberk nosili po domovih koledarje krajanom voščili veseli božič in čeno novo leto. Gasilci iz Ajdovnice in Žužemberka imajo ledarje s svojo sliko. Tem voščilom se pridružuje tudi gasilec iz Banko z Dvora. Naj novo voščilo 1997 prinese čim več zdravja in manj požarov! (Foto: S. M.)

LETOŠNJI NAGRAJENCI - Na slavnostni seji novomeškega občinskega sveta v petek, 20. decembra, so listino častnega občana podelili pesniku, pisatelju in muzealcu Jožetu Dularju iz Metlike (v sredini), ki je večji del svojega bogatega pisateljskega dela posvetil rodni Dolenjski, predvsem ljudem in življenju ob Krki. Plaketo Novega mesta sta prejela arhitekt Danilo Lapajne (desni) za obsežno ustvarjalno delo pri urbanističnem in arhitektonskem urejanju Novega mesta in Dolenjski muzej za svoje bogato delovanje in poslanstvo. (Foto: A. Bartelj)

V VRTEC SO POVABILI BABICE IN DEDKE - V petek, 20. decembra, so vzgojno-varstvena organizacija Metka z Ljubljanske ceste v Novem mestu in njeni varovanci povabili na obisk babice in dedke. Pri vratih so nas nestrpno čakali otroci, nam pripeli smrekovo vejico in nas popeljali v lepo okrašeno sobo. Gospa Lavra Kruh, vodja enote, je povedala, da so si otroci zaželeli povabiti babice in dedke, da bi jim pokazali, kje se igrajo in kaj so se naučili. Otroci iz vseh skupin, ki so v vrtcu, so zapeli in zaplesali. Tudi babice in dedki smo morali sodelovati. Nato je sledila lutkovna predstava Snežinka, ki so jo zaigrale vzgojiteljice. Na koncu pa so nas naši najmlajši še pogostili in obdarovali. V imenu vseh povabljenih se vodi in vsem delavkam vrtca zahvaljujemo za prijetno petkovo popoldne, ki so ga preživeli skupaj z vnuki. (V imenu babic in dedkov: Sava Ivanetič)

PRVE POBUDE ZA OBNOVO GRADU - V Žužemberku je bila pred kratkim prva seja iniciativnega odbora za obnovo gradu. Več let je že potekalo, odkar so se končala prizadevanja krajevne skupnosti in ZNKD za zaščito gradu. Pred leti so bili obnovljeni in pokriti grajski stolpi. Sedaj grajske ruševine dobesedno kličejo po obnovi. Njene ruševine groze prebivalcem ob bregu, saj je sredi Žužemberka nekdanj ponosni grad v ruševinah. Kar nekaj dogodkov je bilo letos v gradu. Grajska klet je gostila pesnika Jurija Marussiga, v osrednjem prostoru pa je bila tudi proslava ob 50-letnici Lovske družine Plešivica. Odbor je že začel z delom, njen predsednik pa je postal žužemberški rojak Slavko Gliha, direktor Kmetijskega inštituta Slovenije. Odbor si je zadal več ciljev. Med drugim bo v letu 1997 izdal zbornik o zgodovini žužemberškega gradu. Imenovan je uredniški odbor, ki ga vodi Marjan Legan, urednik Dolenjskega lista. S prošnjo po obnovi se bo odbor obrnil na morebitne donatorje in vse tiste Suhokranjce, ki jim ni vseeno, kaj bo z gradom. (Foto: S. Mirtič)

Škocjan hoče svoj kos pogače

V Škocjanu ne pristajajo na v Novem mestu pripravljen predlog delitve premoženja med tri občine in predlagajo svojega - Bodo dobili 150 milijonov tolarjev?

ŠKOCJAN - Potem ko so iz nekdanje novomeške občine nastale tri nove, mestna občina Novo mesto, občini Šentjernej in Škocjan, je prišlo na vrsto tudi vprašanje delitve premoženja nekdanje skupne občine. Seveda se po toliko letih skupnega življenja ne da natančno določiti, kaj je kdo ustvaril oziroma kaj komu pripada, ampak je to stvar dogovora. Po daljšem dogovarjanju sta novomeška in šentjernejska občina oziroma, natančneje povedano, njuna župana in mestna sveta, sprejeli "delitveno bilanco", v Škocjanu pa so se v zadnjem hipu premislili in names-to (v Novem mestu) pripravljene dogovora predlagajo svojega.

Škocjanci predlagajo, naj se delitev premoženja opravi na podlagi knjižne vrednosti občinskih nepremičnin ob koncu leta 1994, ključ za delitev pa naj bo število prebivalcev. Od tako dobljene vrednosti naj bi odšteli vrednost premoženja v posameznih novih treh občinah, razliko naj dobijo do tega upravičene občine. Če bi to obveljalo - tako kažejo izračuni - bi škocjanski občini pripadlo še okoli 150 milijonov tolarjev, poleg prej skupnega premoženja, ki je že tako in tako na območju sedanje občine Škocjan. V Škocjanu stvari ne postavljajo na ostrino in so se tudi o tej vsoti pripravljani dogovarjati oziroma pogajati; prav tako vsote, za katero bi se končno dogovorili, ne bi zahtevali nenaekrat, ampak bi bili zadovoljni s plačilom v večletnih obrokih. "Nikakor pa ne pristanemo na to, da prebivalcem nekdanje krajevne skupnosti in sedanje občine Škocjan v 40 letih skupnega življenja v občini Novo mesto pripadata samo osnovna šola in zdravstveni dom," pravijo v Škocjanu. "Nočemo ničesar, kar nam ne pripada, tistemu, kar pa so v dolgih letih odpovedovanja ustvarili naši ljudje, se pa tudi ne

Družbenim naložbam se slabo piše

Sprejet osnutek proračuna novomeške občine za 1997 - Opozicija očita nerazvojno naravnost - Kaj bo s prizidkom knjižnice, šmihelsko šolo, šolo na Drski, v Podgradu?

NOVO MESTO - Na zadnji seji novomeškega občinskega sveta so po mestoma burni razpravi in številnih kritikah kljub vsemu sprejeli osnutek občinskega proračuna za prihodnje leto. Če bo osnutek zdržal, bo občinski proračun v letu 1997 za 14 odst. večji, kot je bil letošnji, in bo vseboval 3,55 milijarde tolarjev.

Glavni očitki opozicije osnutku proračuna so bili, da ni naravnano razvojno, saj občina nima dolgoročne razvojne strategije. Svetnik Derganc iz LDS je našel 53 novih postavk v osnutku proračuna, od katerih bi si po njegovem vsaka zaslužila vsaj stavek obrazložive in utemeljitve.

Za tekoče obveznosti naj bi porabili 2,24 milijarde, za naložbe pa 1,2 milijarde. Vendar se večjim že začetim novomeškim družbe-

VEČER LATINSKOAMERIŠKE GLASBE PRI SLONU

NOVO MESTO - Pri slonu, kjer smo že vajeni dobrih jazz večerov, bo v soboto, 28. decembra, ob 20. uri mogoče slišati čisto nekaj drugega. Za večer latinskoameriške glasbe bo poskrbela skupina Machu Pichu, Fernando in Pedro pa bosta predstavila glasbo Andov, Mehike, Kube...

Višja cena programa vrtca

Povišanje plačila staršev do največ 10 odst.

ŠENTJERNEJ - Ekonomske cene vrtcev pri nas so se med občinami precej razlikovale. Po sprejetju nove zakonodaje s področja predšolske vzgoje in z uveljavitvijo pravilnika o plačilih staršev za programe v vrtcih septembra letos pa naj bi se do leta 1998 te cene po Sloveniji poenotile. Tudi na tem področju želi država vse več bremena preložiti na starše; predvsem starši z višjimi dohodki bodo posledje morali prispevati za vrtce več kot do sedaj, tisti starši, ki prejemajo denarni dodatek, pa so po novem plačila vrtca oproščeni. Na zadnji seji šentjernejskega občinskega sveta so sprejeli ceno programa tudi za njihova vrtca Čebelica in Sonček.

Na podlagi obratovalnih stroškov so izračunali, da je cena programa za otroke od 1. do 2. leta starosti 34.367 tolarjev na mesec, za otroke od 2. do 3. leta 30.610, od 3. do 7. leta 25.704 in družinsko varstvo 34.522 tolarjev. Prej pa je bila povprečna ekonomska cena 26.331 tolarjev. Na novo izračunana cena programa vrtca naj bi zagotovila normalno delo vrtca. Za izračun plačila staršev je osnovna cena programa, kamor sodijo stroški vzgoje, varstva in prehrane otroka v vrtcu, medtem

nim naložbam slabo piše, saj naj bi zanje po osnutku proračuna namenili bistveno manj denarja,

• Po neznanskih peripetijah je prišla na vrsto tudi osnovna šola Grm, za katero so v osnutku proračuna za prihodnje leto namenili 80 milijonov tolarjev. A tudi tu naj bi občina spet potegnila daljši konec. Po tem scenariju naj bi svoj delež spet prispevala država, "občinsko" udeležbo za gradnjo prizidka pa je v večji meri že tako in tako zbrala šola sama. A v tem primeru je najvažnejše to, da bo do gradnje sploh prišlo, saj so se najbolj zagrizeni zagovorniki vračanja zemljišča ob grmski šoli, na katerem je načrtovan prizidek, občinska oblast in denacionalizacijski upravičenci temu po treh letih le odrekli. Za to zemljišče bo občina - to je sprejel mestni svet - denacionalizacijskim upravičencem izplačala blizu 183.000 mark v tolarski protivrednosti.

kot bi ga bilo potrebno za njihovo dokončanje. Tako je za prizidek k novomeški študijski knjižnici v osnutku predvidenih borih 25 milijonov tolarjev, to pa je nekajkrat manj, kot bi potrebovali za dokončanje prizidka v prihodnjem letu, kar sta pred volitvami obljubljala župan Koncilija in minister za kulturo dr. Dular.

Slabo se piše tudi osnovnima šolama Šmihel in Drska, saj je za obe v naslednjem letu predvidenih le 30 milijonov tolarjev, kar ne bi bilo dovolj niti za dokončanje prizidka k šmihelski šoli, da o nadaljevanju gradnje nove šole na Drski niti ne govorimo. Adaptacija in dograditev podružnične šole v Podgradu naj bi po dveh izpadih tokrat končno prišli v občinski proračun. Za prepotrebno adaptacijo te podgorske šole je potrebnih 70 milijonov tolarjev, a od tega naj bi država dala 49 milijonov, kar pa je, verjetno, račun brez krčmarja. Najosnovnejša računarska operacija pokaže, da je je občinski delež v podgrajšem primeru 35, in ne 21 milijonov tolarjev.

SEVNICA NE MARA BUČKE

BUČKA - Na pobudo skupine krajanov nekdanje KS Bučka, ki se je po ustanovitvi nove občine Škocjan priključila tej, prej pa je sodila v občino Sevnica, naj bi se vasi na območju te nekdanje krajevne skupnosti spet priključile sevniki občini. Pred dnevi je v zvezi s tem iz Sevnice na škocjansko občino prišel odgovor. Sevniki občinski svet to pobudo zavrača in ni ni za to, da bi se nekdanja KS Bučka spet priključila k občini Sevnica.

- Si lahko mislite, kakšna zmešnjava bi nastala, če bi vsak mislil s svojo glavo? (Dnevnik)
- Noben ljubezenski ogenj ni tako vroč, da ga zakon ne bi ohladil. (Nemški pregovor)

TV igre brez predsodkov

Bo TV Novo mesto ostala brez frekvence na Trdinovem vrhu? - Dezinformacije ali resne grožnje?

NOVO MESTO - Kot strela z jasnega je udarila novica, da naj bi svet za radiodifuzijo stregel po frekvenci, na kateri z oddajnika na Trdinovem vrhu oddaja svoj program TV Novo mesto. To nerazumno novico je pravzaprav sporočil novomeški župan na zadnji seji občinskega sveta, ko je tekla beseda o dodelitvi frekvence na pretvorniku na Plešivici nad Sotesko (imenujejo ga pretvornik Žužemberk).

Na tem pretvorniku se je, potem ko je TV Slovenija prenehala posredovati programa hrvaške TV, sprostila frekvenca in zanj so se prijavilo več slovenskih TV postaj, med njimi tudi TV Novo mesto. Novomeška televizija je za to frekvenco zainteresirana zato, ker so kraji od Žužemberka do Soteske in od Dolenjskih Toplic proti Črnošnjicam "v senci" oddajnika na Trdinovem vrhu, se pravi, da v teh krajih ne morejo spremljati programa novomeške TV ali je sprejem slab. Po zakonu o javnih glasilih bi morala imeti TV Novo mesto prednost pri dodelitvi te frekvence, vendar po posebnem kriteriju sveta za radiodifuzijo, ki ga ni v zakonu, kaže, da te frekvence ne samo ne bo dobila, ampak naj bi ji grozilo celo z odvzemanjem frekvence na oddajniku na Trdinovem vrhu.

Po tem izmišljenem in samovoljnem kriteriju sveta bi morala imeti regionalna TV postaja v svojem programu vsaj 5 ur žive slike na dan. Novomeška TV

tega "kriterija" ne izpolnjuje, saj ima povprečno okoli 3 ure in pol žive slike na dan. In tako naj bi si pripravila prednost pri dodelitvi frekvence s Plešivice in zato naj bi bila, po županovih besedah na seji občinskega sveta, v nevarnosti celo njihova frekvenca na Trdinovem vrhu. Če bi res prišlo do tega, da bi jim odvzeli to frekvenco, bi to ne samo onemogočilo razvoj in napredek TV Novo mesto, ampak bi bil to njen konec.

Frekvenco na oddajniku na Trdinovem vrhu je TV Novo mesto dobila leta 1993 za 10 let. Ker pa na tem oddajniku na izjemni točki ni na voljo nobene frekvence več, se drugim, zlasti novim TV postajam, po tej, ki jo TV Novo mesto, toliko bolj cedijo sline. In tu seveda še kako veliko vlogo igrajo politične igrice. Bolje rečeno nečedne, umazane igre brez predsodkov. Pa tudi neumnosti iz domačih logov. Tako so novomeški občinski svetniki razpravljali o "želji krajanov KS Dvor", ki jo je na seji posredovala svetnica Nežka Primc, naj dajo frekvenci na pretvorniku na Plešivici (poleg nekdanje za hrvaško TV še od TV Koper) televizijskima postajama TV 3 in Pop TV. In ker je šel župan odločno povedal, da TV Novo mesto ne more dobiti frekvence na Plešivici in da je v nevarnosti še tista na Trdinovem vrhu, so vrli svetniki lepo podprli "željo krajanov KS Dvor", da še naprej ne bi mogli spremljati TV Novo mesto. A. BARTEJL

Dela dovolj, delavcev premalo

V okviru komunalnih javnih del je v metliški občini letos v povprečju delalo 9 ljudi, potrebovali pa bi jih 15, zato tudi delovnega programa niso uresničili v celoti

ČRNOMELJ - V metliški občini so letos v okviru komunalnih javnih del od aprila do konca oktobra opravili 10.546 delovnih ur. Največ časa so se zadržali pri revitalizaciji Metlike, gradnji kanalizacije na Krasincu in vodovoda od Slamne vasi proti Bojanjemu hribu.

Tako kot že vrsto let doslej so imeli tudi letos v metliški občini precejšnje težave z zagotovitvijo potrebnega števila delavcev. Bolj ko so se dela približevala h koncu, manj jih je bilo. Potrebovali bi namreč 15 delavcev oz. v povprečju vsaj 13. Vendar pa je letos, glede na število opravljenih ur, v povprečju delalo le 9 delavcev, ob zaključku javnih del v oktobru pa jih je bilo le še šest. Razumljivo torej, da ni bilo moč uresničiti celotnega programa javnih del, saj so delavci oddelali le 62 odst. načrtovanih ur. Stroški pa so znašali dobrih 7 milijonov tolarjev, kar je 67,6 odst. od načrtovanih. Najdlje so se delavci zadržali pri urejanju Metlike, za kar so porabili več kot 6.000 ur. Čistili so breg pod Domom počitka in farno

cerkvijo, strugo Obrha in Mestni breg, urejali sejmišče, prireditveni prostor za Vinsko vigrad, parkirišče pri metliški osnovni šoli, kanalizacijo pri cerkvi sv. Martina, gredice ter dokončno uredili betonske ograje. Ob slabem vremenu so opravljali dela na Komunalni. Kar 2.600 ur so porabili za gradnjo vodovoda od Slamne vasi proti Bojanjemu hribu, čeprav s temi deli zaradi težav pri zagotavljanju denarja in manjšega števila delavcev niso začeli pravočasno, oviralo pa jih je tudi slabo vreme. Dobrih tisoč ur pa so gradili kanalizacijo na Krasincu. Pomagali so tudi pri čiščenju kraške jame na Božakovem, urejanju pokopališča v Rosalnicah ter pripravi srečanja upokojencev v Prilozju.

Kljub težavam, ki so jih imeli s komunalnimi javnimi deli in pred-

vsem z zagotavljanjem delavcev, v metliški Komunalni ocenjujejo, da je bilo delo uspešno opravljeno. M. B.-J.

DVE KRVODAJALSKI AKCIJI

ČRNOMELJ, SEMIČ - Območna organizacija Rdečega križa Črnomelj organizira redni republiški krvodajalski akciji v črnomaljski in semiški občini. V torek, 7. januarja 1997, bo krvodajalska akcija od 7. do 12. ure v osnovni šoli Semič, v sredo, 8. januarja, pa od 7. do 13. ure v Centru srednjih šol v Črnomlju. Na RK želijo, da bi prišlo na akciji čim več novih krvodajalcev, ki še nikoli niso darovali krvi. Vsi krvodajalci so upravičeni do prostega dneva, tisti, ki so darovali kri desetkrat in večkrat, pa tudi do popusta pri plačilu 10-odst. premije za dodatno zdravstveno zavarovanje.

DEDEK MRAZ V DIJAŠKEM DOMU - Črnomaljski dijaški dom zadnjih nekaj let pripravlja novoletno prireditev z darovi dedka Mraza za učence šole s prilagojenim programom Milke Šobar-Nataše, varovance varstveno-delovnega centra in dijakinje srednje šole, ki hujajo v domu. Na prireditvi, za katero pripravijo program stanovalci doma, povabijo tudi svoje starše. Letos pa so bili gostje tudi podporniki, ki so omogočili, da je dedek Mraz obdaril prav vse stanovalce, za kar so jim zelo hvaležni. Ob tej priložnosti so imeli letos tudi dan odprtih vrat, na katerem so predstavili življenje in delo v dijaškem domu. (Foto: M. B.-J.)

PREDPRAZNIČNA USTVARJALNICA - V črnomaljski knjižnici v okviru Novoletnega direndaja že vrsto let pripravljajo ustvarjalnice. V letošnjem decembru so dvakrat pripravili pravljicne urice, delali adventne venčke ter okraske za novoletno jelko (na fotografiji). Kot je povedala vodja knjižnice Irena Muc, je zanimanje za ustvarjalnice, ki jih vodijo domiselne knjižničarke, iz leta v leto večje. Ustvarjajo otroci, njihovi starši in stari starši, zaio ni čudno, da postaja knjižnica za tovrstno dejavnost že pretesna. (Foto: M. B.-J.)

USTVARJALNICA V KNJIŽNICI ČRNOMELJ - Konec novembra se je pričel v Črnomlju novoletni direndaj, ki sta ga organizirala Zavod za izobraževanje in kulturo ter Občinska zveza prijateljev mladine iz Črnomlja. V sklopu novoletnega živčava so 11. decembra v knjižnici pripravili ustvarjalnico za otroke, ker organizatorji opažajo, da je med otroki vsako leto več zanimanja, saj pri tem delu lahko izražajo svojo iznajdljivost in ustvarjalnost. Pripravili so tudi ure pravljic in gledališke predstave. Za odrasle in mladino pa so organizirali kulturni program in nekaj filmskih predstav. Upajo, da bo vsak prebivalec črnomaljske občine našel kaj zanimivega zase. (J. Hartman)

NAGRADE ZA UREJENE IZLOŽBE

ČRNOMELJ - Na sobotni prireditvi "Praznujmo z godbo na pihala Črnomelj in Ireno Vrčkovnik" je turistično društvo Črnomelj podelilo nagrade za najlepše urejena božično-novoletna izložbena okna in razstavne prostore. Natečaj je društvo razpisalo v sodelovanju z Zikom, pri ocenjevanju pa je komisija, katere predsednica je bila aranžerka in slikarka Jožica Medle, upoštevala izvirnost idej, kompozicijo postavitev in skladnost barv. Komisija je ocenila vse izložbe v mestu. Prvo nagrado si je prislužila trgovina Veroma, drugo nagrado trgovina Breza, tretjo pa sta si razdelili trgovini Panda in Belokranjka.

STISK ROK PRED NOVIM LETOM - Območna organizacija Rdečega križa Črnomelj je tako kot že vrsto let doslej tudi pred koncem letošnjega leta pripravila srečanje z vsemi oskrbovanci črnomaljskega Doma starejših občanov. Učenci osnovne šole Loka so jim pod vodstvom Maje Kunič pripravili kulturni program, aktivistke RK pa so obiskale in obdarile vseh 210 stanovalcev (na fotografiji). Darila so gmotno poprlj podjetje Breza, d.o.o., Črnomelj, trgovina Mimice Hutar, Dragica Vrščaj in občina Črnomelj. Požrtvovalne aktivistke pred novim letom obiščejo tudi bolne, invalide, ostarele in socialno ogrožene v vseh 16 krajevnih organizacijah RK v semiški in črnomaljski občini, jila obdarujejo s priložnostnimi paketi in z njimi pokramljujejo. (Foto: M. B.-J.)

Da ne bo Kolpa kanal za odplake

V Črnomlju naj bi predvidoma sredi januarja začela začasno obratovati centralna čistilna naprava - Odpadne vode bi morali čistiti tudi po vaseh, ne le v Črnomlju

ČRNOMELJ - V črnomaljski občini se do nedavnega niso mogli ravno pohvaliti s čiščenjem odpadnih vod. V Črnomlju je v glavnem zgrajena kanalizacija od porabnikov do izliva odplak v Lahinjo in Dobljčico, nekaj pa jih prestrežeta mehanska čistilna naprava pri Komunalni in mehansko-biološka čistilna naprava v poslovni coni Majer. V mnogih drugih naseljih pa neposredno niti ne občutijo problema odvodnjavanja in čiščenja odpadnih vod, ki na kraškem svetu preprosto poniknejo.

Vendar pa bo v Črnomlju s čiščenjem odplak že kmalu veliko boljše. Konec novembra je bil namreč tehnični pregled prve faze centralne čistilne naprave pod Vojno vasjo, ki so jo gradili pol-

tretje leto. Gre za največjo naložbo v komunalno infrastrukturo v črnomaljski občini v zadnjih nekaj letih, saj je veljala več kot 300 milijonov tolarjev. Čistilna naprava naj bi začela začasno obratovati predvidoma sredi januarja. Omo-gočala bo čiščenje 6.000 ekvivalentnih enot, kar bi, če se mesto ne bi več bistveno širilo, zado-stovalo, sicer pa jo lahko razširijo na 10.000 ekvivalentnih enot.

Takoj ko bo začela čistilna naprava obratovati, bodo lahko nanjo priključili kanalizacijo, ki se sedaj konča pri suhem mostu, odplake pa se izlivajo v Lahinjo. Prav te odpadne vode, ki priteka-jo iz stanovanjskega naselja Čardak, so največja obremenitev za okolje. Nič manjši problem pa ni to, da velik del mesta sploh še

nima kanalizacije. Začeli jo bodo graditi prihodnje leto, na delu trase ob Lahinji pa Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine že dlje časa opravlja arheološka izkopavanja.

Odplake bodo v čistilni napravi čistili s pomočjo kisika ali, kot pravijo strokovno, z aerobno stabilizacijo. Prav sedaj pripravljajo v črnomaljski občini projekt za razširitev občinske deponije komunalnih odpadkov pri Vranovi-čih, v okviru katerega so naročili tudi študijo o deponiranju dehidriranega blata iz čistilne naprave na omenjenem odlagališču odpadkov.

Vendar tudi iz drugih naselij v občini opozarjajo, da bi morali začeti s čiščenjem odpadnih vod, kajti kaj lahko se zgodi, da bodo tudi iz Kolpe naredili to, kar so iz Lahinje: kanal za odpadne vode. Lahinja je namreč sedaj pred Črnomljem v prvem do drugem kakovostnem razredu, ko pa ga zapusti, je že v tretjem razredu. M. B.-J.

Vaščani šli v boj proti Romom

V nekaterih semiških vaseh so se prebivalci sami organizirali proti Romom - Najprej goreli avtomobili; bodo tudi barake? - Peter Šajnič: "Varnostne razmere so obvladljive"

SEMIČ - Gosta zadnje seje semiškega občinskega sveta sta bila vodja policijske enote Črnomelj Peter Šajnič in njegov pomočnik Jože Stopar, saj je beseda tekla o varnostnih razmerah v občini. Letos je bilo v semiški občini za 30 odst. več prometnih nesreč kot lani, a manj s hudimi posledicami. Zaskrbljujejo je predvsem, da narašča nasilje, več je bilo tudi primerov pečanja z orožjem.

Šajnič je poudaril, da varnostne razmere v semiški občini ocenjuje kot obvladljive, seveda pa zagotavljanje varnosti ali občutka varnosti ne more biti uspešno brez sodelovanja z občani. Priznal je, da je bilo na račun policistov letos izrečenih že več resnih groženj, da jih bodo ubili ali se znesli nad njihovimi družinskimi člani. Svetnike je zanimalo, iz katerega okolja izhajajo nasilneži, a je Šajnič pojasnil, da jih zakon o varstvu osebnih podatkov zavezuje, da ne govorijo o posameznih kategorijah ljudi, ampak so zanje vsi državljani enaki.

Svetniki so brez dlake na jeziku povedali, da je na sejah že večkrat tekla beseda o nasilju Romov ter da bi morali najti rešitev, da ne bi

več manjšina strahovala večino. Predlagali so, naj policisti manj ustavljajo na cesti poštene občane ter se raje lotijo romskih problemov. Šajnič je predlagal, naj vsi trije belokranjski župani zaprosijo državo, da smejo policisti manj delati. "V resnici nam država nalaga vedno nove naloge. Verjamem, da si želite, da bi malo manj ugotavljali prisotnost alkohola za volanom ter bolj pritiskali na Rome. A pred temi pritiski ne bom popustil, ker bi takoj izgubil službo," je dejal Šajnič.

Svetnik Matija Skala, ki se je najboljše pripravil na to točko dnevnega reda, je opozoril, da na Črešnjevcu, Krvavčem Vrhu in Gradniku ni več varno živeti. "Ljudje manjših tatvin Romov

sploh ne prijavljajo več, ker ne zaupajo policiji, ampak se organizirajo sami. Večkrat so že zažgali pokvarjene romske avtomobile, naslednjič pa bodo morda zakurili barako. Romi s svojim obnašanjem po cestah ogrožajo druge občane, zato prihaja do številnih nesreč. Cesta v romskem naselju je postala "delavnica" za popraviljanje pokvarjenih avtomobilov.

Romi se zadnje čase zopet na veliko oborožujejo," je dejal Skala ter dodal, naj v statistiki ločijo prekrške Romov od ostalih občanov, saj sicer izgleda, da so Semičani postali nasilneži. Predlagal je ukinitve denarne pomoči Romom, ki naj bodo odvisni od svojega dela, lokacija za romsko naselje pa naj bo zunaj gozda, da jih bodo lažje nadzorovali. Dosedle pa naj kaznujejo vse storilce kaznivih dejanj.

M. BEZEK-JAKŠE

Jože Stopar (levo) in Peter Šajnič na seji semiškega občinskega sveta

NOVOLETNI DIRENDAJ S FOLKLORO IN DEDKOM MRAZOM

ČRNOMELJ - V soboto, 28. decembra, bo ob 19. uri v okviru črnomaljskega Novoletnega direndaja v tukajšnjem kulturnem domu praznični večer s folklorno skupino iz Dragatuša. Gost prireditve bo prekmurska folklorna skupina iz Beltincev z Marko bando in brati Kocipri. V nedeljo, 29. decembra, ob 16. in 18. uri ter naslednji dan ob 16. uri pa bo prav tako v kulturnem domu prireditve za otroke z naslovom Srečanje z dedkom Mrazom.

Črnomaljski drobri

BENCINSKA ČRPALKA - Odkar so Črnomalci v časopisu prebrali, da imajo največ bencinskih servisov v vsej Dolenjski in Beli krajini, so ponosni kot le kaj. Celo predsednik občinskega sveta Andrej Kavšek je v govoru ob otvoritvi bencinske črpalke OMN Istrabzen slavoslovesno dejal, da imajo v Črnomlju tri bencinske servise, v Novem mestu pa le dva. A črnomaljske pridobitve so bili najbrž najbolj veseli Metličani, ki bodo imeli odslej razlog več, da bodo napajali jeklene konjičke pri ustrezljivih cenah.

SELF SERVICE - Je pa pomenjeni bencinski servis, odprto pred tednom dni, očitno značilno neverjetno velikega navala tujih, zlasti angleško govorečih, turistov v črnomaljsko občino. Kakor bi si sicer razložili, da na velikih tabli s cenami bencina na velikih piše tudi "self service". Domačin bi namreč bolj razumeli, če bi jih bencinarji napisali kar po domače: samopostrežna.

CASOPIS - V Vinici so se odločili izdati svoj časopis. Z pomočjo so zaprosili novinarje med drugim tudi novinarke, ki z Dolenjski list "pokriva" tamkajšnje območje. Zaradi občutka prispadnosti "svojemu" časopisu jim je odrekla svojo pomoč, zaželel pa jim je veliko sreče. To bodo kako potrebovali, ko bodo spoznali, v kakšnih mukah se rojevava.

Semiške tropine

DARILA - Nekateri Semičani so bili nedavno presenečeni, ko so po pošti dobili pakete, ki jih je poslal sam sveti Miklavž. Miklavž je namreč članom občinskega sveta in županu pripravil darila, jih v glavnem ni bilo na miklavževanju, da bi jim jih lahko izročil. Sedaj nekateri ugibajo, če vzrok za odsotnost svetnikov tem, da ne znajo moliti, pa zaradi niso šli v cerkev. Doma lahko odprli darila tudi brez molitve.

GRB - Semiški svetniki so na zadnji seji v letošnjem letu pripravljali tudi o občinskem grbu Kozarec, ob katerega so prislonili list z narisanim grbom, da bi ga bolje videli, pa se je neprestano prevračal. Zato je enega od prisotnih spreletelo, ali ni morda tem prevračanju kanček sinu bolelike in bi moral biti nanesen grozda in lipovega lista v grbu kozarec. Drugi, ki je bil očitno vedno pod vtisom prejšnje razprave o policiji, pa je dodal: "Nevredno je policisti s žrulico" bi moral biti zraven."

ODER - Medtem ko so bili prejšnja leta prednovoletne prireditve na odru, ki so ga Semičani postavili pred hotelom Smuk, letos le nekaj deset metrov stran pred farno cerkvijo sv. Štefana postavili še en oder. Ljudje za prireditvijo ne bi imeli nič pritož, če bi v kraju stalo še kakšnih ducat odrov, le da bi se na njih kaj dogajalo.

BREZ STRANKE NI STOLČKA - Kočevski občinski svetnik Marko Glavač je z nedavnim izstopom iz stranke SDS svoje mesto v občinskem svetu prepustil dobitniku drugega največjega števila glasov znotraj stranke SDS na lokanih volitvah Alenki Gabrič. Kot je ob obravnavi Glavačeve odstopne izjave povedal Jože Lindič na zadnji seji kočevskega občinskega sveta, pa se sedaj v Kočevju širijo govorice, da bo Glavača njegov izstop iz stranke stal tudi direktorski stolček v M-KG Kočevje, OE gostinstvo-turizem.

POLITIKA IN GOSPODARSTVO - Politika je od nekada imela apetite po uravnavanju gospodarskih tokov in tudi Kočevje iz tega ni bilo nikoli izveč. Tako je bilo v "gnilem socializmu" in tako je danes. Razlika je le v tem, da se je včasih vedelo, zakaj je kdo postal direktor nekega podjetja (in kar je še pomembnejše, nobena dva ni bilo, zakaj je bil odstranjen!), danes pa se za krinko izobrazbe ali maske sposobnosti "strokovnjakov brez šol" skrivajo različne politične obarvanosti, ki narekujejo postavljanje in odstavljanje zaposlenih glede na njihovo strankarsko pripadnost. Problem nastane seveda, kadar nekdo zaradi tega ostane brez službe! Vendar pa, dokler toleriramo, da lahko nekdo pride do zaposlitve zgolj na podlagi pripadnosti "pravi" stranki, toliko časa se ne moremo pritoževati, če je kdo zaradi tega, ker je "stranko izneveril", izgubil zaposlitev. Prav je, da ostanemo "poštenji" do konca!

OBČAN SPRAŠUJE - MEDVED ODGOVARJA

Zakaj Kočevjarji ne obiskujejo zdravilnih Atomskih toplič? Ker se raje kopljejo kar na domačem radioaktivnem Rudniškem jezeru.

Ribniški zobotrebci

MESTO V PARKU KULTURNIKOV - Kljub dobro obiskanim kulturnim predstvam v Ribnici v zadnjih nekaj letih je težko verjeti, da bi otvoritev razstave rezbarij v petek v Miklovo hišo pritegnila tako zelo veliko število ljudi, da si razstavljenih del skorajda ni bilo mogoče v miru ogledati, če ne bi šlo za dela prof. Janeza Debeljaka. V tradicionalnem ribniškem okolju je namreč prof. Debeljak eden tistih redkih ljudi, ki je "sprejemljiv kot pomembna osebnost današnjega časa" skorajda za vse. Njegovemu prispevku za Ribnico morda ravno zaradi njegovega dolgoletnega tihega, a pomembnega dela, "vedno v ozadju velikega rompa in pompa", nihče ne more oporekati. Spoštovanje, ki so mu ga izkazali z ogledom njegove razstave, je zato le delček tistega, kar si po mnenju mnogih, prof. Debeljak zasluži. Zaslužil pa bi si, kot pravijo, da bi bilo njegovo ime že sedaj zapisano med že preko sto imeni, zbranimi v parku kulturnikov za obzidjem ribniškega gradu - v parku, ki je nastal prav zaradi dela prof. Debeljaka, ki ga je posvetil odkritju nekega pomembnih mož, tako ali drugače povezanih z Ribnico, življenjem v njej in njenimi ljudmi.

Struški klinčki

DOLGE STRUGE - Struge so vas, ampak območje z več gasmi. Kljub temu pa je v vasi Cetež oznaka za naselje Struge (ki ga ni) in potem ta oznaka, ki dovoljuje največjo hitrost 60 km na uro, velja za vsa naselja ob cesti do konca Strug, čeprav so med gasmi tudi nenaseljena območja.

CE NI POLICISTOV, pripejajo v Strugah na črto vozila brez registracije in drvijo s preveliko hitrostjo. Vendar se o policistih hitro razve, neregistrirani se poskrijajo, registrirani vozijo počasi in Struge se za kako uro spremeni v prometno urejen kraj. Ko pa policisti odpeljejo, je pet vse po starem.

NIČ PROSIJACENJA - V Strugah se ljudje pohvalijo, da nimajo Romov. Če pa se že pojavijo, pridejo na svetlo lovci, nekajkrat počijo (kaj poreče k temu varuh ovčevskih pravic?) in Romi jo prevzamejo v stalnega prebivališča. Ohvalijo se tudi, da pri njih Romi nič več ne prosjajo, namesto tega pa zato kradejo. Nekomu s Tisovca so izginile kure že naslednji dan po nabavi (in obloženi so seveda Romi!). Beračenje je prepovedano in se kaznuje z 20.000 tolarjev kazni, ki se primeru neizterljivosti spreminja v zaporno kazen. Vendar Romi in tudi drugi vedo za star ruski pregovor: Bog visoko, car daljoko.

Skozi mala vrata do pomembnih informacij

Z obiska kočevskega župana v Franciji

KOČEVJE - Na povabilo župana francoskega mesta Halluin, ki leži na meji z Belgijo, se je kočevski župan Janko Veber 7. decembra udeležil svečanosti ob otvoritvi aleje, poimenovane po bivšem zaslužnem županu tega mesta Yezryju Kotlowitzu. Njegov obisk v Franciji je pomenil začetek bodočega plodnega sodelovanja, ki naj bi Kočevju pomagalo, kot je povedal Veber, "skozi ta mala vrata v Evropo do pomembnih informacij".

Svečanosti so se poleg kočevskega župana udeležili tudi župani s Halluinom pobratenih ali prijateljskih mest Lubbenau in Oer-Erkenschwica iz Nemčije, Nort Tynesida iz Velike Britanije in Pniewiya iz Poljske. "Kočevje so svojim prijateljem iz omenjenih evropskih mest, ki že dalj časa med seboj sodelujejo, predvsem na športnem področju, priporočili naši prijatelji iz Oer-Erkenschwica. S podpisom posebne deklaracije prijateljstva, ki jo pripravljajo, bomo v bodoče Kočevjarji tudi uradno sodelovali pri medsebojnih aktivnostih teh mest," je na tiskovni konferenci prejšnji ponedeljek povedal Janko Veber.

Na razgovoru v županstvu Halluina so župnani vseh šestih evropskih mest predstavili svoja mesta in njihove probleme. Ugotovili so, da je skupni problem vseh mest, udeleženk razgovora, velika brezposelnost, ki dosega 15 do 20 odstotkov. Menili so, da si lahko s sodelovanjem in izmenjavo izkušenj med seboj pomagajo pri reševanju sorodnih problemov, ter poudarili, da bi zato moralo priti poleg sodelovanja med šolami in društvi tudi do gospodarskega sodelovanja. Dogovorili so se, da bo Kočevje organizator t.i. iger prijateljstva leta 1999, v zaključnem sklepu, ki so ga sprejeli, pa so tudi zapisali, da si bodo prizadevali, da bi njihovo družnje prišlo v program, ki ga financira mednarodna skupnost za druženje mest.

M. L.-S.

PREMALO ASFALTA

KARLOVICA PRI VELIKIH LAŠCAH - Na območju Karlovice so v zadnjem obdobju asfaltirali ceste, vendar manjka še precej asfalta. Tako je sosednje Notranjske potegnjen asfalt glavne ceste v smeri Karlovice in Lašč do občinske meje (do Lužarjev), iz velikolaške smeri pa manjka še kake 4 km asfalta do Žage. Tudi skozi vasi na tem območju še marsikje ni asfalta in ga očitno tudi še ne bo kmalu. Asfalta je potrebna tudi cestna povezava med Karlovice in Knejem, kar je posebno nevarno poleti zaradi prahu.

OBČAN SPRAŠUJE - MEDVED ODGOVARJA

Kaj meniš o pogostem nazdravljanju z žlahtno kapljico v parlamentu?

- Da gre očitno mnogim poslancem v glavo bolj alkohol kot želje volilcev in odgovorno delo.

"Odkrili" najvišji vrh občine

To je Veliki Malinjek - V občini Velike Lašče štirje tisočaki - Še o novem teku

VELIKE LAŠČE - Pred kratkim so se v okviru prednovoletnih srečanj v gostilni pri Kuklju zbrali vsi, ki kaj pomenijo v občini. Ob tej priložnosti so zbranim predstavili mavrični koledar, poročali o odkritju obeležja na najvišjem vrhu v občini, dogovarjali pa so se še o teku po Trubarjevi poti, ki ga bodo prvič organizirali to pomlad.

Obeležje na najvišjem vrhu občine so postavili malo pred snegom Manfred Deterding, Edi Zgonc in planinec Lado Kovačič (vsi so sodelovali pri natančnih meritvah višine vrha in so bili tudi pobudniki postavitve obeležja) ob pomoči učencev domače osnovne šole. Vsa dela so opravili prostovoljno. Najvišji vrh Veliki Malinjek meri 1038,9 m, kar je napisano tudi na kovinski plošči, ki so jo na vrhu vzdali v novembru. Na razgovoru je bilo poudarjeno, da nameravajo vse štiri vrhove-tisočake in okoliške zanimivosti povezati s planinsko potjo in organizirati pohode po njej. To območje je svet miru in neokrnjene narave ter pravo kraljestvo žival-

Glasbena šola je v novih prostorih

Najlepše darilo šoli ob njeni 35-letnici

KOČEVJE - Na Reški cesti 16 v Kočevju so prejšnji četrtek svečano odprli nove prostore Glasbene šole Kočevje. Za šolo, ki je ob tej priložnosti počastila tudi 35-letnico svojega obstoja, je to najlepše darilo kočevske občine za njen jubilej.

Za potrebe glasbene šole prenovljena bivša Trikonova stavba, ki jo je kočevska občina kupila za 35 milijonov tolarjev, v samo obnovu pa nato vložila še okoli 48 milijonov tolarjev, je po besedah kočevskega župana Janka Vebrava, izrečenih številnim zbranim na otvoritvi, pomembna ne le za glasbeno šolo, ampak tudi zato, ker omogoča preselitev glasbene šole v nove prostore, pričetek del na obnovi stavbe stare gimnazije za potrebe sedanje kočevske gimnazije. Ravnateljica Glasbene šole Mateja Junc je povedala, da na šoli poučujejo 10 inštrumentov, teorijo in balet, da imajo letos vpisanih 220 otrok ter da imajo sedaj z 11 učilnicami, prostori za učitelje in večnamensko dvorano v stavbi, v kateri bo imela svoje prostore tudi Delavska godba Kočevje, zagotavljenca dobre možnosti za nadaljnje delo.

K pomembnosti pridobitve novih prostorov za glasbeno šolo je državna sekretarka z ministrstva za šolstvo Teja Valenčič dodala še prednost, ki jo bo imelo ob skorajšnji spremembi šolske zakonodaje celotno Kočevje. Dejala je, da se z zakonom, ki čaka na sprejem v parlamentu, zmanjšuje delež glasbenega pouka v osnovnih šolah, da pa bodo glasbene šole to praznino zapolnile. Ker bo zakon omogočal, da bo možno paralelno izobraževanje izpopolnjevati, so novi prostori kočevske glasbene šole pomembna pridobitev za celo Kočevje.

M. L.-S.

VESELI NOVIH PROSTOROV - Ob otvoritvi novih prostorov kočevske glasbene šole je ravnateljica Mateja Junc (na posnetku) povedala, da so novi prostori veseli tako učitelji in učenci kot njihovi starši (Foto: M. L.S.)

Kočevju se obeta samospispevek

S prejemom osnutka proračuna za leto 1997 so svetniki "glasovali za" samospispevek za izgradnjo nove šole, športne dvorane in telovadnice v Stari Cerkvi

KOČEVJE - Prvič v sedanji sestavi najvišjega občinskega organa - po izkušnjah iz druge polovice 80-ih let pa tudi v delu nekdanjih občinskih skupščin - so kočevski občinski svetniki obravnavali osnutek občinskega proračuna za leto, ki še ni nastopilo. Na zadnji seji sveta minuli petek so tako že v letošnjem letu sprejeli osnutek proračuna za prihodnje leto, ki je določen v skupni višini 1.011.540.000 tolarjev.

Župan Janko Veber je povedal, da so pri pripravi proračuna za leto 1997 dajali prednost že začetim investicijam, ki jih je potrebno dokončati, ter izgradnji nove osnovne šole. Ker na osnovi začasnih kriterijev države za zagotovljeno porabo predvidevajo, da se bo zbralo premo denarja, da bi lahko uresničili najnujnejše, so, kot je poudaril, za izgradnjo nove šole v Mestnem logu, telovadnice v Stari Cerkvi in športne dvorane v Kočevju predvideli razpis samospispevka.

Da je potrebn trikrat več, kot bo predvidoma v prihodnjem letu na voljo denarja, je kot skupno ugotovitev odbora za finance povedal njegov predsednik Zdravko Janeš. Ob strinjanju z ugotovitvijo Mirana Novaka, da lahko dejansko odločajo le o borih 6 odstotkih občinskega proračuna, saj pomeni zagotovljena in namenska poraba skupaj 94 odstotkov celotnega občinskega proračuna, je opozoril da je proračun vsako leto manjši in da bo prihodnje leto verjetno prišel že pod milijardo tolarjev. Povedal je še, da so pregledali vse možne vire, da bi v

proračun pritegnili še kakšen dodatni tolar, da pa so, kar zadeva izgradnjo nove šole, ugotovili, da drugih virov ni.

Tako ostaja po prvi obravnavi proračuna za prihodnje leto v njem

za šolo namenjenih 23 milijonov tolarjev, drugi vir je samospispevek in tretji zadolžitev občine. Z greknim priokusom ob kritični pripombi Franca Bartolmeta, da država, ki ne more zagotoviti denarja za gradnjo šole, lahko pa si privoščiti nakup orožja, ne more biti dobra država, so zato svetniki sprejeli sklep o začetku postopka za uvedbo samospispevka.

M. LESKOVŠEK-SVETE

"Igra svetlobe in sence"

Odpri razstavo rezbarij prof. Janeza Debeljaka

RIBNICA - V petek zvečer so v Miklovi hiši v Ribnici odprli razstavo rezbarij "Igra svetlobe in sence". Razstava je plod dolgoletnega dela prof. Janeza Debeljaka, ki se je po sodelovanju na razstavi najbolj domiselnih jaslic iz vse Slovenije v decembru lani v Ljubljani letos odločil, da svoje prvo-nagrane jasli razstavi.

Ribniški župan Jože Tanko je ob otvoritvi razstave poudaril, da gre za zahvala za to, da je Ribnica eden tistih redkih krajev v Sloveniji, ki ima zelo dobro opisano svojo zgodovino, poleg dekanu Skubicu predvsem prof. Debeljaku. "Ribnica skozi stoletja" in "Podobe Gallusovega časa" sta

ZAHVALA - Župan Jože Tanko je ob otvoritvi razstave prof. Debeljaku izročil v zahvalo za njegovo dolgoletno vsestransko delo darilo ribniške občine - zlatnik.

tisti pomembni deli, ki ju Ribnica nikoli ne bi imela, če ne bi imela Janeza Debeljaka," je dejal župan in dodal, da pa bi bilo brez njega osiromašeno tudi celotno kulturno življenje v občini, saj se prof. Debeljak že več kot 35 let, odkar dela kot profesor slavist na ribniški osnovni šoli, skriva v ozadju domala vsake pomembnejše kulturne prireditve.

Predmet Debeljakove umetniške obdelave je les in v njem upodobljene sakralne podobe. Lesu se posveča zato, ker je ta po njegovem vreden večje pozornosti, kot mu jo posvečamo. Ker nima teoretične likovne izobrazbe, je veliko njegovih del nastalo po predlogah drugih umetnikov. Zato Debeljak pravi, da so vsa razstavljena dela razen jaslic "samo delno tudi njegova dela."

M. LESKOVŠEK-SVETE

Manj krvodajalcev

Krive težave v gospodarstvu, predvsem Iskri

DOBREPOLJE - Pred kratkim je območna organizacija RK Grosuplje podelila krvodajalcem iz občine Dobrepolje značke za 5-, 10-, 15- in 20-krat darovano kri. Skupno je dobilo priznanja 15 krvodajalcev, za največkrat, 20 krat darovano kri, Štefan Meglen iz Kompolj.

Za 15-krat darovano kri so dobili plakete in značke Ivan Novak iz Kompolj, Jože Pinosa iz Kompolj, Zoran Tavželj iz Hočevja in Tone Steklasa iz Vidma; za 10 krat darovano kri pa Janez Gačnik iz Predstrug, Amalija Sporar iz Vidma in Milena Zabukovec iz Ceste. Ostali so prejeli priznanja za 5-krat darovano kri.

Sekretar območne organizacije RK Grosuplje Jože Rogelj, kamor sodi tudi občina Dobrepolje, je povedal, da je število krvodajalcev v občinah Grosuplje in Ivančna Gorica v primerjavi z letom prej porastlo, v občini Dobrepolje pa je predvsem zaradi težav v gospodarstvu upadlo. Skupno je v vseh treh občinah darovalo kri v petih dneh 719 krvodajalcev, od tega v občini Dobrepolje 78. Predvsem je med krvodajalci premo mladih.

Mirtovski šratelj:

"Če so vsi podatki v Slovenskem almanahu '97 tako točni kot so v občini Osilnica, bo zelo narobe. Tako v almanahu piše, da je predsednik občinskega sveta Jože Štimatec, v resnici pa je Mladen Zagar, da je tajnik Anton Golf (bivši tajnik se je pisal Antun Volf), dejansko pa je tajnica Sanda Žurga, pa tudi podatek o številu prebivalcev občine ni zanesljiv."

KJE BOMO SILVESTROVALI?

LOŠKI POTOK - O tem smo povprašali gostince. Večina teh bo imela na zadnji dan leta gostinske lokale zaprte, v nekaterih pa se bodo zbrale zaključne družbe. Sicer pa razen dveh drugi ne premorejo večjih prostorov. Kaže, da bo večina Potočanov, z redkimi izjemami, praznovala kar doma. Razen enega lokala bo tudi občinsko središče Hrib prazno; v pohvalo KS, Komunalni in zasebnikom pa je le treba reči, da je tokrat res enkratno okrašen in osvetljen. Očitno je torej, da bo zaživelo šele na prvi dan prihajajočega leta.

A. K.

DOLENJSKI LIST

uaš četrikov prijatelj

ŠOLARJI Z UČITELJICO - Na fotografiji so edini štirje učenci, ki obiskujejo tretji razred šole na Karlovinci, in njihova učiteljica Dragica Zakrajšek.

Le še dve leti?

V podružnični šoli Karlovica je samo 9 otrok

KARLOVICA PRI VELIKIH LAŠCAH - Šola na Karlovinci so odprli leta 1929, in sicer v prostorih, ki jih je daroval graščak Kozler iz Ortneka. Ta je daroval tudi zemljišče in pomagal pri gradnji nove šolske stavbe, ki so jo izročili namenu leta 1938. Takrat, pred drugo svetovno vojno, je to 4-letno šolo obiskovalo preko 100 otrok, medtem ko jo danes le še devet. Za prvi in drugi razred ni več otrok, kar pomeni, da bo šola čez dve leti ukinjena, če ne bodo našli kakšne rešitve (razširili šolski okoliš), kar so enkrat že storili.

Šolska stavba je lepa in lepo vzdrževana, pravi Dragica Zakrajšek in dodaja, da imajo tudi računalnik, televizor, video, radio in drugo, tudi asfaltirano igrišče. Bila bi velika škoda, če bi šola zaprla. Sem pa prihajata redno tudi učiteljici za angleščino in glasbo, da bodo šolarji te šole lahko enakopravno napredovali v centralni šoli v Laščah.

J. P.

OBELEŽILI NAJVIŠJI VRH OBČINE VELIKE LAŠČE - Na skali na vrhu Veliki Malinjek, ki je najvišji vrh v občini Velike Lašče, so pred kratkim postavili kovinsko tablo, na kateri so zapisali, da ta vrh meri 1038,9 m. (Foto: E. Zgonc)

Malo pripomb ob drugem rebalansu

Drugi rebalans ivanškega občinskega proračuna sprejet - Tudi delitvena bilanca premoženja bivše občine Grosuplje

IVANČNA GORICA - Na zadnji, 24., seji ivanškega občinskega sveta v starem letu se je zapletlo že pri sprejemanju dnevnega reda, zlasti so se lomila kopja, ali predlog sklepa o delitveni bilanci premoženja prejšnje občine Grosuplje na dan 31.12.1994, sploh obravnavati na tej seji. In če bi ga že, zakaj ne bi ubrali dvofaznega postopka. Ker to po poslovniku ni možno, so zadržali to točko na dnevnem redu. Delitveno bilanco so svetniki naposled le sprejeli z minimalno večino 11 glasov za, 3 so bili proti, 4 svetniki pa so se vzdržali. Več o tem prihodnjič!

Po krajši razpravi pa so svetniki sprejeli drugi rebalans občinskega proračuna. Po izračunu ministrstva za finance znaša obseg zagotovljene javne porabe za ivanško občino 455.019.000 tolarjev.

Ivanška občina je prejemnica finančne izravnave iz državnega proračuna. Prihodki za zagotovljeno porabo so večji za 7.643.000 tolarjev. Prihodki za druge naloge so po vsebini zelo raznovrstni in so ocenjeni v višini 143.658.000 tolarjev. Skupni učinek povečanih, zmanjšanih in ukinitvenih postavk se kaže v povečanju postavk za druge naloge za 6.730.000 tolarjev. Prenos prihodkov iz preteklega leta znaša 153.457.000 tolarjev. Gre za denar, predviden za gradnjo osnovne šole Višnja Gora.

Milana Jevnikarja je zanimalo, kako bodo realizirali do konca leta nekatere postavke, kjer so še ničle. Župan Jernej Lampret je odgovoril, da jih nekaj verjetno res ne bo mogoče, da pa so mu na ministrstvu za finance povedali, da se ni treba bati ničel, ampak pretiranega zapravljanja. "To, kar je v planu, pa ni realizirano, gre lahko takoj v realizacijo v prihodnjem letu, še predno bi sprejeli proračun," je povedal župan Lampret. Jože Perko je menil, da je bilo v zadnjih desetletjih že dosti vlaganj v Jurčičevino na Muljavi, da pa sprememb ni. Francka Vidmar pa se je zavzela, da bi nekatere krajevne ceste prekategorizirali v lokalne, saj krajani sami ne zmorejo več vzdrževanja in zimске službe. Svetniki so zatem sprejeli tudi odlok o začas-

nem financiranju javne porabe občine v letu 1997. P. P.

BOŽIČNI KONCERT TREBANJSKE GLASBENE ŠOLE

TREBNJE - Glasbena šola Trebnje je 17. decembra v predavalnici OŠ Trebnje pripravila božični koncert, na katerem so nastopili solopevci mentorice prof. Doroteje Cestnik-Spasič: Mateja Zakrajšek, Ivan Srnšek, Višnja Kajana in Milena Perič. Ob klavirski spremljavi prof. Vladimirja Mlinariča so izvedli dela G.F.H., ndla, W.A. Mozarta, F. Schuberta itd. V nedeljo, 22. decembra, so v glasbeni šoli Trebnje izvedle komorne nastope učenske violončela s prof. Emeše Bačkai. V komornih in solo točkah smo slišali božične skladbe ob klavirski spremljavi prof. Zoltana Petra. V ponedeljek, 23. decembra, pa so se v Kulturnem domu Trebnje učenci domače glasbene šole s prazničnim koncertom poslovili od starega leta. Program je povezovala Zvonka Falkner.

POZORNOST - Tajnik ivanške občine Vinko Blatnik je na začetku zadnje seje ivanškega občinskega sveta izročil svetnikom zlate obeske z vgravanimi nebesnimi (horoskopskimi) znamenji posameznih lokalnih politikov (na posnetku). Po seji pa se je župan Jernej Lampret v zdravici zahvalil svetnikom in novinarjem za tvorno sodelovanje ter zaželel uspešno novo leto. (Foto: P. P.)

130 LET RDEČEGA KRIŽA V TREBNJEM - Območna organizacija Rdečega križa Trebnje je na slavnostni seji ob 130-letnici delovanja RKS na Slovenskem podelila posebne diplome RKS. Diplome so prejeli: dr. Franc Žnidaršič, Rozi Drnovšek, Avgust Gregorčič, Janez Petek, Stane Peček, Anica Miklič, Peter Podobnik, dr. Elizabeta Žlajpah (na posnetku ji izroča diplomu predsednik OO RK Dušan Mežnaršič), Majda Gačnik, Borut Kolenc in Ciril Pungartnik. Najvišje priznanje RKS - zlati znak RKS pa je za 50-letno delo za Rdeči križ prejela Malka Zore iz Čužnje vasi. (Foto: P. P.)

CVETKA MILOŠ V SEVNIŠKI GALERIJ ESKULAP - V sevniškem zdravstvenem domu v galeriji Eskulap razstavlja akademska slikarka Cvетка Miloš iz Brežic 8 tapiserij, 6 platen in 3 pasteje. Kot je dejal ob otvoritvi sevniški umetnik Rudi Stopar, je ena redkih slikark, ročnih izdelovalk tapiserij, je pa umetnica, ki tankočutno obvlada tudi slikarstvo in keramiko. V kulturnem programu sta sodelovala glasbenika Elizabeta in Drago Križanič. Direktor ZD dr. Željko Halapija se je zahvalil umetnikom in tudi sponzorjema: Inpletu in pekarni Kruhek. Razstava bo na ogled še ves januar. (Foto: P. Perc)

Župan s tožbo mislil zelo resno

Občina Trebnje toži ministrstvo za finance, ker občini pri izračunu zagotovljene porabe ne prizna 90 odstotkov državnega povprečja, kot to določa zakon

TREBNJE - Trebanjska občina je preko svojega odvetnika vložila tožbo proti ministrstvu za finance, ker jim ta navkljub jasni diktaciji zakona o lokalni samoupravi očitno ne namerava priznati pri izračunu zagotovljene porabe, v omenjenem zakonu določenega 90-odstotnega državnega povprečja. Trebanjski župan Ciril Pungartnik je s to zagoto in namero večkrat seznanil občinski svet, kot nam je povedal, je zdaj, ko jih je ministrstvo za finance obvestilo, da je izračun letošnje zagotovljene porabe dokončen, končana možnost za dogovor, na katerega so bili na trebanjski občini vedno pripravljene.

Županu Pungartniku se zdi nesprejemljivo, da bi si neki državni

uradniki po svoje tolmačili zakone in da bi celo pristajali na večjo težo nekih podzakonskih aktov ali pravilnikov, ki jih rojevajo na ministrstvu, od zakona, v tem primeru o lokalni samoupravi. Naj spomnimo, da je ministrstvo za finance izračunalo, da letos občina Trebnje dosega 87,9 odstotka zagotovljene porabe na prebivalca v državi, razlika do z zakonom določene 90-odstotne zagotovljene porabe pa znaša 15 milijonov tolarjev. Po prvotnem izračunu je ministrstvo skušalo Trebanjcem odščitati še za 25 milijonov tolarjev manj za zagotovljeno porabo, saj jim je priznalo le 86 odstotkov slovenskega pov-

prečja. Pritožba Trebanjcev je sicer očitno delno zalegla.

Toda kot pravi župan Pungartnik, je proračunska luknja vse večja in razmere vse bolj zaostrene, saj so do prejetja izračuna porabili že 70 odstotkov sredstev, določenih v občinskem proračunu. Poudariti je treba, da je bila po izhodiščih ministrstva za finance trebanjskemu proračunu osnova lanska zagotovljena poraba, povečana za 6 odstotkov! Spomniti pa velja, da jim je bila še lani priznana 98-odstotna zagotovljena poraba. Občini Trebnje tako manjka blizu 65 milijonov in se sooča z velikimi težavami pri financiranju proračunskih obveznosti. Dodatna težava pa je to, da si sami ne morejo več pomagati z dodatnim zadolževanjem, ker so že na samem začetku računali z najvišjo možno, 10-odstotno zadolžitvijo.

P. P.

"Veseli december"

Številne kulturne prireditve v sevniški občini ob izteku leta

SEVNICA - Tukajšnja zveza kulturnih organizacij je v okviru Veselega decembra 1996 pripravila vrsto prireditev. Za učence male šole in učence od 1. do 6. razreda je po vseh osnovnih šolah jeseniško gledališče "Tone Čufar" uprizorilo otroško igro s plesom in pesmijo Mali strah Bavbar. Učenci z vseh osnovnih šol v občini so si v sevniški kulturni dvorani ogledali predstavo celjskega plesnega studia Igen "Vidkova srajčica." V sredo je mešani pevski zbor (MePZ) boštanske župnije v župnijski cerkvi v Boštanju pripravil tradicionalni božični koncert. V soboto, 28. decembra, ob 18. uri bo v kulturni dvorani PGD Sevnica tradicionalni novoletni koncert delavske pihalne godbe pri PGD Sevnica. Ob zaključku bo sledila novoletna napitnica s čestitko. Vstopnine ni! Istega dne in ob isti uri bo MePZ Jutrjanka izvedel novoletni koncert v kulturni dvorani v Loki pri Zidanem Mostu. V nedeljo, 29. decembra, ob 19. uri priredi ZKO Sevnica v župnijski cerkvi sv. Nikolaja v Sevnici božično-novoletni koncert MePZ Primož Trubar iz Loke pri Zidanem Mostu. Prav tam bo podoben koncert izvedel v soboto, 4. januarja 1997, tudi MePZ Viva iz Brežic. Pokrovitelji večine prireditev v okviru letošnjega Veselega decembra so Telekom Slovenija - PE Novo mesto, Občina Sevnica, Poslovni sistemi Mercator Sevnica, Inplet, Lisca, Gostinško podjetje Sevnica, Birouslužje Peter Zuraj Sevnica, Balog design Sevnica, Birouslužje Silvo Mirt Sevnica ter Cvetličarna Valentina in Cvetličarna Viktorija, Sevnica.

LUPŠINA NOVI PREDSEDNIK KO DIS SEVNICA

SEVNICA - Na volilnem občnem zboru sevniške krajevne organizacije Društva izgnancev Slovenije (DIS), ki se ga je od 262 članov udeležilo 95, so izvolili novo vodstvo krajevne organizacije DIS. Novi predsednik KO DIS je Drago Lupšina. Janez Blas in Simona Jakš, ki sta bila med ustanoviteljki sevniške organizacije, iz zdravstvenih razlogov in zaradi preobremenjenosti nista več v vodstvu KO DIS Sevnica.

"TRIJE SNEŽAKI" ZA OTROKE

SEVNICA - V okviru lutkovnega abonmaja priredi sevniška zveza kulturnih organizacij drevi, 27. decembra, ob 16.30 v kulturni dvorani PGD Sevnica gostovanje Lutkovnega gledališča GM Jesenice s predstavo Trije snežaki. Gre za prijetno zimsko pravljico o treh snežakih, ki hočejo imeti svojo ulico. Preprij razplete kužek, ki mu snežaki pomagajo najti pot do doma. Za tiste, ki nimajo abonmaja, lahko posamezne vstopnice kupijo v občinski knjižnici in še uro pred predstavo.

Najbolj kritično informiranje?

V Sevnici podpirajo skupni koncept ravnanja z odpadki na območju Posavja in t.i. pismo o namerah - Kje bo regijsko odlagališče odpadkov za naslednjih 20 let?

SEVNICA - Sevniška občina pristopa k skupnemu konceptu ravnanja z odpadki na območju Posavja. Na osnovi tega skupnega koncepta, ki so ga marca 1995 izdelali ASA Slovenica, Savaprojekt in CRP Brežice, bi morali pospešeno postoriti vse, da bi pridobili ustrezno lokacijo za izgradnjo regijske deponije. Sevniški občinski svet je na svoji zadnji, 24., seji v letu 1996 soglašal z vsebino "pisma o nameri o skupnem pristupu k projektu ravnanja z odpadki na območju Posavja," ki so ga podpisali vsi trije posavski župani.

Po mnenju župana Jožeta Peternela in vodje oddelka za okolje in prostor Romana Perčiča oba dokumenta predstavljata osnovo za nadaljevanje dela komisije za pripravo na izgradnjo regijske deponije, ki jo vodi Vladka Kežman, predvsem pa za določitev družbeno sprejemljive lokacije komunalne deponije. Pomemben premik pomeni zlasti omenjeno pismo o nameri, s katerim se komisija tudi zavezuje, da pripravi natečaj za krajevne skupnosti, na osnovi katerega bi prišli do zaželjene lokacije pod obojestransko sprejemljivimi pogoji.

Izdelovalci skupnega koncepta so ob izdelavi katastra odlagališč v Posavju, iz popisanih količin odloženih odpadkov in vpliva odlagališč na okolico ugotovili, da bo potrebno zagotoviti 725.000 m³ prostora za primerno urejeno in varno odlagališče. V letu 1994 so v Posavju "pridelali" okrog 230 kg odpadkov na prebivalca; pretežno gre za kartonsko embalažo, časov-

pise in ostale izdelke iz papirja, veliko je plastike, pojavljajo pa se tudi posebni odpadki. Po podatkih te študije zagotavlja sevniška Komunala reden ali občasen odvoz odpadkov le polovici prebivalcev, krški Kostak 70 odstotkom, brežiški KOP pa 90 do 95 odstotkom prebivalcem. V krški občini je 45 odlagališč z več kot 15 m³ odpadkov (skupaj jih je v teh kar 1.100.000 m³), v brežiški 215 (310.000 m³) in v sevniški občini 21 odlagališč z okrog 180.000 m³ odpadkov.

Izbor možnih lokacij regijske deponije je potekal v treh stopnjah. Rezultat prve stopnje izbora je določitev več primernih območij. V drugi stopnji izbora se gre za ožji izbor primernih lokacij na osnovi primerjave kriterijev, od dolžine in hitrosti transporta, cestnega omrežja, komunalne opremljenosti območja, oddaljenosti od naselja pa do vprašanja zatesnitve dna deponije, izcednih

voda itd. Na ta način so rangirali 33 primernih območij: 9 v brežiški, 13 v krški in 11 v sevniški občini. Tretja stopnja izbora je primerjava najprimernejših lokacij v vsaki občini na osnovi podrobnejšega prikaza izbranih kri-

• Za končno odločitev bosta pomembna vsaj še podrobnejša geološka analiza in proces ustvarjanja ugodnega javnega mnenja, poudarjajo izdelovalci skupnega koncepta. Zavedajo se pomena javnosti dela in da bi že precej zaupanja javnosti pridobili, če bi čimprej primerno uredili obstoječa odlagališča odpadkov. Vsekakor pa so prepričani glede na izkušnje s podobnimi projekti, da občani na območjih možnih lokacij končnega odlagališča ne smejo dobiti prve informacije iz medijev. Zelo jasno pa je vsem, ki stojijo za tem projektom, da bodo občani, ki bi sprejeli v svoje okolje deponijo ali "smetišče", morali za to dobiti določeno materialno nadomestilo.

terijev. Rezultat te stopnje je prikaz osmih možnih lokacij deponij kot ene od osnov za odločitev o izboru lokacije.

P. PERC

Trebanjske iveri

OGNJEMET - Sobotni pr božični in prednovoletni koncert trebanjskega pihalnega orkestra nastop trebanjskih mažoret, ki posebno hvalično modni kreator Bernardi Hočevar s Pušcave Mokronogu za zamisli in ideje po splošnem prepričanju lepota. Le od napovedanega po nertih, največjem ognjemetu na janskem v zadnjih letih, ni bilo ker so ta spektakel, ki bi uteg ogroziti varnost šole, prepoznali javili trebanjski upravni enoti. Iskavali dolenskih kresnih no Mokronogu so tako še vedno pričani, da večjega ognjemeta, je bil tisti na zadnji mokrono kresni noči, še ni bilo in da ga ne bo v bližnji prihodnosti, saj tej noči, žal, "zgorela" celo priretev z dolgoletno tradicijo, kakr ni primere pri nas.

BICIKEL (PRE)TEŽKE EBNOŠTI - V mirski krajevni upnosti je očitno tudi kar nekaj hoviht krajanov - lastnikov vikor, ki poskrbijo, da je v njih vinski gorici vse kot iz škatlice, malo pa jim je mar, kakšno po bo ima okolje že v bližnji okolici več: kot trdijo nekateri "okoljs bolj osveščeni Mirščani, opaž da so med njimi tudi takšni, ki se poti do svojega svetišča zne razne krame. Nekaj posebnega mirski naravi, oskrunjeni z nimi odsluženimi gospodinjst aparati in plastičnimi posodami je zavrženo kolo. Lastnik t bicikla je namreč bivši direkt zdaj že razmeroma mlad upo jencec, in kot pravijo dobro oščeni, je ta gospod eksdirektor to kolo še pred nekaj leti potre al, da je s kolesarjenjem po M zbijal kilograme s svoje (pre) osobnosti.

Sevniški paberki

PETARDE - Nekaterim ne sancec v sevniških logih očitno morejo do živega dobronam opozorila slovenske policije, t teh predbožičnih in prednovolet časih vendarle kako drugače p ježo svojo prisotnost v tej družb z metanjem petard. Kajti ed mestu pozno ponoči in v jutru urah nekateri dokazujejo s "odraslost" z različni pokalci

KAMERA ODKRIVA - Novi p nec državnega zbora Branko Ke na je akcijski človek. Kot gradbu bil doslej nenehno v gibanju, z nekateri boji, da bo težko z maratonska zasedanja v parlam Kelemina se samo nasmih ob njih pripombah, zanika tudi gov dno je pustil delavce, ki so bili dos njem zaposleni, na cedilu, ker je moral zapreti firmo. Kelemina skušal tudi pojasniti, zakaj so n strankarski kolegi (SDS) kar pre pisarne pri občini, ki jo obnaš čez noč pustili ne le pohištvo, a kat celo pokale (na posnetku). Kele pravni, da verjame v poštenje ljud po teh dobronamernih pripobljubil, da bo le spravljal na varn pokal, ki so si ga bivši narodni krai priborili v malem nogome

Dolg do vseh otrok

KRŠKO - V naselju Zveze prijateljev mladine Krško so letos poletni našli več kot 6.800 nočitev. Kot kaže zdaj, se šole in drugi zanimajo za bivanje v omenjenem naselju tudi med počitnicami v prihodnjem letu.

Za letovišče ZPM, ki je, kot rečeno, v Nerezinah, pomenijo precejšnjo težavo nereseni medsebojni slovensko-hrvaški lastninski odnosi. Kot tudi kaže, je počitniško naselje v zadnjem obdobju delovalo brez potrebnega števila ljudi, saj ZPM Krško napoveduje, da bodo poskušali zaposliti nekoga, ki bo poklicno skrbel za omenjeno letovišče. Najpomembnejša od napovedanih novosti se zdi vsebinska prenova omenjenega počitniškega naselja. Po besedah prof. Romana Pleterskega bi radi organizirali med bivanjem otrok in mladine v Nerezinah kar največ vsega za zdravo življenje udeležencev. Zato naj bi se obiskovalci naselja v Nerezinah čim več ukvarjali z organizirano športno vzgojo, poslušali naj bi različna predavanja, npr. o zdravi prehrani, imeli na voljo denimo jezikovne tečaje in likovne kolonije in vrsto drugih možnosti za ustvarjanje, tekmovanje in zabavo. Letos je delovala v naselju plavalna šola, ki jo bodo imeli tudi v bodoče.

Organizatorji počitnic v nerezinskem naselju ZPM Krško sicer dobro vedo, da bodo načrte lahko uresničili le ob zadostnem številu mentorjev za otroke in mladino. Programi vseh skupin, ki hkrati bivajo v naselju v Nerezinah, bodo morali biti usklajeni, saj je nemogoče organizirati delovanje letovišča, če v njem ni splošnega soglasja o nekaterih temeljnih točkah dnevnega urnika. ZPM Krško tudi želi, da bi deloval klub vzgojiteljev, ki bi bili pripravljeno delati občasno v nerezinskem počitniškem središču.

Omenjene načrte so predstavili nedavno v Krškem na delovnem srečanju ZPM Krško. Ob tej priložnosti so "veterani" krške ZPM povedali, da so prav oni v preteklosti opravili veliko dela, na katero lahko opre svoje prihodnje delovanje zdajšnja ZPM.

Vsebinska prenova nerezinskega naselja bo nepopolna, če ne bo skupne denarne pomoči za letovanje otrok, saj je krška občina med socialno najbolj ogroženimi v Sloveniji, kot so opozorili na omenjenem delovnem srečanju ZPM Krško. "Ali smo v občini v okviru socialnega programa sposobni plačati vsaj del programa, ki ga izvaja ZPM, torej tudi obnovo počitniškega naselja v Nerezinah?" se je na omenjenem srečanju vprašal poslanec Branko Janc. Dejal je, da je počitniški dom v Nerezinah plod prizadevanj nekaterih redkih posameznikov in prostovoljnih prispevkov firm in posameznikov. Ne bo profinitni center, ne sme biti plen kogarkoli, ni potrebno, da bi bil politični vzgojni center.

"Govorimo o nuklearni ogroženosti Krškega, o prispelem denarju itd. V Krškem znaša delež, ki ga prispeva jedrska elektrarna, približno 600 milijonov tolarjev. Če imamo denar za vse, bi lahko dali v Nerezine tudi celo generacijo otrok, ki bi imela brezplačno bivanje s popolno zdravniško oskrbo. Če je v generaciji 350 otrok, bi šlo ob povprečni ceni, ki velja v Nerezinah, za 10 milijonov tolarjev stroškov. Ampak tega bi bili deležni vsi otroci od prvega do zadnjega, od tistih, ki hodijo v šolo v Koprivnico, do tistih, ki hodijo v Krško; od tistih, katerih starši so direktorji, do tistih, katerih starši so nezaposleni in nimajo nič."

M. LUZAR

POMEN VZGOJE ZA SOLIDARNOST - Zveza prijateljev mladine Krško je 20. decembra pripravila delovno srečanje, ki sta se ga udeležili tudi generalna sekretarka ZPM Slovenije Liana Kalčina Srhoj in podpredsednica te organizacije dr. Anica Mikuž Kos. Prva je med poročanjem o nedavnem slovenskem otroškem parlamentu predstavila temeljne črte delovanja ZPM Slovenije. Podpredsednica, po kateri mnenju narašča v družbah pomen delovanja nevladnih organizacij, je poudarila, da je ena od možnosti za delovanje Zveze prijateljev mladine Slovenije vzgoja za medčloveško solidarnost, zlasti za solidarnost z ljudmi v stiski. (Foto: L. M.)

Vojašnica za sodelovanje s krajem

Vojašnica Cerklje ob Krki ob rednem usposabljanju vojakov skrbi tudi za bolj nevojaške dejavnosti - Stik s kulturniki - Galerija vojašnice v civilnem prostoru

CERKLJE OB KRKI - "Sodelovanje med enotami Slovenske vojske v vojašnici v Cerkljah ob Krki in krajem dobiva vse bolj utečeno podobo," je ob izteku letu ob sprejemu v vojašnici povzel dogajanje v vojašnici Slavko Gerič, pomočnik poveljnika za motiviranje in informiranje v vojašnici v Cerkljah.

Vojaki iz Cerklje so letos skupaj s turističnim društvom in ribiškim društvom urejali cesto do kopalnice ob Krki in redčili grmičje ob Piroškem potoku. Vojašnica je na svojem zemljišču dala nakopati pesek, ki so ga poznaje navozili na cesto med Črešnjicami in Gazičami in do Piroškega vrha ter na poti na melioracijskem območju v Gazičah.

Kot je povedal Gerič, so, podobno kot lani pri gradnji osrednjega vodovoda, tudi pri napeljavi telefona načrtovalci upoštevali želje krajanov in vojske. S pomočjo in v dogovoru s prebivalci in civilnimi ustanovami je lahko Slovenska vojska organizirala tako obsežno prireditev, kot je bilo letošnje svetovno vojaško padalsko prvenstvo, ki je pomenilo nekako srečno okoliščino tudi za vse potnike na cesti med Cerkl-

ljami in Brežicami; to cesto so v občini namreč prav zaradi vojaškega prvenstva znova asfaltirali. Ob že doslej dobrem sodelovanju z osnovno šolo, z župnijskim uradom in pevskim zborom Planina je vojašnica v letu 1996 tesneje sodelovala tudi z gasilci in tako odstopila ustrezno vozilo gasilcem iz Dolenje Pirošice.

Ali je omenjena vojašnica že neomajno zakoreninjena v kulturnem dogajanju civilne družbe, je lahko še vprašanje, vendar so znana nekatera dejstva. Kot napovedujejo v vojašnici, bodo v prihodnje tako kot do zdaj organizirali kulturno-zabavne prireditve; eno takih naj bi obiskovalci imeli priložnost obiskati v začetku februarja prihodnje leto. K takim novim prireditvam, med katerimi bodo najbrž spet tudi gledališke predstave, jih sili dober obisk

dosedanjih.

Vojašnica je že večkrat opozorila, da ne bo učila samo streljati, ampak da želi širše izobraževati mlade Slovence. Tako je v zameno za dolgočasna predavanja in kot dopolnilno obveznemu neizogibnemu vojaškemu piljenju doslej rekrute že večkrat peljala na ekskurzijo. Poleg tega ne zapira vrat umetnikom, ne tistim z uniformo ne tistim, ki niso vojaki. Razstave v Galeriji Učni center v vojašnici so očitno odmeven del dogajanja v vojaškem učnem središču v Cerkljah ob Krki. Vojaška galerija, ki sodeluje s kostanjeviško galerijo in s Posavskim muzejem, je že našla mesto v posavskem prostoru.

Vojašnica, v kateri od letošnjega junija stoji bronasta reliefna podoba generala Rudolfa Maistra, delo umetniškega kovača, domačina Jerneja Zorka, odstopa od znanega izreka, da muze molčijo, ko govorijo orožje, tudi s svojimi dokazno naklonjenostjo vojaškom-pesnikom.

M. LUZAR

Črpalčka v Kostanjevici poleti

Za zavlačevanje kriva tudi menjava zemljišča - V februarju mora biti vsa dokumentacija nared - Po sicer še neuradnih informacijah bo obratovanje stare črpalke podaljšano

KOSTANJEVICA NA KRKI - Če je verjeti obljubam vodilnih iz Petrola, občine in krajevne skupnosti, ki so bile izrečene na javni obravnavi zazidalnega načrta za bencinski servis, se bo naslednje poletje končala ena od kostanjeviških zadev, ki se vlečejo kot jara kača - Kostanjevica naj bi takrat dobila novo bencinsko črpalčko.

Stara črpalčka namreč že zdavnaj ne ustreza več osnovnim zahtevam varnega obratovanja, in kot smo sicer neuradno izvedeli pred zaključkom redakcije, se dolgoletne grožnje inšpekcijskih služb, da bo potrebno staro črpalčko z novim letom zapreti, še ne bodo uresničile, obratovanje pa naj bi bilo podaljšano do poletja. Črpalčka je namreč velikega pomena za številne okoliške kmete, ki bi se morali na najbližjo črpalčko odpraviti v Šentjernej ali na Drnovo.

Da Kostanjevica še ni dobila nove črpalke, o kateri se je razmišljalo že pred 20 leti, so krivi tudi sedanji kazalci potrošnje goriva na obstoječi črpalčki, katere stanje je, kot ga je označil celo sam predstavnik Petrola z besedami "Bog pomagaj". Temu podobna je tudi kakovost goriva, zato sedanja poraba ne more biti realna slika potreb kraja. Prav zaradi majhne porabe goriva je investicija v Kostanjevici po predloženem izračunu novogradnje na skupščini delniške družbe Petro-

la izpadla iz načrta investicij. Zato se je ta naftna družba odločila, da gre v investicijo le pri najnujnejšem delu. S stroški dokumentacije, inženiringa, opreme in zemljišča bo tako Petrol investiral slabotno polovico potrebnih sredstev, ostalo pa domačin Lado Petretič.

Da nova črpalčka bo, kljub vprašljivi rentabilnosti, ni nova odločitev, zato je krajane na javni obravnavi, ki je bila 17. decembra, zanimalo, zakaj črpalke še ni. Eden od razlogov je bila tudi menjava dela zemljišča pri Iskri, saj novi lastnik tega kostanjeviškega podjetja ni bil zadovoljen z lokacijo, zato je prišlo do menjave dela zemljišča.

A kljub zapletom je bilo na javni obravnavi jasno rečeno, da bodo do 15. februarja pridobljena vsa soglasja oziroma speljani vsi postopki, da se bo izdalo gradbeno dovoljenje, tako da bi spomladu lahko začeli graditi. Glavni del črpalke naj bi bil končan poleti, kasneje pa še prostori za servisno dejavnost. Seveda bo v tem delu Kostanjevica, kjer bo

nastajala nova obrtna cona, potrebna tudi renkonstrukcija regionalne ter komunalna in prometna ureditev okolice.

T. G.

KRAJANI ZA DRUGO VARIANTO - Kakšnega pomena je črpalčka v Kostanjevici, so prebivalci te krajevne skupnosti pokazali z množičnim obiskom javne obravnave, ki so se udeležili tudi Petrolov predstavnik Bojan Kapel, inž. Andrej Špiler, direktor urbanizma v Savaprojektu (na sliki), in predstavniki občine. Obravnava se je včasih sprevrgla v živčno obtoževanje in iskanje krivcev za takšno stanje.

Grajska ura bo mogoče celo bila

Staro načel zob časa

BREŽICE - Mestu Brežice, ki mu za dobrih 700 let tako ali drugače merijo čas, bo najbrž čez kakšno leto merila čas obnovljena grajska ura. Potem ko je uri zbledela številnica ter rja pobarvala kazalce, kar vse je dajalo kaj slab vtis, so se grajske naprave za merjenje časa lotili strokovnjaki. Akademski kipar Momičilo Vuković, samostojni likovni umetnik iz Ljubljane, in sodelavci so pred časom vso zadevo temeljito obnovili. Omenjeni restavratorki so očistili kamen ter obnovili številnico in kazalce.

Kljub vsemu ura na brežiškem gradu ostaja še brez mehanizma. Tega naj bi bili, po pripovedovanju, vzeli med 2. svetovno vojno Nemci in ga uporabili v vojaške namene. Kot upa mag. Tomaž Teropšič, direktor Posavskega muzeja, bodo v letu 1997 vgradili v uro tudi omenjeni ključni del. "Če bo denar, bomo naredili tudi to, da bo ura bila in zvonila, če je to strokovno dopustno, seveda," je povedal mag. Teropšič.

Lahko verjamemo, da bi Posavski muzej rad kar najbolje obnovil uro. Njeni pozlačeni kazalci bodo namreč na očeh ne le osebju muzeja, pač pa zaradi svojega mesta na strehi tudi vsem, ki bodo prišli v grad. "Pod to uro se bodo sprehajali obiskovalci 1. festivala Brežice," je direktor Teropšič povezal dediščino in najnovejšo dogajanje v brežiškem gradu.

M. LUZAR

URA PO NOVI - Tako je pred časom restavratska ekipa vračala uri na brežiškem gradu stari sijaj.

NASTOP NIZOZEMSKIH GLASBENIKOV IN LIKOVNIKOV

SENOVO - V domu XIV. divizije na Senovem pri Krškem bodo v soboto, 28. decembra, ob 21. uri nastopili nizozemski glasbeniki in likovniki, ki po Sloveniji potujejo kot karavana Holandrija juhuhu. Predstavili se bodo Harry den Hartog - nori bites s klaviaturo, orglami in glasom, Pascal Plantinga - ki igra baskitaro kot spremljavo lastnim monaršnim TV ostružkom, The Rosebud duo - Lucas Simonis (Dull Schicksal) in opera diva Eveline Ketterings in Shake spier, likovniki iz Utrechta, ki čopiče zamenjajo s tubo, saksofonom in bobni. Organizator, Društvo zaveznikov mehkega pristanaka iz Krškega, bo premore zapolnjeval z video posnetki koncertov in kratkimi filmi. Vabljeni!

Novo v Brežicah

NE IZ LJUBLJANE, NE V LJUBLJANI - Prebivalci Velike Doline in okolice, ki lahko nemoteno gledajo spored TV Slovenija, bi včasih prav radi vključili v različne kontaktne oddaje osrednje slovenske TV hiše. Tako so mislili telefonirati v Ljubljano tudi ob kontaktnih oddajah pred volitvami. Ob teh oddajah, tako kot že tudi prej, niso dobili zveze z velikim mestom niti naključno. V cesarskih časih je "signal" z Doline, do prestolnega mesta dolgo potoval, vendar je po nekaj vmesnih krmiljenjih prispel na cilj. V "digitalnih" časih se dolinski klic očitno izgubi že za prvimi ovinkom. Reši se, kdor se more!

ZUPAN - Jožetu Avšiču mesto in meščani pa svetniki ne prizanašajo in ga vprašujejo, ali bo župan ali poslanec ali oboje ali bo kako drugače. Župan je za zdaj trdno na položaju, zlasti zato, ker v prezadolženi brežiški občini nihče noče izsiliti novih županskih volitev, ki bi pobrale kar nekaj cvenka. Sicer pa so take volitve oddaljena možnost. Bitka bi se začela že prej v občinskem svetu. Tu pa vlada koalicija, ki je na županovi strani, tako da vzkliki o sedenju na dveh stolčkih odmevajo v prazno. Toda: ali je res slabo, če je župan tudi poslanec v Ljubljani?!

SPOMINKI - Posavski muzej je doslej dobil za dobro narejene spominke dve nagradi. Ko je predsednik Turistične zveze Slovenije dr. Marjan Rožič izročal muzeju eno od teh nagrad, je vprašal: "Ali ste se vi abonirali na nas?" "Prijavili se bomo tudi naslednje leto in računamo na tisto, kar nam še manjka: na prvo nagrado," je doktorju Marjanu Rožiču odgovoril magister Tomaž Teropšič, direktor Posavskega muzeja. Ker se ve, da Brežice potegnejo iz Ljubljane tudi kakšen "zlatnik", ne samo zlato obrobjenih priznanj, grede mestu nad sotočjem Krke in Save in zlasti njegovim ljudem vse čestitke.

POSKRBELE ZA DOBRU VOLJO - Da znani posavski dopisnik Dela Vlado Podgoršek (na desni, ob njem pa dopisnik TV Slovenija Goran Rovani) ni več le spretnega nizanja besed, je dokazal tudi prejšnji teden, ko je svojo zidnico v Vinji vrh nad Bušče vajo povabil novinarje, katerim se srečuje v Posavju. Dobro voljo je podkrepil še s cvičkom, katerega so opazili in tudi nagradili na kar nekaj omenjenih vin.

POSREBEL ZA DOBRU VOLJO - Dela znani posavski dopisnik Dela Vlado Podgoršek (na desni, ob njem pa dopisnik TV Slovenija Goran Rovani) ni več le spretnega nizanja besed, je dokazal tudi prejšnji teden, ko je svojo zidnico v Vinji vrh nad Bušče vajo povabil novinarje, katerim se srečuje v Posavju. Dobro voljo je podkrepil še s cvičkom, katerega so opazili in tudi nagradili na kar nekaj omenjenih vin.

POSREBEL ZA DOBRU VOLJO - Dela znani posavski dopisnik Dela Vlado Podgoršek (na desni, ob njem pa dopisnik TV Slovenija Goran Rovani) ni več le spretnega nizanja besed, je dokazal tudi prejšnji teden, ko je svojo zidnico v Vinji vrh nad Bušče vajo povabil novinarje, katerim se srečuje v Posavju. Dobro voljo je podkrepil še s cvičkom, katerega so opazili in tudi nagradili na kar nekaj omenjenih vin.

POSREBEL ZA DOBRU VOLJO - Dela znani posavski dopisnik Dela Vlado Podgoršek (na desni, ob njem pa dopisnik TV Slovenija Goran Rovani) ni več le spretnega nizanja besed, je dokazal tudi prejšnji teden, ko je svojo zidnico v Vinji vrh nad Bušče vajo povabil novinarje, katerim se srečuje v Posavju. Dobro voljo je podkrepil še s cvičkom, katerega so opazili in tudi nagradili na kar nekaj omenjenih vin.

POSREBEL ZA DOBRU VOLJO - Dela znani posavski dopisnik Dela Vlado Podgoršek (na desni, ob njem pa dopisnik TV Slovenija Goran Rovani) ni več le spretnega nizanja besed, je dokazal tudi prejšnji teden, ko je svojo zidnico v Vinji vrh nad Bušče vajo povabil novinarje, katerim se srečuje v Posavju. Dobro voljo je podkrepil še s cvičkom, katerega so opazili in tudi nagradili na kar nekaj omenjenih vin.

Davčna številka celo za dojenčke

Davčna uprava Republike Slovenije bo do konca tega leta poslala davčnim zavezancem 2.122.876 potrdil o dodeljeni davčni številki - Poslej bolj pregleden davčni register

LJUBLJANA - Davčna uprava Republike Slovenije (DURS) je 16. decembra pričela po pošti na naslove 2.122.876 davčnih zavezancev pošiljati potrdila o dodeljeni davčni številki. Do konca tega leta naj bi jo prejeli vsi, ki državi že plačujemo davke, a tudi na primer dojenčki, rojeni do vključno 2. decembra letos. V d. direktorice DURS Milojke Kolar je na novinarski konferenci povedala, da bodo davčni zavezanci prejeli izpisane osnovne podatke s prošnjo, da jih potrdijo ali spremenjene in dopolnjene vrnejo izpostavi pristojnega davčnega urada.

Davčni zavezanci, ki ne bodo prejeli potrdila o davčni številki po pošti, se bodo lahko zglasili na izpostavi pristojnega davčnega urada pri delavcih, ki vodijo davčni register, da bodo skupaj z njimi razrešili to zagato. Davčna številka je osemstopenjska in je enoznačni identifikacijski znak davčnega zavezanca - fizične in pravne osebe in se uporablja za enotno opredelitev in povezavo podatkov v davčnih evidencah. Zadnjič sem po tej novinarski konferenci slišal na radiu hudomušno vprašanje: ali to pomeni, da bomo morali nositi to številko s sabo kot pasjo

svetinjco, in kaj, če bi davčno številko izgubili? Kolarjeva je poslušalcem Vala 202 odgovorila, da bo to gotovo zelo dobrodošlo, da imajo svetinjce tudi ameriški vojaki, ne le štirinožci, da pa izgubljene davčne številke ne bo težko najti, saj bo shranjena v osrednjem računalniku DURS-a. Gotovo pa izguba davčne številke ne bo toliko in takoj udarila po žepu, kot je pisca tehle vrstic, ko se je prvokrat (in upam tudi zadnjikrat) soočil z lisicami Ruplovih prometnih redarstvenikov zaradi napačno parkiranega avtomobila na Kongresnem trgu, ravno na dan omenjene novinarske konference.

Od 1. januarja 1997 bo namreč potrebno davčno številko navesti na davčnih napovedih, davčnih obračunih in drugih vlogah, naslovljenih na davčni organ, in v primerih, ki jih določa 25. člen zakona. Po tem členu bodo morale fizične osebe predložiti izplačevalcu dohodkov oz. delodajalcu svojo davčno številko. Če tega ne bodo storile, jim izplačevalec oz. delodajalec dohodkov ne bo smel izplačati! Davčni zavezanci - fizične osebe, ki bodo morali s 1. 1. 1997 predložiti svojo davčno številko izplačevalcu dohodkov oz. delodajalcu, bodo do prejema davčne številke lahko uporabljali enotno matično številko občana (tujca), do 31. januarja 1997 pa bodo davčni zavezanci navedeno številko lahko uporabili pri dostavi podatkov za odmero dohodnine za leto 1996.

Če pravna oseba ne bo navedla svoje davčne številke in davčne številke kupeca na računih, bo kaznovana za prekrške z denarno kaznijo milijon do šest milijonov tolarjev, odgovorna oseba pravne osebe z 200.000 do milijon tolarjev, samostojni podjetnik in druga fizična oseba, ki opravlja dejav-

nost, pa s 400.000 do šest milijonov tolarjev. To bo začelo veljati, ko bo uporaba davčne številke na računih predpisana s posebnim zakonom. Gre na primer za zakon, ki bo urejal davek na dodano vrednost ali zakon o trošarini, ki še nista sprejeta, zato uporaba davčne številke na računih v letu 1997 še ni predpisana.

Davčni register je enotna, z drugimi evidencami povezana, informatizirana baza podatkov. V tem registru bodo vpisani vsi davčni zavezanci, fizične in pravne osebe. Predlog sprememb podatkov v davčnem registru bo zavezanec vložil pri pristojnem davčnem uradu s prijavo sprememb na posebnem obrazcu ali na disketi, kjer bo z novimi podatki izpolnil samo tiste podatke rubrike, ki se spreminjajo. Pri tem bo moral obvezno navesti svojo davčno številko. Izbris subjekta iz registra bo opravljen, če bodo plačane njegove davčne in druge obveznosti ali pa bo ugotovljeno, da so neizterljive.

PAVEL PERC

Turizem je res industrija

Lani je slovenski turizem pridelal za milijardo dolarjev deviz, kar je bilo za 12,5 odstotka več kot leta 1994. Turistični devizni priliv bo presegel milijardo tudi letos, a posebnega razloga za veselje ni. Če smo se v prvih letih po osamosvojitvi še lahko izgovarjali na slovensko vojno in bližino bosanskih bojišč, so danes taki izgovori vredni obsojanja. Ugled in poznavanje Slovenije v tujini se je v tem času zelo povečalo, tako da vsaj gostje iz sosednjih in bližnjih držav, Italije, Avstrije, Nemčije, Švice itd., dobro vedo, da so pri nas vsaj tako, če ne bolj varni kot v svoji domovini.

Po podatkih Združenja za turizem in gostinstvo je bilo v prvih 10 mesecih tujih gostov za 2 odstotka manj kot pred letom, primerjave z obdobjem pred letom 1991 pa so postale že neprimerne, vzroki, zakaj je k nam z one strani železne zavese prihajalo toliko več turistov, pa so bili predvsem v naši sorazmerni cenenosti.

Zdraviliščem - v našem koncu Slovenije jih je kar precej in to najbolj uspešnih - bi moralo letos iti najboljše, saj je turistično se-

zono na obali in v gorah močno pokvarilo slabo vreme, k temu pa svoje prida tudi vsako leto večja onesnaženost. Od vsega tega so zdravilišča precej manj odvisna. Kljub temu zdraviliščniki v prvih desetih mesecih beležijo za 3 odstotke manj nočitev kot lani. Po podatku, da so kar 73 odst. nočitev prispevali domači gostje, bi veljalo posvetiti posebno pozornost. Zastavlja se vprašanje, koliko se sploh splača iskati tujega gosta.

Po letošnjih raziskavah javnega mnenja Slovenci med dobrimi na prvo mesto postavljamo zdravje, a po drugi strani zadržujoča večina v zadnjem letu ni bila niti enkrat na splošnem pregledu pri zdravniku. Torej od namerjanih še nismo prišli k dejanju. Če iščemo zglede v deželah, ki so v razvoju pred nami, lahko predvidevamo, da bo do tega prišlo v prihodnjih letih in se bo tedaj zanimanje domačega gosta za letovanje v povezavi s zdravstvenimi programi zdravilišč zelo povečalo. Zdraviliščem se torej obetajo boljše časi, če se bodo nanje seveda pravočasno pripravila.

I. VIDMAR

DIMNIKARSTVO JELANČIČ DOBILO KONCESIJO

SEVNICA - Na oktobrski seji sevniskega občinskega sveta so svetniki sprejeli tudi odlok o organiziranosti in izvajanju lokalne javne službe za pregledovanje, nadzorovanje in čiščenje kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov zaradi varstva zraka na območju občine Sevnica. Na osnovi tega odloka so v Uradnem listu objavili javni razpis za izbiro koncesionarja za dimnikarsko službo. Občinski svet je soglašal z zaključki analize komisije, da je Jelaničeva ponudba najbolj celovita.

Melamin: delničarji delavci

Z ustanovne skupščine kočevske tovarne, ki bo, kot vse kaže, vzdržala konkurenco in tekmo za obstoj

KOČEVJE - Na prvi ustanovitveni skupščini delničarjev kočevske kemične tovarne Melamin, ki zaposluje 250 delavcev, sta bila sprejeta dva pomembna sklepa. Izvolili so 6-članski nadzorni svet, ki zastopa zunanje delničarje, in se odločili o delitvi dobička iz preteklih let.

Melaminovi delničarji so skoraj vsi delavci, saj je pri notranji in interni razdelitvi sodelovalo več kot 95 odstotkov od 250 zaposlenih. Drugi delničarji so PIDI, ki so v javni prodaji kupili 19 odstotkov delnic, 6 odstotkov fizične osebe, 20 odstotkov je dobil razvojni sklad, 10 odstotkov odškodninski in 10 odstotkov kapitalni sklad. Razvojni sklad je že prodal svoj delež Nacionalni finančni službi, ki je trenutno največji delničar s 30 odstotnim deležem. 9 odstotkov je rezervirano za notranji odkup, ki bo izveden v treh naslednjih letih. 35 odstotkov dobička iz preteklih let je bilo namenjenih za dividendne vrednosti po 88 tolarjev na delnico, vseh delnic pa je 466.000. 65 odstotkov dobička pa je še nerazporejenih.

Sicer pa je bil Melamin 16. junija registriran kot delniška družba, od 26. septembra delnice kotira-

jo na borzi. Na začetku je bila delnica vredna 1.100 tolarjev, po vmesnem padcu na 600 tolarjev se ji je cena močno dvignila in se giblje nad 2.000 tolarji, kar je še vedno pod knjižno vrednostjo.

Direktor družbe Marjan Kozinc pričakuje realizacijo za 27 milijonov mark. To pomeni, da bo poslovno leto boljše kot lani, in sicer predvsem na račun znižanih cen vhodnih surovin, na roko pa jim je šel tudi okrepljeni kurs lire in funta pri izvozu. Prodaja se je povečala v višini inflacije, za okoli 10 odstotkov. Melamin je izvozna usmerjena družba, v strukturi prodaje na tuj tržišča pa so s po 60 odstotki najbolj zastopani smola filmi in laminati. Poslovanje podjetja obremenjujejo stroški pri iskanju novih trgov, predvsem za laminato, še bolj pa jih pesti zastarela tehnologija. Brez novega cikla - vlaganja v posodobitev proizvodnje - ni prihodnosti, zato so letos že instalirali računalniško vodenje smolarne, ki bo zagotovila stabilno kakovost izdelkov in nižje proizvodne stroške. Plače prejemajo redno in so nekoliko višje, kot je določeno s kolektivno pogodbo.

MILAN GLAVONJIČ

Nihče ne potrebuje delov za tanke

Upniki Iskre Tenela, ki je šla v stečaj pred dvema letoma in pol, lahko upajo le na denar od prodaje nepremičnin - Med ostalim reprodukcijskim le neuporabne stvari

NOVO MESTO - Stečajni postopek novomeškega podjetja Iskra Tenel, ki je v svojih najboljših časih zaposlovala več kot 800 delavcev, je eden izmed najbolj zapletenih in najtežjih, meni stečajna upraviteljica Marjeta Zunič. Čeprav je vrednost premoženja, med katerimi prevladuje reprodukcijski material in neprodani proizvodi, ocenjena na 4,5 milijona nemških mark, je malo možnosti, da bi zanje še kaj iztržili. Veliko več upanja daje prodaja nepremičnin - stavbe in zemljišča - ki so ocenjene na 7,5 milijona mark.

Na nepremičninah želi Sklad Republike Slovenije za razvoj uveljavljati hipoteko, ki pa jo stečajna upraviteljica preko sodišča uspešno izpodbija. Drugostopenjsko sodišče je namreč presodilo v korist podjetja v stečaju, čeprav je pričakovati, da se bo sklad za razvoj na odločbo pritožil. Če bi stečajna upraviteljica uspela v izpodbijanju hipoteke nad nepremičninami, bi imeli upniki Iskre Tenel v stečaju kar precej možnosti, da bi bili v dobrni meri poplačani.

Temeljni vzrok za propad Iskre Tenel in njen stečaj je bil predvsem izpad trga bivše Sovjetske zveze konec 80 let in po osamosvojitvi Slovenije še nekdanjega enotnega trga bivše Jugoslavije. Da podjetja ni mogoče prestrukturirati, da bi uspešno nadaljevalo s poslovanjem, so očitno hitro ugotovili tudi na skladu za razvoj, saj so del proizvodnje prodali ali oddali nekdanjim vodilnim ljudem podjetja oziroma njihovim podjetjem, naloga stečajnega upravitelja pa je bila le likvidacija podjetja.

Ob stečaju 18. aprila 1994 so v podjetju ostali 103 delavci, ki so jih prijaviili na zavod za zaposlo-

vanje. Prav ti delavci in tisti, ki so zaposlitev izgubili že pred stečajem podjetja so poleg sklada za razvoj največji upniki podjetja v

• Popis premoženja Iskre Tenel v stečaju je bil dolgotrajen in zapleten. Del reprodukcijskega materiala je bil podjetjem naslednicam prodan po neposrednih pogodbah, na prvi dražbi, ki so jo pripravili v treh delih, pa niso prodali skoraj nič oziroma za smešnih 8 tisoč nemških mark. Večina preostalega materiala je namreč ostanek povsem namenske proizvodnje in leži v skladiščih že več kot 10 let. Med "stara šara" so v skladiščih tudi elektronski deli za iraške tanke, ki so jih Iranci v bivši Jugoslaviji naročili še med že skoraj pozabljeno iransko-iraško vojno. Seveda teh delov danes nihče več ne potrebuje in jih tudi, tako kot večine materiala, nihče ne bo odkupil, vsaj za omembe vredno ceno ne.

stečaju. Iz naslova neizplačanih plač, nadomestil in drugih neizpolnjenih obveznosti imajo nekdanji delavci kar za 25 odstotkov vseh terjatev od podjetja v stečaju, medtem ko je največji upnik sklad

za razvoj s 30 odstotki od skupno za 17 milijonov nemških mark prijavljenih terjatev. Če bo izpodbijanje hipoteke nad nepremičninami uspelo, lahko delavci upajo, da bodo dobili še nekaj denarja, koliko, pa je sedaj še težko reči.

I. VIDMAR

ŠE TRETJI BENCINSKI SERVIS - Pretekli petek se je dvema Petrolovinca bencinskim servisoma v Črnomlju pridružil še bencinski servis OMV Istrabenz. Kot je ob otvoritvi dejal glavni direktor podjetja OMV Istrabenz iz Kopra Jordan Klabjan, prav konkurenca izboljšuje kvaliteto teh storitev, s tem pa je vse večje zadovoljstvo potrošnikov. Črnomljski bencinski servis, ki je že 79. v Sloveniji, je zgradilo črnomljsko podjetje Begrad, v upravljanje so ga zaupali kmetijski zadrugi Črnomelj, v njem pa je zaposlenih 5 delavcev. Po besedah predsednika občinskega sveta Andreja Kavška, ki je skupaj z Jordanom Klabjanom prerezal trak, je servis velika pridobitev za mesto tudi zato, ker so s tem zaključili podoba novega trgovsko-poslovnega centra. (Foto: M. B.-J.)

Vizija kupila dobre delnice

Dolenjska družba za upravljanje je na sedmi dražbi kupila tudi delnice Krke, Petrola in Belinke

NOVO MESTO - Družbe za upravljanje so v petek, 20. decembra, s podpisom pogodbe o nakupu in prodaji delnic oziroma poslovnih deležev zaključile sedmo dražbo sklada za razvoj. Novomeška oziroma dolenska družba Vizija je svoje delničarje zastopala uspešno, saj je kupila delnice nekaterih uspešnih podjetij, kot so Krka (za 19 milijonov tolarjev), Petrol (58 mio.), Belinka (182), Emona Obala (10), Istrabenz (7) in poleg tega še depozit banke SKB za 18 milijonov tolarjev.

Na sedmi dražbi je sklad za razvoj ponujal pakete delnic 158 podjetij v skupni vrednosti 18,4 milijarde tolarjev, zanje pa se je potovalo 23 družb za upravljanje. Kar precej težav pri usklajevanju je povzročilo nesorazmerje med ponujenim kapitalom in

količino certifikatov, s katerimi družbe kupujejo delnice. Družbe, ki so se udeležile tokratne dražbe, namreč razpolagajo s kar za 200 milijard tolarjev certifikatov oziroma za desetak več, kot je bilo na voljo delnic.

Zanimive so bile tudi cene za delnice različnih podjetij. Cene paketov slabo stoječih podjetij so dosegale komajda okoli 3 odstotka vrednosti, medtem ko je cena delnic najuspešnejših podjetij dosegla tudi do 500 odstotkov začetne cene. V Viziji so se odločili predvsem za nakup delnic uspešnejših podjetij, kupovali pa so po povprečju 150 odst.

Vizija je v svojih dveh skladih do sedaj zbrala za 3,9 milijarde tolarjev certifikatov, od katerih so jih za 2,14 milijarde tolarjev že zamenjali za delnice. To znaša

53,8 odstotkov od vseh zbranih certifikatov in uvršča Vizijo med uspešnejše investicijske družbe. V portfelju Vizije je ta čas 27 podjetij, med katerimi so poleg že

• V Viziji ocenjujejo, da je na našem območju še precej občanov, ki svojih lastninskih certifikatov niso vložili nikamor ali pa imajo še ostanke certifikatov, če so jih vložili v podjetja, za katera je bilo ogromno zanimanje in so jim del vrnil. Zato Vizija zbira certifikate še do 31. januarja prihodnjega leta na sedežu družbe na novomeškem Novem trgu, v vseh predstavništvih zavarovalnice Tilia, enotah pošte na Dolenjskem, v Krškem in Kočevju, na sedežu Studia D in Dolenjskega lista.

omenjenih tudi Lek, Intereuropa, Pivovarna Union, Radenska, Kolinska, Terme Čatež, Melamin Kočevje, Tiskarna Novo mesto, Lisca in druga.

I. V.

DOLENJSKI LIST

Slaba dediščina za novo vlado

Predsednik Slovenske ljudske stranke Marjan Podobnik v Račni na Dolenjskem odgovarjal na vprašanja bralcev in uredništva Kmečkega glasa - Bolj upoštevati načelo pravičnosti

RAČNA PRI GROSUPLJEM - Direktor ČZD Kmečki glas Boris Dolničar je ob sklepnem dejanju akcije Kmečkega glasa Sreča se vam nasmiha, v Račni pri Grosupljem, povabil na pogovor prvaka SLS Marjana Podobnika, ki je odgovarjal na njegova, pa tudi na vprašanja iz številnega občinstva.

Na vprašanje, kaj so glavne naloge kandidata za prevzem mandatarstva slovenske vlade, zlasti na področju kmetijstva, je Podobnik ponovil znano stališče, da bi skušal delovati povezovalno, ne pa razdiralno. Poudaril je, da "so nam v ministruvu za kmetijstvo zapustili slabo dediščino in bo

prilagoditi. "Evropska unija lahko pomeni nevarno nazadovanje slovenskega podeželja, če za to ne bo dovolj časa za prilagoditev!" je poudaril Podobnik. Dodal je, da jih razne zgodbe o uspehu ne zanimajo, kajti ko so pripravljali proračun, so videli, koliko stvari je prenešenih že v naslednji proračun, da gre v celoti gledano večjemu za v celofan zavito zgodbo o neuspehu.

Predsednik Podobnik je povedal, da računa v novi vladi, da bo SLS pridobila 5 do 7 resorjev.

• Marjan Podobnik je povedal, da si bodo v parlamentu prizadevali za podaljšanje porodniškega dopusta do 2 leti. Poudaril je, da upa, da bo predsednik države kmalu določil mandatarja. Meni, da bi na sploh morali čim bolj upoštevati načelo pravičnosti.

potrebno ogromno moči za popravljanje napak."

Glede Cefte je Marjan Podobnik menil, da smo pri tem povezovalju popustili na mnogih točkah, posledice pa bodo vidne čez 2 do 3 leta, ko se bodo trgi sprostili in ko se Slovenija temu ne bo mogla

Marjan Podobnik: predsednik SLS

DOLENJSKI LIST
vaš četrtkov prijatelj

Obvestilo vinogradnikom in vinarjem

Na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pripravljamo revizijo pravilnika o rajonizaciji vinogradniških območij. Na novo določamo prejšnji nenatančno določene meje vinorodnih okolišev. Hkrati pa bi radi določili tudi vinorodne kraje, vinorodne lege. Kakovostno vino bo lahko poleg poimenovanja z vinorodnim okolišem poimenovano tudi po določeni vinorodni legi. Slednje le v primeru, če bo lega navedena v omenjenem pravilniku in bo tudi vino pridelano izključno iz grozdja, pridelanega na območju določene lege. Prošnja za posredovanje vinorodnih leg smo že poslali vsem kmetijskim svetovalnim službam, Poslovni skupnosti za vinogradništvo in vinarstvo Slovenije in Zvezi društev vinogradnikov. Ponovno prosimo vse vinogradnike in vinarje, da sporočijo lege, za katere bi želeli, da bodo navedene v pravilniku.

Za celotno območje Slovenije so izdelani pregledni zem-

ljiškokatarski načrti v merilu 1:5000 v formatu in razdelitvi na liste temeljnih topografskih načrtov v merilu 1:5000, ki jih dobiti na območjih geodetskih upravah. Natančne meje vinorodnih leg naj bodo vrisane na takem preglednem katastrskem načrtu (PKN) z vpisom naziva posameznih leg na PKN. Priložen pa naj bo tudi seznam imen vinorodnih leg s pripadajočimi katastrskimi občinami.

Zaželjeno je, da se označevanje leg za določeni vinorodni okoliš opravi skupaj s predstavniki (specialisti za vinogradništvo) kmetijske svetovalne službe.

Pregledne katastrske načrte z vrisanimi vinorodnimi legami in sezname leg s pripadajočimi katastrskimi občinami pošljite na naslov: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Kmetijski sektor, Parmova 33, 1000 Ljubljana, s pripisom "Vinorodne lege". Rok za oddajo je do konca januarja 1997.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

med temi naj bi bilo vsekakor kmetijsko ministruvu. Kmet Anton Potokar iz Račne je opisal zagate v živinoreji, ko že tako nizke odkupne cene mleka znižujejo še zloglasne somatske celice, vse več zemlje pa je zaraščene. Izrazil je prepričanje, da če bo kmet propadel, potem bo propadla tudi država. Marjan Podobnik je ob tem opozoril na problem indeksiranja in da zato ponavlja, da smo dobili slabo dediščino.

P. P.

Loški Potok: potem pa vse tiho je bilo...

Obljube o zadrugi le politični konstrukt?

LOŠKI POTOK - Letošnja pomlad je bila v znamenju okroglih miz in obiskov visokih državnih funkcionarjev, ki so vsi po vrsti obljubljali izboljšave. Odločitev, da v kraju ponovno ustanovijo zadrugo, je dvignila veliko prahu tako med načrtovalci kakor pri se utečeni zadrugi iz Ribnice, ki ima v Loškem Potoku svojo izpostavo.

Te dni že lahko z gotovostjo trdimo, da od načrtovanega vsaj za zdaj ne bo nič. Po besedah predstavnikov KGZ Ribnica nima nič proti ustanavljanju takšne ali drugačne zadruge. Celotno nekaj imetja, ki je bilo preneseno z združitvijo z zaposlenimi vred, lahko vrnejo, le svojega tržnega deleža v Loškem Potoku ne mislijo prepustiti in bodo še naprej skrbeli za svoje člane. Menijo, da so nekateri premalo poučeni o vlogi zadruge. Obstaja celo mnenje, da so bile obljube o ustanovitvi zadruge konstrukt politike.

A. KOŠMERL

O NEPOSREDNI PRODAJI PRIDELKOV

SEVNICA - Tukajšnja kmetijska svetovalna služba in sevniška zveza kmetič vabijo v ponedeljek, 6. januarja, ob 10. uri v učilnico sevniškega gasilskega doma na predavanje o neposredni prodaji pridelkov s kmetij. Kot pravi Slavica Grobelnik iz sevniške kmetijske svetovalne službe, je vabilo namenjeno predvsem vsem kmečkim ženskam.

Kmečki lobi se krepiti

Ob volilnem uspehu SLS: da le ne bi zrasel čez glavo

Lobiranje je za nas nekaj let stara novost, ki si je pridobila domovinsko pravico šele s spremembo političnega sistema in z vnovično uvedbo kapitalizma. V političnem jeziku pomeni lobby (ang.) skupino ljudi, ki skuša za zaščito svojih interesov izvajati pritisk na parlament in vlado. V naši javnosti je predvsem slišati o t.i. kmečkem lobiju, ki naj bi sistem ostrega konflikta (stavke, traktorske zapore cest, oviranje mejnih prehodov ipd.) nadomestil z družbeno sprejemljivejšim, manj bolečim načinom urejanja spornih vprašanj.

Doslej je veljalo, da slovenski kmečki lobi še nima evropskih značilnosti in da se je njegova vajska doba šele začela. Dr. Danica Fink Hafner ugotavlja v svoji knjigi "Slovensko kmetijstvo in Evropa", da je slovensko kmetijstvo preveč razdrobljeno in konfliktno tudi v organizacijskem smislu, da bi moglo uspešno lobirati. Nima dovolj učinkovite interesne organiziranosti niti velike in vplivne skupine kmetov, ki bi bili sposobni organizirati močan politični pritisk na odločevalce. Avtorica knjige meni, da je treba lobiranje okrepi tudi zaradi približevanja Evropski zvezi in "grozeči liberalizaciji, ki prihaja z njo. V podkrepitve navaja izkušnje drugih dežel, ki s pomočjo lobiranja uspešno sodelujejo z evropskimi ustanovami. V Bruslju so celo ustanovili posebno šolo za lobira-

nje, imajo pa tudi druge oblike sistematičnega usposabljanja za to obliko političnega delovanja.

Če so vse te ugotovitve veljale za lani, ko je knjiga izšla, pa velja reči, da se razmere hitro spreminjajo in da se tudi lobiranja hitro učimo. Kmetijstvo resda še ni uresničilo nekaterih novih oblik organiziranosti (kmetijske zbornice na primer še vedno nima), zato pa vse bolj uspešno lobira, kar lahko sklepamo tudi po zapletu v Cefi, ki je Sloveniji zagrozila celo z izključitvijo. Če k temu prištejemo še velik volilni uspeh Slovenske ljudske stranke, ki, kot gosira Delo, spreminja naš parlament v "mestno kmečko zadrugo", potem se za kmečki lobi ni bati. Da nam le ne bi zrasel čez glavo! To bi škodilo tudi njemu.

MARJAN LEGAN

AGRO d.o.o.
NOVO MESTO

prodajalna »SEJALEC« 24-132
prodajalna »NOVI TRG« 324-583
KMETIJSKA APOTEKA 322-560

želi vsem svojim strankam, kmetovalcem in poslovnim prijateljem vse dobro v letu 1997!

EN. HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: dr. Julij Nemanic

Vino za praznike

Vina so že najmanj enkrat pretočena, nekatera že dvakrat, kar je prav, so bistra, nežnega in seveda še svežega mladostnega okusa. Vso pravico imamo, da se med prazniki naužijemo te izjemno žlahtne pijače. Pravega zadovoljstva pa ne bo, če bomo užitek iskali v količini vina. Dovolj je požirek, da zaznamo žlahtnost okusa.

Vinogradniki smo poleg ostalih dobrih značajskih odlik tudi družabni, veseli ljudje. Znamo delati, želimo si pa tudi praznovati, kar je neke vrste plačilo za pregarane in negotove dneve v vinogradu. Praznovali bomo na več načinov. Praznični obroki bodo tudi družinska kosila in večerje. Nekateri bodo silvestrovali tudi zunaj doma. Prav bi bilo, da ne zatajimo svojega stanu in da poskrbimo z zgledom in znanjem, ki ga imamo, da bo na naši mizi ob dobri hrani tudi dobro vino. Izberimo ustrežno vino. Nekaj nasvetov:

- Aperitiv je lahko lažje suho bečo vino ali rose, tudi majhen požirek vina pozne trgatve. V gostinskem lokalu vam bodo svetovali za aperitiv penecče vino, kar je gotovo najboljši aperitiv. Toda nevarnost je v tem, da so na prvi pogled enako embalarani najboljši šampanjci in penecča vina kot tudi razna gazirana vina zelo sumljive kakovosti. Poglejmo si dobro etiketo. Če na njej piše, da je penecče vino proizvedeno po klasični metodi, je vse v redu. Če take oznake ni, gre za cene-

na, nekvalitetna vina.

- K narezkom iz suhih mesnin se boljše prilzejejo rdeča kot bela vina. Če smo se vseno odločili za belo vino, mora biti suho, brez ostanka sladkorja.

- Po goveji juhi ustreza požirek suhega laškega rizlinga, po zelenjavni sauvignon, po ribji rose.

- K vsem vrstam pečenega mesa, bodisi teletini, svinjini, perutnini, govedini, grede bolj rdeča vina. Čim močnejše je meso in čim bolj je zapečeno, močnejše rdeče vino gre zraven.

- K sladicam, poticam se lepo pada požirek polsuhe ali polsladke pozne trgatve.

Praznični obrok bi morala spremljati vsaj dve, če že ne tri vina. Miza naj bo lepo pogrnjena z vinskimi kozarci in kozarci za vodo. Prazniki bodo lepši, če bomo vino pili, za žejo pa pili vino. Ob praznikih imamo lepo priložnost pokazati svojim otrokom ali gostom svoj spoštljivi odnos do vina. Ob pokašanju vina za mizo, pogovarjanju o okusih, vonju, barvi ljudje ne bodo iskali v vinu sredstva za omamljanje, temveč zanimivo pijačo, ki lahko v njej vedno kaj novega odkrijejo.

Vino je edina pijača na svetu, ki se z njo nazdravlja. Tudi jaz se vam zahvaljujem za vašo zvestobo pri spremljanju člankov v rubriki "En hribček" in vam nazdravljam s čudovitim vinom modre frankinje, ki je letos tako edinstvena. Želim vam zdravlja, dobro letino 1997 in naj vas vsestranko bogati in radosti vseh 365 dni v letu!

dr. JULIJ NEMANIČ

PE AGROSERVIS
Knafelčeva 2, Novo mesto, tel.: 068/321-479, 321-031
Kmetovalci, če vas zanima, kakšno je delo s traktorji

Zetor

vas vabimo na testno vožnjo, ki jo lahko opravite pred našo trgovino
v soboto, 28., in v nedeljo, 29. decembra, od 7. do 12. ure.
Za traktorje Zetor še vedno veljajo **PREDNOVOLETNI POPUSTI,** kot nagrado pa kupci dobijo dvodnevni izlet na Češko za 2 osebi.

Mercator - KZ Krka, z.o.o., Novo mesto

HELENA MRZLIKAR gospodinjki kotichek

Nikoli pozabljene jedi

Na podeželju je še vedno živa domača kuhinja, kjer gospodinjje rade pripravljajo stare, nikoli pozabljene jedi. Med značilnosti dobre domače kuhinje prištevamo juhe, za katere poznamo več kot sto načinov priprave. Prevladujejo brezmesne, gobje, zelenjavne in mesne juhe.

Najstarejša brezmesna juha je prežganka, ki jo poznajo vse pokrajine, le z razliko v dodanih začimbah. Na Dolenjskem je značilna fižolova in krompirjeva juha ter poljšja obara. Povsod je znana kokošja in goveja juha, ki je še vedno sestavni del nedeljskih in prazničnih obedov. Najstarejša mesne jedi so iz svinine, ki se pripravljajo predvsem v času kolon. Te pa v zadnjih letih vse bolj nadomešča belo pusto meso puranov, kuncev, kozličkov, jagenjčkov in ribje meso.

Med posebnosti domače hrane prištevamo divjačino, pripravljeno v dobro začinenem golažu, v obari, kuhano s krompirjem in pečeno s

kostanjem in jabolki. Posebna specialiteta so medvedove šape, medvedova salama in druge divjačinske suhomesnate dobrote.

Ponos naše domače kuhinje pa je več kot sto vrst štrukljev in okrog petdeset različnih vrst potic. Štruklji so lahko kuhani ali pečeni, razlikujemo pa jih predvsem po nadevu in obliki. Med najboljše prištevamo kuhane ajdove štruklje s skuto in orehi ter mesnimi nadevi.

Med značilnimi močnatimi jedmi so tudi potice, ki so že stoletja glavna sestavina prazničnih dobrot. Tudi te se razlikujejo predvsem po nadevu. Znanih je še veliko vrst zlivank in pogač. Na jedilnikih se vse bolj uveljavljajo preproste, toda zanimive jedi iz zelja, krompirja, fižola in vsaj sto jedi iz raznih vrst kaš. Za zimsko večerjo je primerna pečena ČEŠPLJEVA KAŠA, ki bo navdušila predvsem otroke in jim nadomestila le dobro znani rižev narastek.

AKTUALNI KMETIJSKI PREDAVANJI

LOŠKI POTOK - Kmetijska svetovalna služba iz Ribnice je 17. in 18. decembra organizirala dve predavanji. Prvo je bilo pod naslovom "Vloga podeželske in kmečke žene v svetu in pri nas". Predavanje z diaprozitivni je pripravila inž. Milka Mele-Petrič. Žal pa je bil obisk slab in bodo predavanje ponovili. V sredo, 18. decembra, pa je inž. Janko Debeljak predaval o novem zakonu o kmetijskih zemljiščih. Novi zakon, ki je stopil v veljavo oktobra letos, na novo opredeljuje obveznosti in pravice lastnikov in uporabnikov zemljišč. Predavanje je bilo toliko bolj aktualno, ker se prav sedaj pripravljajo nov prostorski plan za občino. V zadnjih 30 letih se je v občini močno spremenilo razmerje obdelovalnih površin v primerjavi z gozdnimi površinami.

A. K.

Z NOVOMESKE TRZNICE

Ponedeljkova tržnica je bila tokrat bolj obiskana kot ponavadi in v znamenju božičnih in novoletnih praznikov. Branjevke so prodajale: motovilec po 2.000 tolarjev kilogram, kolerabo, redkev, koren in repo po 150 do 200, kisl zelje in kisl repo po 200, rdečo peso po 200, šopek petersilja po 100 do 150, fižol po 500, jabolka po 80 oz. nekaj čez 50 tolarjev, če je kdo kupil celo gajbico. Ponujale so tudi domačo pregreto smetano, lonček je stal 600 tolarjev, kilogram sirčka 400, orehi 900, lešniki 800, jajca so bila po 30, med po 600, svinjska mast po 300, žganje po 700 liter, ocvirki od od 800 do 1.200, domača salama po 2.000, suhe slive po 400, jabolčni krhlji po 300 zavitek, kokoš po 800 in puran po 900 tolarjev za kilogram.

sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 180 prašičev, starih do 3 mesece, 65, starih 3 do 5 mesecev, in 50 starejših. Prvih so prodali 165 po 300 do 320 tolarjev kilogram žive teže, drugih 40 po 240 do 260, tretjih pa 25 po 195 do 210 tolarjev kilogram žive teže.

kmetijski nasveti

Dušik prihaja v nemilost

Sklep je nesporen: pri gnojenju z dušikom bo v Sloveniji v prihodnje treba ravnati drugače. Skupina strokovnjakov, ki je raziskovala, kaj se dogaja z dušikom in nitrati v tleh, je nedvoumna v svoji zahtevi, da je treba pri nas porabo tega rastlinskega hranila zmanjšati, z boljšimi metodami ugotavljanja potrebe rastlin pa doseči tudi smotrnejšo izkoriščenost.

Zaradi obilice padavin so dušična gnojila v Sloveniji bolj kot drugje izpostavljen izpiranju, podtalnica pa je zato v večji nevarnosti. To dokazuje nitrata onesnažitev podtalne vode, ki najbolj ogroža lahka in plitva tla, z dolgotrajnim intenzivnim poljedelstvom pa prej ali slej tudi druga. Upoštevati je treba, da dušične snovi prinašajo tudi padavine, zlasti če prihajajo iz zelo onesnaženega ozračja. Pri nas dobimo na leto na hektar nezamernih 15 do 20 kg NH₃ in NO_x, ki jih je tudi treba upoštevati kot gnojilo.

Podtalnici so posebno nevarne nekatere zelo lahko topne oblike dušičnega gnojila, med naravnimi gnojili pa predvsem gnojevka, ki ob preveliki intenzivnosti reje že skorajda praviloma preobremenjuje okolje. Lahko smo prepričani, da bo prej ali slej tudi pri nas začela veljati zakonska omejitev intenzivnosti reje. Po nekih predlogih naj bi bilo dovoljeno rediti največ 3 glave velike živine (GVŽ) goveda in največ 2 GVŽ prašičev ali perutnine na hektar.

Potrebne bodo tudi tehnološke spremembe v poljedelstvu. Podobno kot ozimnim žitom tudi okopavinam ne bo več priporočeno dajati vseh gnojil ob setvi ali saditvi. Zaradi dolge rastne dobe se preveč dušika nekoristno in celo škodljivo izpere v podtalnico in od tam v vodotoke. Bolj smotrno postaja dognojevanje tudi pri drugih poljščinah, to pa zahteva večje agronomsko znanje. Obstajajo različni testi, s pomočjo katerih je mogoče ugotoviti natančne potrebe rastline v posameznem rastnem obdobju. Mineralna gnojila postajajo v biološkem kmetijstvu nujno zlo, ki ga je treba omejevati, v nekaterih primerih celo v celoti opustiti. Na pašno-kosnih obratih na primer stroka že priporoča le še 50 do 180 kg dušika na hektar v obliki mineralnih gnojil, ves drug potrebiti dušik pa naj bi bil organskega izvora.

Inž. M. L.

Krkin prispevek slovenski kulturi

KUD Krka je svojo 25-letnico, ki zajema glasbeno, likovno, literarno, gledališko dejavnost in zbirateljstvo, proslavilo s koncertom in izdajo zbornika

NOVO MESTO - V tokratnih decembrskih dnevih, natančneje 17. decembra, je minilo 25 let od ustanovitve KUD Krka, ki so ga poleg številnih prirediteljv skozi vse jubilejno leto proslavili še s svečanostjo v sredo, 18. decembra, v veliki dvorani KC Janeza Trdine. Krkin mešani pevski zbor pod vodstvom Sonje Čibej je pripravil koncert, najzastavnejšim so podelili priznanja, ob tej priložnosti pa je KUD Krka izdalo tudi zajetno brošuro z naslovom "Četrto stoletje sožitja s kulturo", ki nudi pregled njihovih različnih kulturnih dejavnosti, od glasbene, likovne, literarne in gledališke umetnosti do zbirateljstva. Prireditelj je domiselno, zanimivo in humorno povezoval Jože Humer.

Čeprav je bilo poslanstvo društva najprej usmerjeno v razvijanje lastne kulturno-umetniške dejavnosti z namenom obogatiti in na duhovnem področju razvijati življenje zaposlenih v sami tovarni, pa je Krkino delovanje kmalu preseglo te meje. Danes se lahko pohvalijo z bogatim prispevkom ne samo dolenjski, pač pa tudi slovenski kulturi.

Najdaljšo tradicijo med vsemi omenjenimi dejavnostmi ima Krkin mešani pevski zbor, saj njegovi začetki sovpadajo z ustanovitvijo društva. V njem je veselje do petja združevalo že blizu 250 pevcev, nastopali so po vsej Slove-

niji, pogosta pa so tudi gostovanja v tujini, na primer v Nemčiji, Avstriji, na Norveškem, Madžarskem, Poljskem itd. Trenutno šteje zbor 55 pevcev, zelo uspešno - kar so pevci dokazali tudi na sredinem koncertu, ko so navdušili polno dvorano obiskovalcev, ki so marsikdaj z njimi tudi povzdignili glas - pa ga zadnja tri leta vodi prof. Sonja Čibej. Korepetitorica je Jožica Kravcar.

Več kot dve desetletji nazaj segajo začetki Krkine likovne dejavnosti, za katero skrbi Bojka Kmet. V Krkinem stalnem razstavišču v avli upravne stavbe se je od leta 1977 zvrstilo že okrog 190 razstav

slikarjev, kiparjev, oblikovalcev, karikaturistov in fotografov. Od leta 1978 potekajo tudi slikarske kolonije, t.i. Krkina srečanja slikarjev. Krkina galerijska dejavnost poteka tudi v Ljubljani, Ljutomeru, v zdraviliščih Dolenjske in Šmarješke Toplice in na Otočcu. S pomočjo knjigarne Mladinska knjiga in ob sodelovanju Knjižnice Mirana Jarca KUD Krka že 19 let v mesecu maju pripravljata tudi knjižne sejme, na katerih predstavi celoletno knjižno boro. Zadnja leta za njihov potek dobro skrbi Marija Žvegljič. Pet let v Ljubljani deluje Krkin gledališki klub, tretje leto pa v oktobru prirejata razgovore z znanimi pesniki in pisatelji. Letos so

• Na sredini prireditvi so Krkini pevci prejeli bronasta, srebrna in zlata priznanja. Predsednik KUD Krka Janez Bernik in namestnik generalnega direktorja Krke dr. Slavko Plavec pa sta za 25 let zvestobe društvu podelila priznanja. Prejeli so jih: Anica Pavišič, Tilka Žnidaršič, Andrej Pelko, Ivan Hren, Jože Žnidaršič, Joža Miklič, Staša Vovk, Marija Žvegljič, Marjeta Potrč, Bojka Kmet, Janez Bernik in Miloš Kovačič. Čestitamo!

v Hotelu Krka pričeli redno organizirati koncerte in srečanja z znanimi in zanimivimi Sloenkami in Slovenci, že od leta 1969 pa sistematično zbirajo in odkupujejo kulturnozgodovinske predmete, ker bi svoj Stari grad radi usposobili za poslovne namene.

Krka je prav gotovo eno najuspešnejših slovenskih podjetij, pa ne "le" zato, ker dobro skrbi za zdravila za telo, pač pa tudi tista za dušo, ki niso nič manj pomembna. Naj bo Krkina identiteta še naprej tudi kultura!

L. MURN

S SLIKANJEM OHRANJA DRAGOCENO DEDIŠČINO - Do konca januarja 1997 je v razstaviščnem prostoru Zdravilišča Dolenjske Toplice na ogled 14 slikarskih del novomeške slikarke Danje Bajc. Kot da vedeti že bežen pogled na njeno ustvarjanje in kot je na otvoritvenem večeru v torek, 17. decembra, zvečer lepo povedal Jani Kramar, kulturni animator Zdravilišča, Danja najraje upodablja Dolenjsko, njene griče, vinograde, stare zidanice, kozolce in skrite koticke ob reki Krki in Kolpi. Med izginjajočo vaško arhitekturo išče vse, kar izginja v preteklost, in kot pravi sama umetnica, katere najljubša tehnika je pastel, jo na "svojih slikarskih poteh vselej prevzame pogled na zapuščeno, razpadajočo domačijo, kjer ni nikogar, ki bi še odprla vrata". Bajčeva je sodelovala že na mnogih ekstemporijih, za svoja dela pa je prejela več nagrad in priznanj. Tokratna razstava, na kateri otvoritvi sta primerno vdušje znala z glasbo pričarati vilinistka Petra Božič in kontrabasist Tomaž Zorko, je prodajnega značaja. (Foto: L. Murn)

LEP LITERARNI VEČER - V njem so sodelovali prošt Jože Lap (prvi z desne), ki je zbrane pozdravil, nato pa proti levi pisatelj Ivan Sivec in recitator Tomaž Koncilija. (Foto: L. Murn)

Gregorčič med Dolenjci

S predstavitev knjige Ivana Sivca Biseri bolečine

NOVO MESTO - Kolegiatni kapitelj v Novem mestu je bil organizator četrtkovega literarnega večera ob 90. obletnici smrti pesnika Simona Gregorčiča, na katerem so za predstavitev knjige Ivana Sivca Biseri bolečine, romansirane pesnikove biografije, poskrbeli: pisec sam, dr. Janez Gril, glavni urednik Družine, verskega tedenika, ki je knjigo izdal; Tomaž Koncilija, ki so ga mnogi zamenjali kar s Simonom Gregorčičem in je kot recitator navdušil z doživetim in občutenim prebiranjem odlomkov iz knjige; z glasbo pa sta vsak na svoj način - Jožica Kališnik s petjem in Miha Dolžan z igranjem na citre - popestrila večer. Predstavila sta namreč Gregorčičeve pesmi, ki so izšle na glasbeni kaseti z naslovom Biseri bolečine.

Ivan Sivec, slavist po poklicu, sicer pa urednik Dokumentarnofeljtanske redakcije Radia Slovenija, znani pisatelj (izdal je že 26 knjig) in pisec besedil za domačo in zabavno glasbo, meni, da premalo vemo o mnogih velikih slovenskih možeh, predvsem o tem, kakšni so bili kot ljudje, saj bi sicer lažje in boljše razumeli tudi njihovo delo. Tako se je odločil za Simona Gregorčiča. "Biseri bolečine predstavljajo brv, stezo do pesnika kot človeka, saj sem ga predstavil po človeški plati, na mehkejši način," je povedal Sivec, ki je za to, da bi lažje razumel

L. MURN

"Dober večer, smeh"

Novo delo Slavka Dokla

NOVO MESTO - Novomeščan Slavko Dokl, novinar, publicist in pisatelj, se je v zadnjem času lotil zbiranja prigod in anekdot. Tako je marca lani izšla njegova knjiga "Dobro jutro, smeh", jese ni istega leta "Dober dan, smeh", te dni pa je pri novomeški založbi Erro izšla še ena, tretji del z naslovom "Lahko noč, smeh!", kjer so zbrane prigode in anekdote dolenjskih ljudi. 94 strani obsežno knjižico bogatijo tudi ilustracije Bogdana Breznika.

Tone Gošnik, ki je napisal nekaj spremnih besed, med drugim pravi, da se je Dokl lotil težavne, a hvaležne naloge, saj "prelistavanje doživljajev, srečanj in duhovitih besednih spopadov znanih dolenjskih prednamcev, a tudi mnogih sedanjih znancev, porodi zdrav, odrešujoč smeh, to pa je kot zdravlilo." Pisec obljublja, da bosta tej knjižici sledili še dve.

L. M.

FOTOGRAFIJA LETA 1997

Revija Emzin v sodelovanju s Cankarjevim domom in pod mecenstvom Mestne občine Ljubljana razpisuje javni natečaj Fotografija leta 1997. Natečaj se lahko udeleži vsakdo, ki ima stalno prebivališče v Sloveniji. Tema natečaja je poljubna, vsak avtor pa naj predloži deset črno-belih ali barvnih fotografij poljubnega formata, nastalih od vključno leta 1995 do danes. Žirija bo ocenjevala celoten opus in ne posamezne fotografije. Natečaj je anonimni, zato naj vsak udeleženec na vsako fotografijo zapiše naslednje podatke: letnico nastanka, zaporedno številko in šifro, s katero se kot avtor udeležuje natečaja, k fotografijam pa naj priloži zaprto kuvertico, označeno z izbrano šifro; v kuverti naj bo seznam fotografij in podatki o avtorju (ime in priimek, naslov, telefon, žiro račun, EMŠO). Razglasitev nagrad bo 12. marca v Cankarjevem domu. Podeljencev bo pet denarnih nagrad ter posebna nagrada za reportažno fotografijo. Fotografije je treba poslati najkasneje do 12. februarja 1997.

RAZSTAVA SE DO TREH KRALJEV - Dela iz ciklusa Eva, ki jih je znana mariborska slikarka Irena Polanec narisala z zlatimi barvami in posvetila ženski, bodo v gradu Mokrice in v Čateških Toplicah na ogled do 6. januarja. Polančeva, ki je doslej več razstavljala v tujini kot doma, je s sočasno razstavo v turističnih posavskih okoljih lepo popestrila iztekajoče se leto. (Foto: M. Vesel)

"Obrazi" so preprosti ljudje

Pri Dolenjskem listu je izšla knjiga "Dolenjski obrazi" novinarja Toneta Jakšeta - 182 reportažnih zapisov

NOVO MESTO - Novinarskim zapisom Novomeščana Toneta Jakšeta je v Dolenjskem listu mogoče slediti od 80. let naprej, ko se je tu zaposlil. Prav kmalu potem je začel v Prilogi časopisa v rubriki Obrazi (sedaj Naše korenine) objavljati reportažne zapise o ljudeh, predvsem starejših, in do 1989 se jih je nabralo na stotine. 182 jih je pisec zbral in pri Dolenjskem listu pred dnevi v knjižni obliki z naslovom "Dolenjski obrazi: osemdeseta leta" tudi izdal. Predstavitev knjige, ki jo je popestrila razstava fotografij nekaterih "Jakšetovih obrazov" in zanimivejši deli posnetih pogovorov z njimi, je bila v gostišču Na hribu, vodil pa jo je novinar Andrej Bartelj.

Na kratko je opisal založniško dejavnost časopisa, ki ima 20-letno tradicijo, napovedal pa je že, da bo prihodnje leto Dolenjski list izdal novo knjigo pisatelja in publicista Jožeta Dularja, romansirano kroniko življenja v Metliki v drugi polovici 19. stoletja z naslovom Mesto nad Bojico.

Tone Jakše je povedal, da je že v začetku 80. let razmišljal o knjižni obliki "svojih obrazov", na kar ga je nagovarjal poklicni kolega Ladislav Lesar, resno pa je z delom - zbiranje zapisov

po časopisih, iskanje fotografij in filmov, zbiranje podatkov o še živih ali že pokojnih ljudeh - začel lani spomladi. "Videl sem, da se je nabrala kar pisana družina ljudi iz raznih krajev južne Slovenije, največ iz doline Krke in Novega mesta. Slovenski človek je tukaj marsikaj doživel, počel in znal. To pisano paletto ljudi, usod in poklicev sem skušal prikazati tudi v knjigi, ki je nekakšen izbor, sledi pa po kronološki objavi člankov v časopisu," je razložil avtor in pojasnil, da je obraz preprost človek, kar pa ne-pomeni, da nima jasnega pogleda na življenje in izkušnje.

Ceprav so po Jakšetovih besedah Dolenjski obrazi nastajali predvsem kot reportažni zapisi brez posebnih literarnih ambicij, pa je recenzent knjige Jože Dular dejal, da so te mnogokje navzoče. Res bi bilo škoda, če bi se vsi ti zapisi in obrazi izgubili. Predvsem zato, kot nekje pravi pisec, "ker so ga obrazi naučili, da je bilo življenje vedno težko, da so vedno stali na tenki skorji življenja, pa so vztrajali kljub stiskam in pritiskom, v dobrem in slabem, in vztrajajo v starosti, z vero v življenje na pragu smrti. Vztrajali so in hoteli ostati človek".

L. MURN

DUBROVČANKA RAZSTAVLJALA V NOVOMEŠKI "KRONI" - Prejšnji teden se je v novomeški galeriji Krona Dolenjecem predstavila dubrovniška umetnica, akademska oblikovalka Ljubica Milenković. Razstavljala je že samostojno in skupinsko, tokrat pa je bil na ogled njen nakit - predvsem ogrlice in sponke za v lase - ročno izdelan in poslikan, iz naravnih materialov, kot so keramika, glina, les, usnje ipd. Zanimivi sta bili predvsem dve Milenkovičevi tapiseriji, ki so sploh njena posebnost in se jih je učila izdelovati že na fakulteti kot študentka in kasneje asistentka znamenite izdelovalke tapiserij Jagode Buijič. Niso iz volne, pač pa gre za tekstilno podlago, na kateri je prepoznati tako šivanje kot slikanje in lepljenje. Ljubica je v Dubrovniku imela svojo galerijo, ki pa je sedaj žal porušena. (Foto: L. Murn)

• Prepričanje je sovražnik resnice, nevarnejše od laži. (Nietzsche)

• V demokratični družbi tisk ne sme obsoditi pred sodiščem. (Ji-genius, švedski ombudsman)

PREDNOVOLETNI KONCERT STRAŠKEGA PIHALNEGA ORKESTRA

NOVO MESTO - KC Janeza Trdine vabi v petek, 27. decembra, ob 19.30 v veliko dvorano na prednovoletni koncert Pihalnega orkestra Krka Zdravilišča iz Straže pod vodstvom dirigenta Mira Sajeta.

IZŠLI "DOLENJSKI OBRAZI" - Na predstavitvi knjige: levo Andrej Bartelj in zraven Tone Jakše, ki se za pomoč pri izdaji zahvaljuje Dolenjskemu listu ozr. direktorju Dragu Rustji (računalniška obdelava besedil in priprava za tisk), Jožetu Dularju za jezikovne nasvete in oblikovalcu Jožetu Matkoviču, ki je pripomogel k lepi zunanji podobi knjige. (Foto: L. Murn)

POTA IN STRANPOTA

dežurni poročajo

VLOMIL V TOVORNJAK - V etek, 19. decembra, je neznanec na parkiranem tovornem vozilu 40-letnega P. F. iz Dolenjega Boštana, odstranil na desnih vratih manjšo kletko in odnesel avtoradio znamke Hauptpunkt, CB postajo znamke Lafacet in 30 tisoč tolarjev.

OB POSTAJO - Istega dne je bil na udaru tudi tovornjak lastnika N. iz Jablanice. Tatič je iz kabine odnesel CB postajo znamke Lafacet in lastnika oškodoval za 5 tisočakov.

Kdo jo je videl?

BIZELJSKO - Septembra je odšla od doma 27-letna Metka Kridar iz Drenovca pri Bukovju iz Bizeljskega. Ker se domačim še niso javila, delavci UNZ Krško proučijo vse, ki bi karkoli vedeli o njej, to sporočijo na UNZ Krško ali na telefon 92 oziroma po novem številku policije 113.

GROZIL DOMAČIM IN MIMOIDOČIM

CERKLJE OB KRKI - V četrtki so bili policisti napoteni v Cerklje ob Krki, kjer je 31-letni T. iz Župeče vasi na cesti ustavil vozila, ki so prihajala naproti, pri tem glasno vpil in razgrajal. Pristojni, ki je očitno kazal znake agresivnosti, kar je dokazal tudi z kotestom, saj je napihal 2,34 omila, je pri tem večkrat padel na cesti in se poškodoval po obrazi in roki. Preostanek dneva je preživel pri brežiških policistih, ki so ugotovili, da je popolnoma razgrajal tudi doma, doma pa grozil, da jih bo ubil.

112 in 113 - nove številke klicev v sili

Ne več 92, 93, 94 in 985

Če ste se že navadili, da ste policijo poklicali na številko 92, gasilce na 93, reševalce na 94 in center za obveščanje na 985, je najbolje, da te številke z novim letom pozabite, saj Slovenija prehaja na Evropski sistem najpomembnejših telefonskih števil, ki so mnogokrat odločilne za varnost ljudi in zaščito premoženja.

Policijo bomo od 1. januarja namesto na telefonski številki 92 dobili na številki 113, gasilce, reševalce in center za obveščanje pa na enotni številki 112. Projekt zamenjave številke je bil načrtovan tri leta, zahteval pa je 50 milijonov tolarjev. V prehodnem času bosta novi telefonski številki tudi na avtomatskem odzivniku.

Vse več ropov, mamil in umorov

Po besedah ministra Štera je za nami varnejše leto kot so bila pretekla - Manj žrtev prometnih nesreč - Na območju UNZ Novo mesto vse več odkritih kaznivih dejanj v zvezi z mamili

LJUBLJANA - "Leto 1996 je bilo v Sloveniji varnejše kot leta prej, in ponosen sem na to, kar je policija letos opravila, čeprav se zavedam, da bi bilo lahko kakšno delo boljše narejeno," je dejal na prednovoltnem srečanju z novinarji minister za notranje zadeve Andrej Šter, ki je predstavitelj tudi usmeritve za delo policije v leti 1997/98 in varnostno problematiko v enajstih mesecih letošnjega leta.

Tako se je število kaznivih dejanj zmanjšalo za 5 odstotkov, manj je bilo tudi prekrškov zoper javni red in mir. Število prometnih nesreč se je zmanjšalo je 7,5 odstotka, za desetino pa je manj smrtnih žrtev v cestnem prometu. Slednje je sicer uspeh, čeprav nas število mrtvih v prometu na 100 tisoč prebivalcev uvršča med najnevarnejše države Evrope.

Organi za notranje zadeve so v enajstih mesecih letošnjega leta obravnavali več kot 32 tisoč kaznivih dejanj, od katerih so raziskali 60 odstotkov dejanj. Porast kriminalitete je bil med petimi UNZ zabeležen tudi na UNZ Novo mesto, tako UNZ Novo mesto kot Krško pa se po raziskavnosti uvrščata med najboljše v Sloveniji. Če je razveseljiv podatek, da je bilo za desetino manj mladoltniške kriminalitete, pa je manj vesel podatek, da je vse več gospodarske kriminalitete, rastejo pa tudi nekatere hujše oblike kaz-

nivnih dejanj, kot so ropi - teh je bilo kar za dve tretjini več - kazniva dejanja v zvezi z mamili in umori.

Medtem ko so na UNZ Krško v prvih 11 mesecih obravnavali 13 kaznivih dejanj v zvezi z mamili, kar je približno enako kot leto prej, je število obravnavanih tovrstnih kaznivih dejanj na UNZ Novo mesto močno naraslo. Leta 1995 so obravnavali 5 primerov, v 11 mesecih letos pa kar 19, medtem ko občuten padec kaznivih dejanj beležijo pri velikih tatvinah.

V cestnem prometu je v enajstih mesecih letos izgubilo življenje 354 ljudi (do ponedeljka že 385), kar je 40 manj kot v enakem obdobju lani, poškodovano pa se je skoraj 7.000 oseb. Glede na število smrtnih žrtev so se razmere najbolj poslabšale na območju UNZ Ljubljana, kjer je bilo 8 žrtev več, Slovenj Gradec (3 žrtve

več) in žal tudi Novo mesto (5 več). Na območju novomeške UNZ je v 11 mesecih izgubilo življenje 25 oseb, kljub temu da se je število prometnih nesreč za 16 odstotkov zmanjšalo. Na območju UNZ Krško se je v 11 mesecih zgodilo skoraj za tretjino manj prometnih nesreč kot v enakem obdobju lani, življenje pa je izgubilo 18 oseb, kar je v primerjavi z lanskim letom za 4 manj.

T. G.

ŠTER O VARNOSTNI PROBLEMATIKI - Minister Šter je s sodelavci spregovoril o varnostni problematiki in o usmeritvah policije v letih 1997-1998. (Foto: T. Gazvoda)

Ob poplavi prekrškov le en sodnik

V Beli krajini je od aprila le en sodnik za prekrške, število prekrškov pa se, tudi zaradi obmejnosti, hitro povečuje - Veliko nerešenih zadev - Pojasnilo državnega podsekretarja

ČRNOMELJ - Na seji črnomaljskega občinskega sveta so nedavno zahtevali odgovor glede nenormalnega nočnega življenja v okolici gostinskih lokalov. S policijske postaje Črnomelj so posredovali podrobno poročilo, v njem pa je med drugim zapisano, da so ukrepi policistov marsikdaj neučinkoviti tudi zato, ker prekrškarji zaradi počasnega reševanja zadev pri sodniku za prekrške niso nikoli kaznovani, saj primeri prej zastarajo.

Svetnike so seveda zanimali razlogi za počasno reševanje zadev pri sodniku za prekrške. Zaradi tega sta se sestala črnomaljski župan Andrej Fabjan in vodja organa za prekrške mag. Janez Kramarič. Beseda je tekla o težavah in nemoči sodnika za prekrške za hitrejšo reševanje zadev, ki so dane v postopek. Od leta 1990 se je število zadev, ki so bile podane sodniku za prekrške, naglo povečevalo. Medtem ko jih je bilo leta 1990 2.365, jih je bilo tri leta pozneje že 3.904, lani 4.614, v prvih devetih mesecih letos pa že za 24 odst. več kot v enakem lanskem obdobju. Seveda to ne pomeni, da so Belokranjci postali bistveno večji prekrškarji, ampak se je število prekrškov povečalo predvsem zaradi obmejnega statusa Bele krajine. Še huje pa je, da

je od aprila, ko je sodnica za prekrške odšla na drugo delovno mesto, ostal za celo Belo krajino le sodnik mag. Janez Kramarič, čeprav sta sistemizirana dva sodnika za prekrške. Zaradi vsega tega se je iz leta v leto povečevalo tudi število nerešenih zadev: leta 1990 jih je bilo 356, leta 1993 1.833, lani pa že 3.708.

"Zato je sodnik za prekrške mag.

DRAGO ORODJE MU JE ZADIŠALO

LOŠKI POTOK - Na Hribu, pred nekdanjim obratom BPT-ja, ima podjetje Grand turs - Internet iz Ljubljane postavljen zabojnik za shranjevanje orodja in strojev, ki jih uporablja za izvajanje del pri napeljavi telefonskega in kabelskega omrežja. V noči od 3. na 4. december je zazdal še neznan zmikav vlomil v zabojnik in po prvih ugotovitvah odnesel večjo kotno brusilko, štanco in motorno žago. V zabojniku so bili še drugi stroji, a očitno pretežki ali pa se je storilcu mudilo in ni imel časa za temeljitejšo čiščenje. To je v kratkem že drugi vlom. Medtem ko so za prvega, ko so vlomili v trgovino v Podpreski, storilci že znani in niso iz občine Loški Potok, drugega policija intenzivno raziskuje. Po prvih podatkih so storilci omenjeno podjetje iz Ljubljane olajšali za dobrih 200 tisočakov.

A. K.

KRONIKA NESREČ

S CESTE - V sredo, 18. decembra, nekaj po polnoči je 33-letni P. L. vozil po magistralni cesti od Čateža ob Savi proti Gmajni. Pri Zalokah je iz neznanega vzroka zapeljal preko desnega roba vozišča na travnat nasip in se prevrnil na bok, nato pa še na streho. Voznik je dobil sled poškodbe, 23-letni G. R. se je lažje poškodoval, medtem ko je hudo poškodbe dobil 28-letni sopotnik Z. D.

MOTORISTA JE SPREGLEDALA - V sredo, 18. decembra, ob 12.35 je 39-letna voznica tovornega vozila M. M. iz Krškega v Brežicah vozila po Vodnikovi ulici proti Bizeljski cesti. V križišču je ustavila, saj je prihajala na prednostno cesto. V tistem trenutku je iz njene leve strani po prednostni Bizeljski cesti od

blagovnice proti središču mesta pripeljal neznan voznik osebnega avtomobila in zavijal v desno. Za njim je vozil voznik kolesa z motorjem 48-letni P. R. iz Brežic, ki je nameraval vožnjo nadaljevati proti središču mesta. Ker je voznica M. M. prezrla voznika kolesa z motorjem, je prišlo do trčenja, v katerem se je motorist hudo poškodoval.

TRAKTORIST S CESTE - V petek, 20. decembra, ob 20.20 je 64-letni B. A. iz Križ vozil traktor po lokalni cesti z Zdol proti Kostanjku. V Ravnah na ovinku ni prilagodil hitrosti mokri cesti, zapeljal preko vozišča na neutrjeno bankino in preko nje na travnat nasip 50 metrov globoko. Traktorist se je med prevačanjem udaril v rob kabine in se hudo poškodoval.

po dolenski deželi

• 71-letni Š. B. iz Sevnice je bil prejšnji terek udeležen v prometni nesreči. Ker je policijska patrulja ugotovila, da je voznik Š. B. pod vplivom alkohola, mu je bilo začasno odvzeto vozniško dovoljenje. Š. B. se je naslednjega dne zglasil na sevnjski policijski postaji, da bi dobil vozniško. A ker predpisani rok še ni pretekel, ga ni dobil, zato je zapustil policijsko postajo. Vendar se možak ni preveč sekiral. Ob pol desetih zjutraj je policijska patrulja našla nanj, ko se je na Glavnem trgu v Sevnici vozil po nasprotnem voznem pasu in tako ogrožal ostale udeležence. Policisti so mu sicer ponudili počjo travico, saj je kazalo, da je pregloboko pogledal v kozarec, vendar je ponudbo odklonil, sprejel pa je povabilo na policijsko postajo, kjer je počakal do iztreznitve.

• Podoben prostor pri policistih si je prislužil 57-letni H. F. iz Črešnjic ob Krki. Ta se je v soboto nekaj po polnoči napotil k bivši ženi, vendar se je med njima vnel prepir. H. F. je začel razmetavati stvari po stanovanju, zato je bivša žena poklicala policiste. Ko so ti prišli, jih je na vratih sprejel H. F. in jih tudi odslivil. Potem se je razgrajanje nadaljevalo, in ko sta policista ponovno pozvonila, je vrata odprla lastnica stanovanja in moža v modrem povabila noter. To je očitno kršitelja še bolj razjezilo, in ker je obstajala nevarnost, da bo z razgrajanjem nadaljeval, je moral na policijsko postajo. Tam je imel dovolj časa, da je preizkusil alkotest, ki je pokazal en promil alkohola.

PREVEČ OROŽJA

V Sloveniji je registriranih nekaj več kot 75 tisoč kosov orožja, kar je po besedah državnega sekretarja v upravi za upravne notranje zadeve Slavka Debelaka preveč, zato je v pripravi novo orožno pravo, ki bo zaostriilo pogoje za pridobitev dovoljenja za orožje, ki naj bi jih izdali le za najnujnejše potrebe.

M. B. J.

Zaradi petard tudi že ob vid

Otroci brez kresnič

Najbolj nori mesec je že zaznamovala norija in morija na cestah. Žrtev ne bi bilo, če bi bili vozniki bolj pozorni in previdni. Mnogi namreč radi pozabljajo, da so ceste pozimi kaj rade spolzke. Za večjo varnost bi lahko poskrbeli tudi pešci, saj, kot se lahko vedno znova prepičamo na naših cestah, le redki poskrbijo, da bi bili opazni, čeprav je na primer strošek za kresničko zanemarljiv. Žal je brez odsevnikov tudi večina otrok, ki se še v temi odpravljajo v šolo. Starši, varnost otrok je tudi v vaših rokah!

Za praznike bodo gotovo pokale tudi petarde, čeprav je bilo lani precej bolj kot pretekla leta. Naj pri tem ponovno opozorimo, da je mladini do 16. leta uporaba pirotehničnih sredstev prepovedana, pokanje pa ni dovoljeno v naseljih, v bližini javnih ustanov in povsod tam, kjer se lahko zbere večje število ljudi. Da petarde in druga pirotehnična sredstva ne prinašajo le za večino zoprnega pokanja, se je v preteklosti večkrat izkazalo na človeški koži pa tudi z izgubo vida, zato previdnost ne bo odveč.

BLIZU 13 MILIJONOV MARK ZA OKOLJE

SEVNICA - Izdelovalci študije skupnega koncepta ravnanja z odpadki na območju Posavja ocenjujejo, da bodo stroški nadomestil znašali okrog milijona mark, za stike z javnostmi naj bi porabili 150.000 mark, nabava posod bi stala 800.000 mark, uvažanje posod 1,8 milijona mark, sanacija odlagališča 1,9 milijona mark, izgradnja odlagališča 5.865.000 mark, sortiranje odpadkov 800.000 mark, pretovorna postaja pa 400.000 mark. Skupne stroške realizacije celotnega projekta v (minimalnem obsegu!) tako ocenjujejo na 12.715.000 mark ali 1.029.915.000 tolarjev. Na dlani je torej, da bo sodobno ravnanje z odpadki precej udarilo po žepih!

Pred prazniki ceste spet krvavele

Od desetih žrtev kar dve na območju UNZ Novo mesto, dan prej pa še ena - Voznik tovornjaka ni videl označenega stoječega tovornjaka in z vso silo treščil vanj

NOVO MESTO, TRNOVEC, KARTELJEVO - Za nami je eden najbolj krvavih koncev tedna v letošnjem letu, saj so prometne nesreče od petka do ponedeljka zjutraj zahtevale kar deset smrtnih žrtev, dve tudi na območju UNZ Novo mesto, medtem ko je eno mlado življenje v Novem mestu ugasnilo v petek zjutraj.

V petek ob pol eni uri zjutraj je 21-letni Igor Kotar s Krke pri Novem mestu vozil osebni avto od centra Novega mesta proti Mačkovicu. Po mokri in spolzki cesti je prehitro pripeljal, zato ga je zaneslo na bankino, po kateri je bočno drsel, potem pa z levo stranjo silovito treščil v smreko. Voznik je zaradi hudih poškodb na kraju nesreče umrl, njegov sopotnik 21-letni Bojan Pezdirc iz Novega mesta pa je bil lažje ranjen.

V soboto ob 12.10 je 32-letni voznik roverja Igor Tomšič iz Metlike vozil od Novega mesta proti Metliki. Pri Trnovcu je prehitel osebni avto, ko je nasproti pravilno pripeljala voznica yuga 36-letna Zdenka Damjanovič iz Bušinje vasi. Tomšič je sunkovito zavil nazaj, vendar ga je zaradi mokrega in spolzkega vozišča začelo zanašati in je čelno trčil v Damjanovičev. Pri trčenju sta bila oba hudo ranjena, voznica pa je po prevozu v bolnišnico ranam podlegla. Yugo se je po trčenju vnel in v celoti zgorel. V nesreči sta bili udeleženi še dve vozili, voznika pa sta ju na srečo odnesla brez poškodb.

V ponedeljek ob 2. uri je 61-

letni Z. P. iz Zagreba vozil tovornjak po magistralni cesti M1 iz Krškega proti Ljubljani. Pri Kateljevem je na vozišču zaradi okvare stal tovornjak s polpriklonnikom, ki ga je vozil 40-letni R. Z. iz Bosne in Hercegovine in je bil označen z varnostnim trikotnikom. Imel je prižgane luči in smerne utripalke. Voznik po vsej verjetno-

sti zaradi utrujenosti ni opazil stoječega tovornjaka in se je z vso hitrostjo zaletel v zadnji del

• S ponedeljkovo nesrečo se je število žrtev prometnih nesreč v Sloveniji letos povzpelo že na 385. Tako nizkega števila sicer nismo dosegli že 40 let, vendar pa nas to še vedno uvršča med prometno najnevarnejše države Evrope.

polpriklonnika. Voznik Z. P. je zaradi hudih poškodb na kraju nesreče umrl.

T. G.

YUGO ZGOREL - V nesreči pri Trnovcu je avto po trčenju zgorel, voznica, ki so jo hudo ranjeno potegnili iz gorečega avtomobila, pa je zaradi hudih poškodb v bolnišnici umrla. (Foto: Jože Hartman)

Novomeščani so izbrali športnike leta

Po izboru bralcev Dolenjskega lista Igor Primc, Bogdan Ravbar, Mateja Udovč in kolesarji Krke Telekom - Strokovna komisija je izbrala Primca, Jano Vernig in odbojkarice TPV

NOVO MESTO - Tradicionalni izbor športnika leta in zaključna prireditelja, na kateri se najboljši novomeški športniki vsako leto še enkrat predstavijo javnosti, je lepa priložnost, da se napravi obračun uspehov, ki so nekateri med letom ostali tudi neopaženi. Po pričakovanju je med fanti strokovna komisija izbrala atleta Igorja Primca, med dekletki je laskavi naslov že drugič osvojila odbojkarica Jana Vernig, največje presenečenje pa je bil izbor odbojcarskega kluba TPV za najboljši športni kolektiv leta 1996.

Igor Primc je bil letos edini novomeški in dolenjski športnik, ki mu je uspelo uvrstiti se na olimpijske igre v Atlanti, kar si je prislužil z državnim rekordom v metu diska 62,72 m. Igor je član atletskega kluba Krka Novo mesto, ima 30 let, po poklicu je profesor telesne vzgoje, zaposlen pa je na srednji gostinski šoli. Že leta je stalni član državne reprezentance. Na olimpijskih igrah v Atlanti je osvojil 24. mesto, poleg tega pa je letos zmagal na atletskega pokalu Evrope Bruno Zauli v Velenju, na mednarodnem prvenstvu Bavarške, postal zimski in letni državni prvak ter zmagovalec atletskega pokala Slovenije, ob koncu sezone pa je bil proglašen tudi za tretjega najboljšega atleta v državi.

Odbojkarica Jana Vernig, članica TPV Novo mesto, je kljub 19 letom že drugo leto stalna članica prve postave članske reprezentance Slovenije in obenem ena izmed najboljših slovenskih odbojkaric. Letos je opravila deset nastopov za reprezentanco, najbolj odmeven pa je bil tisti na pomladnem pokalu v Brnu, kjer so Slovenke zasedle 10. mesto. Z ekipo TPV-ja je osvojila 3. mesto v državi.

Izbor ženskega odbojcarskega kluba TPV za športni kolektiv leta je bilo nemajhno presenečenje, saj se je posebna komisija odločala med takimi klubi, kot sta kolesarski klub Krka Telekom in atletski klub Krka. Kolesarji so bili letos ekipni zmagovalci slovenskega pokala in zmagovalci kriterija slovenskih mest, osvojili so 7. mesto ekipno na dirki za svetovni pokal Po Avstriji ter dosegli ekipno zmago na dirkah Po Hessnu in Po Hrvaški. Atletski klub Krka je na ekipnem državnem prvenstvu osvojil 2. mesto med člani, 3. mesto pri članicah, 4. mesto med mladinkami in 4. mesto med mladinci, drugi so bili med mlajšimi mladinci in tudi med pionirji.

Ženski odbojcarski klub TPV Novo mesto si je glasove članov komisije bolj kot s 3. mestom v državi in 2. mestom na turnirju 2. kroga pokala CEV v Novem mestu, prislužila z velikim napredkom novomeške ženske odbojke v zadnjih letih, precej boljšo organizacijo kluba in vadbe vseh kategorij ter ob ugotovitvi, da je ženski šport na

splošno zelo zanemarjen ter da v Novem mestu razen ženske odbojke vse ostale ženske športne ekipe životarijo ali pa so že povsem propadle.

Na prireditvi so zaslužena priznanja prejeli tudi vsi športniki ali osvojili medalje na državnih novomeške občine, ki so letos nastopali v državnih reprezentancah

prvenstvih, podelili so pokale najboljšim ekipam v delavskih športnih igrah in bloudkova priznanja za služenje športnim delavcem za dolgoletno delo v klubih in društvih.

Prireditelja je vodil Sašo Hribar, pella sta Nace Junkar in Helena Blagne, igrali Napoleoni, plesala skupina Terpsihora, s priložnostno modno revijo so se predstavile manekenke skupine Helena, gosta prireditelja pa sta bila tudi evropski veslaški prvak Simon Hočevar in alpinist Tomaž Humar, sozvezalec pokojnega Vanje Furlana na njunem velikem podvigu v Himalaji na gori

V Dolenjskem listu smo za športnika leta 1996 prejeli 50 glasovnic bralcev. Med fanti sta največ točk zbrala Igor Primc in Bogdan Ravbar (po 14), med dekletki je zmagala Mateja Udovč z 19 glasovi, Katka Jankovič jih je dobila 13, Jana Vernig pa 7. Med športnimi kolektivi so daleč največ točk zbrali kolesarji Krke Telekom (26), atleti so jih zbrali 11, odbojkarice TPV-ja pa 8.

Ama Dablam, ki je bil v Franciji proglašen za največji dosežek leta in sta zanj dobila zlati cepin.

I. VIDMAR

Dragan in Grojzdek nastopila na evropskem prvenstvu

Najboljša od Slovencev

NOVO MESTO, SEVNICA - Čeprav sta bila tekača na dolge proge, Sevnican Robert Grojzdek in Novomeščan Robert Dragan, na izbirnem krosu za nastop na letošnjem evropskem prvenstvu šele na tretjem oziroma četrtem mestu, sta v Belgiji nastopila najbolje med vsemi slovenskimi predstavniki.

Proga za evropsko prvenstvo v krosu je bila v belgijskem mestu Charle Rois speljana po globokem oviralo, naši fantje pa ga niso bili vajeni, kar je še dodatno vplivalo na slabšo uvrstitev. Zmaga je pripadla britanskemu atletu Jonathanu Brownu, Dragan je zasedel 92., Grojzdek pa 93. mesto.

Evropsko tekmovanje v Šentjerneju

Julija 1997 evropski pokal v praktičnem streljanju - Podpora Šentjerneja

ŠENTJERNEJ - Društvo strelska šola Dvojmoč je na svetovnem prvenstvu v praktičnem streljanju v Braziliji vložilo kandidaturu za organizacijo evropskega prvenstva v Šentjerneju. Ker je Mednarodna strelska zveza za praktično streljanje Sloveniji podelila pravico do organizacije evropskega pokala, je na zadnji seji občinskega sveta predsednik društva Ludwig Dvojmoč svetnikom predstavil, kako naj bi potekala organizacija, pokazal je tudi osnutek znaka tekmovanja ter zaprosil za podporo in manjšo finančno pomoč.

Evropski pokal v praktičnem streljanju bo od 4. do 6. julija 1997, pričakujejo, da se ga bo udeležilo okrog 250 tekmovalcev iz evropskih držav. V društvu so za kraj streljanja predvideli peskokop Camberk, ki ga ima v upravljanju novomeško Cestno podjetje. Seveda se bodo morali z njimi dogovoriti, da bi bil v petek, soboto in nedeljo prost, če pa se z njimi ne bodo mogli dogovoriti, bodo morali poiskati drugo lokacijo. Ob tej priložnosti bodo izdali bilten, kjer bodo predstavili tudi šentjernejsko občino.

Šentjernejski občinski svet je organizacijo tega tekmovanja podprl, saj, kot je dejal eden od članov, verjetno v Šentjerneju ne bo tako kmalu spet priložnosti, da bi gostiti kakšno športno tekmovanje v evropskem merilu.

J. D.

PORAZ

ŽUŽEMBERK - Žužemberški odbojkarji so v Škofji Loki nastopili predvsem z mladimi in se domačemu Termu Lubniku nekoliko bolj uspešno upirali le v drugem nizu. V drugem krogu se bosta žužemberškimi ljubiteljem odbojke predstavila tudi sedaj že bivša prvotilgaša Bled in Izola. Na silvestrovo bodo Žužemberčani spet pripravili že tradicionalni turnir trojki, ki se bo končal s silvestrsko zabavo članov kluba.

ZLATA CEPIN - Zlati cepin je največje priznanje v alpinizmu, ki ga vsako leto podelujeta elitno združenje gorskih vodnikov in francoska alpinistična revija Montagne magazin. Za vzpon na Ama Dablam sta ga prejela Kamničan Tomaž Humar in Novomeščan Vanja Furlan. Zlati cepin, ki ga je na prireditvi športnik leta Novomeščanom skupaj z njunim dosežkom predstavil Tomaž Humar. Zlati cepin v alpinizmu je enakovreden zlati medalji na olimpijskih igrah.

SEVNIČANI KORAJŽNO NA NOVOLETNEM TEKU

SEVNICA - Sevniki tekači so letošnjo sezono uspešno zaključili na 11. novoletnem teku Gorenja v Velenju, kjer so v močni konkurenci osvojili vrsto kolajn. Med člani je bil Robert Grojzdek drugi, med članicami pa Zvonka Bregar tretja. Med mladinkami je bila Janja Košar druga, izkazali pa so se tudi mlajši. Med tekači rojenimi leta 1981 in 1982 je med dekletki Petra Radišek zmagala, med fanti pa so Sevničani dosegli kar trojno zmago: Borut Veber je bil prvi, Robin Papež drugi in Marko Keber tretji. Med letniki 83/84 je Gregor Vodenik zmagal, prav tako je zmagal Aleš Kozole med letniki 85/86. Med letniki 87/88 je bil Marko Vrtič drugi in Marko Bregar tretji med fanti, med dekletki pa je bila Maja Bregar druga in Lidija Bratuša tretja. (S. V.)

IGOR, JANA IN NJENE OČETE - Vrhunec prireditve "Športnik leta" je bila vsekakor proglašitev najboljših športnikov Novega mesta v letu 1996. Izde glasovanja 16-članske strokovne komisije, ki so jo sestavljali športni novinarji, pedagogi in drugi dobri poznavalci športa, so poznali le trije člani, zato je bilo pričakovanje še bolj napeto, veselje zmagovalcev - Igorja Primca, Jane Vernig in njenega očeta Bojana, trenerja novomeških odbojkaric - pa toliko večje. (Foto: I. Vidmar)

POSTHUMNO PRIZNANJE - Vanja Furlan za svoje dosežke za časa življenja v Novem mestu ni dobival priznanj kot drugi vrhunski športniki, saj je bil včlanjen v alpinistični odsek ljubljanskega društva Železničar. Letos je Agencija za šport Vanji posmrtno za njegove alpinistične dosežke podelila najvišje občinsko športno priznanje, zlato Bloudkovo značko, ki jo je prevzelo njegovo dekle Petra Pintar. Poleg Vanje Furlane je zlato Bloudkovo značko letos za 30 let dela v športu prejel Jože Golob, ki se je v mladih letih predajal roketu, danes pa kot predsednik smučarskega društva Krka Rog odlično skrbi za dolenjsko smučarstvo. Priznanja sta podelila župan Franci Koncilija in Marjan Špiler. (Foto: I. Vidmar)

Mikulin pomočnik Marti Bon

Glavna skrb izkušenega roketnega lisjaka ostaja še naprej ženska roketna ekipa Kočevja

KOČEVJE - Pred kratkim je trener kočevskih roketarjev Zdenko Mikulin postal pomočnik trenerja državne reprezentance Marte Bon. Odločitev vodilnih ljudi RZS ni presenečenje, saj se je Mikulin izkazal kot strokovnjak za delo z dekletki. Rokave je resneje zavihal pred dvema letoma, ko je prevzel kočevske roketarje, katere želi dvigniti v zgornji vrh slovenskega ženskega rokometu.

To mu bo težko uspelo, ker je kot na dlani, da z domačimi igralkami ni mogoče štartati na mesta, ki omogočajo tekmovanje v evropskih pokalih.

"Če bi ta hip iz vseh ekip pobrali tujke, bi bili mi zanesljivo v samem vrhu našega rokometu. Zdi se mi, da imajo vse ekipe razen Polja in Kočevja v svojih vrstih tujke, ki krojijo kakovostni vrh klubskega rokometu", je povedal Mikulin. To najbolj občuti reprezentanca, ki bo letos igrala predkvalifikacije za nastop na svetovnem prvenstvu. Uvrstitev v drugi krog bo izjemno težka, saj jih čakata Francija, Ukrajina in Grčija. Zdenko bo Marti pomagal s svojimi igralskimi in trenerškimi izkušnjami. Za Bonovo je velik izziv vodenje državne selekcije, Mikulin se zaveda, da v primeru uspeha tudi njemu raste cena med stanovskimi kolegi. Seveda mu še naprej ostaja glavna skrb kočevska ekipa, ki ima v nadaljevalju le en cilj - potrditev sedanega osmega mesta, ki bo v primeru spremembe tekmovalnega sistema omogočil nastop v enotni ligi.

Z jesensko sezono nismo najbolj zadovoljni. Večino tekem smo odigrali zelo dobro, nekatere izgubili po nepotrebnem. Tudi športna sreča nam je nekajkrat obrnila hrbet in smo tako ob najmanj štiri točke." Ekipa je imela le teden dni počitka in je s pripravami nadaljevala v začetku decembra. Januarja bodo odigrali več prijateljskih tekem.

M. G.

Zdenko Mikulin

Bo v Planici Slovenec poletel preko 200 m?

Vodstvo slovenskih nordijskih smučarskih reprezentanc ustvarilo dobre razmere za priprave in nastope reprezentanc - Adut Peterka

TREBNJE - Slovenske nordijske reprezentance, zlasti smučarji skakalci so zelo dobro pripravljene za novo tekmovalno sezono. To je najlepše dokazal predvsem naš čudežni deček iz Morav, 17-letni Primož Peterka, na skandinavski skakalni turneji. Primož je bil tudi ob nedavnem Nordic Ski Showu v Trebnjem podobno skromen in odrezav, ko so ga iste stvari spravevali na lokalnem radiu in pred več kot tisočglavo množico, češ kaj bom napovedoval, kako bo, boste že videli.

Po zelo dobro obiskani prireditvi (po ocenah organizatorjev - članov SK Zabrdje pri Mirni se je zbralo v športni dvorani trebanjske osnovne šole kar okrog 1200 gledalcev oz. poslušalcev) smo se na kratko pogovorili z direktorjem nordijskih disciplin in Ski Poola, Ljubom Jasničem.

Ste bili zadovoljni s prireditvijo in sprejemom Trebanjcev?

"Vsekakor; naposed za moram prznati, da sem pričakoval dober obisk in lep sprejem, saj vem, da precej Dolenjcev prihaja spodbujati naše skakalce tudi v Planico. Hvala za sprejem tudi županu Cirilu Pungartniku in sponzorjem prireditve, predvsem pa Porsche Inter Avtu, ki nam je zagotovil 8 kombijev. Enega je prispeval tudi Avto Slak Trebnje."

Imate vsaj približne podatke, koliko nordijske smučarske reprezentance prepotujejo vsako sezono?

"Po cestah prevozijo okrog

Ljubo Jasnič, direktor nordijskih disciplin in Ski Poola

30.000 km, zato ni čudno, da so bili naši okrog 10 let stari kombiji že hudo zdelani, nezanesljivi in ne kaj prida varni. Po zraku pa z letali reprezentantje s spremetvom prepotujejo še okrog 50.000 km letno. Na leto rabimo v celoti okrog 1,6 milijona mark. Vsak reprezentant preteče okrog 8.000 km, s smučmi pa okrog 800 km."

Kje naj bi naši reprezentantje pokazali vrhunsko formo?

"Upamo, da bo Primož Peterka ostal v najožjem svetovnem vrhu, potem pa sledi turneja Intersport in februarja svetovno prvenstvo 97 v Trondheimu. Računamo, da se bodo naši fantje izkazali tudi na finalu svetovnega pokala v smučarskih poletih od 20. do 23. marca v Planici, ko naj bi eden naših morda privkrat poletel preko magične daljave 200 metrov."

P. PERC

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

KOŠARKA

A-1 liga, 10. kolo - INTERIER KRŠKO: HELIOS DOMŽALE 99:90 (43:41); INTERIER KRŠKO: Nakič 28, Ademi 21, Krajcar 13, Murovec 17, Bošnjak 10, Kralj 8, Vukič, Avsenak 2;

LESTVICA: 1. Smelt Olimpija 22, 2. Kovinotehna Savinjska 16, 3. Satex Maribor 16, 4. Helios Domžale 16, 5. Interier 16; V soboto, 28. decembra, bo Interier igral v gosteh z Bavario Wolltxom.

A-2 liga, 10. kolo - SLIVNICA: BREŽICE 79:90 (33:48); BREŽICE: Antolović 29, Krivokapič 4, Rostohar 5, Rozman 11, Salmič 2, Marčetič 12, Krošl 27;

ZAGORJE: KRKA 81:76 (39:38); KRKA: Bordelius 4, Samar 10, Stipančičev 18, Smodiš 16, Bajc 16, Vučkovič 4, M. Petrov, Lučev 8, Novina, Rusič, Jazbec;

ISKRA LITUS: LOKA KAVA 71:96 (27:51);

LESTVICA: 1. Loka kava 19, 2. Ilirija 17, 3. Ježica 17, 4. Krka 16, 5. Comet 16, 9. Iskra Litus 15, 11. Brežice 13 itd.

V 11. kolu bo 28. decembra Krka igrala doma z Ježico, Brežice prav tako doma s Cometom, Iskra Litus pa v gosteh z Ilirijo.

ODBOJKA

Moški, 1.A liga, 14. kolo - A BANKA OLIMPIJA: KRKA 3:0 (8, 8, 11); KRKA: Šemetovs, Babnik, Goleš, Prah, Mohorčič, Balodis, Žunič, Krevs.

LESTVICA (po prvem krogu): 1. Salomit Anhovo 28, 2. A banka Olimpija 22, 3. Pomgrad 16, 4. Maribor 16, 5. Fužinar 12, 6. Krka Novo mesto 8, 7. Minolta Bled 8, 8. Hoteli Simonov Zaliv Izola 2. Iz lige sta izpadli moštvi Hoteli Simonov zaliv Izola in

Žive jaslice v štrekljevski lozi?

Niko Kuret je v knjigi "Praznično leto Slovencev" zapisal, da ni natančno znano, kdaj so v naši deželi jaslice prišle na kmečke domove. Zelo verjetno pa je, da jih naše kmečko ljudstvo pred 19. stoletjem doma ni postavljalo. Čeprav je zgodovina jaslic zelo pestra in zanimiva, vendarle drži, da se jaslice, kakršne postavljajo pri nas danes, že nekaj časa niso bistveno spremenile.

Ljudje pred božičem na domovih postavijo jaslice bodisi pod smrečico ali samostojno, navadno pa tja, kjer je največ prostora: na mizico, omaro, v kot na tla ali na poličko. Praviloma so takšne jaslice manjše, z nekaj figuricami. Le malokdo se odloči doma postaviti velike jaslice, saj jih gre raje občudovati v cerkev. Se pa najdejo tudi ljudje, ki jim je hiša že pretesna za jaslice. A ne zato, ker bi bila tako majhna, ampak so jaslice tako velike. Med tistimi redkimi, ki so v zadnjem mesecu preživeli ob postavljanju jaslic marsikateri večer in bedeli dolgo v noč, je Ančka Golobič iz Štrekljevca pri Semiču.

Ančka se še dobro spominja praznične vzdušja in otroške vznemirjenosti, ko so v rojstnih Draščih po domovih postavljali jaslice. "Pri nas smo lahko otroci le opazovali mamo, kako je postavljala jaslice. In ko je končala, smo smeli po vasi, od hiše do hiše. Z radovednimi otroškimi očmi, v katerih je bilo toliko pričakovanj, smo ocenjevali sosedove jaslice. A kaj, ko so bili takrat ljudje precej revni in temu primerno tudi jaslice skromne. Le pri eni hiši, kjer so sicer delali v Nemčiji, so imeli velike jaslice. Vedno sem si želela, da bi tudi sama lahko kdaj postavila tako velike jaslice ali pa celo takšne, kot jih imajo v cerkvi," pripoveduje Ančka.

Skrivno željo iz otroških let je nosila v sebi kar nekaj desetletij, pred štirimi

leti, ko so se preselili v novo hišo, pa jo je uresničila. Na hodniku pri vhodu v hišo je takrat prvič naredila velike jaslice in jih iz leta v leto povečevala, letos pa ji je zanj tam že zmanjkalo prostora. Preselila jih je v bližnjo približno 25 kvadratnih metrov veliko kaščo. Seveda bi bila ureditev takšnih jaslic na badnjak, kot Belokranj-

ci pravijo svetemu večeru, prevelik za logaj.

Golobičeva je začela s pripravo že takrat, ko mnogi kmetje še niso končali vseh jesenskih opravil, kaj šele da bi mislili na zimo. Letos je že okrog martinovega nabrala šest velikih vreč maha, medtem ko je šture in kamne različnih velikosti in oblik vozila iz gozda domov vse leto. Jaslice je začela postavljati v začetku decembra. Poleg službe v semiški Iskri in dela na domači kmetiji je marsikdaj odšla v kaščo šele zvečer in vztrajala do polnoči. Vedela je namreč, da jih mora narediti čimprej, ne šele do božiča, saj so se ljud-

je že navadili, da prihajajo h Golobičevim gledat jaslice, zato so jo neprestano spraševali, kdaj bodo končane.

Ančka si ne more kaj, da ne bi v jaslice vpletla vsaj nekaj belokranjskih značilnosti. Poleg vrhane mere domišljije ji pri tem pride še kako prav njena spretnost, saj tako rekoč vse pripravi sama, pri postavljanju pa ji je letos prvič pomagala snaha Barbara. Če pa potrebuje kakršno koli pomoč, ji sodelavci in sovaščani radi pomagajo. Zlasti slednji so ponosni, da so prav v njihovi vasi ene največjih jaslic v Beli krajini in celo večje kot v marsikateri cerkvi. Samo figuric je po njenih zagotovilih več kot sto, da ostalega niti ne omenjamo. Ne čudi torej, da na Štrekljevca že razmišljajo, da bi imeli prihodnje leto kar žive jaslice.

Ančka pravi, da se ne boji dela in ima veliko idej, kako bi jih postavili v bližnjem gozdu. Zaveda se, da tega ne more narediti sama, ve pa, da bi ji zagotovo prisluhnili v semiškem društvu kmečkih žensk, katerega članica je, dobrodošla pa bi bila tudi pomoč drugih društev in še koga. "Prav bi bilo, da velike jaslice, pa naj bodo s figuricami ali morda žive, ostanejo v naši vasi, kjer so se začele. In tudi nič ne bi bilo narobe, če bi postale belokranjska atrakcija, ki ne bi bila zanimiva zgolj za domačine, ampak tudi za turiste," kuje načrte Ančka. Ker pa jaslice raje postavlja kot podira, pravi, da jih bo pustila v kašči, kjer niso nikomur napoti, še dolgo potem, ko bodo kmetje po poljih postorili spomladanska dela, zagotovo pa vsaj do velike noči.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

Ančka Golobič s Štrekljevca pri svojih jaslicah

IZ NOVOLETNEGA MENIJA

Morski sadeži v solati

Potrebujemo: 60 dag zmrznjenih morskih sadežev ali 40 dag kuhanih, sesekljan česen in peteršilj, olivno olje in limonin sok, sol, poper. Kuhanim in ohlajenim morskim sadežem dodamo sesekljan česen in peteršilj, sol, poper, olivno olje, limonin sok ter dobro ohlajeno in dekorirano ponudimo na plošči.

Kijevska zarebrnica

Potrebujemo: 2 kosa perutninskih prsi s krilno kostjo, 8 dag zeliščnega masla (maslo, gorčica, sol, poper, sesekljan peteršilj), za paniranje: 2 jajci, 6 dag moke, 10 dag drobtin, za kruton: 4 debelejšje rezine kruha, 1 jajce. Prsi razpolovimo in meso odlučimo od kosti, ostane le krilna kost. Meso rahlo potolčemo, solimo, na sredino damo svaljek zeliščnega masla in zvijemo tako, da je krilna kost obrnjena navzgor. Tako oblikovano meso previdno dunajsko paniramo (povajamo v moki, stepenih jajcih in drobtinah) ter previdno ocvremo. Ocvrti zarebrnici položimo na pariško ocvrta kruhova krutona (moka, jajce, kruh). Na krilno kost nataknemo papirnate kronice. Zarebrnico obložimo s krompirjevo slamico ali čipsom in maslenim grahamom. Okrasimo z rezinami limone in peteršiljem ter ponudimo. Za krompirjevo slamico olupimo 4 krompirje, zrežemo na lističe, potem pa še na drobne rezance. Krompir v krpi osušimo in nato v vročem olju zlato rumeno ocvremo. Za masleni grah potrebujemo 40 dag graha, ki ga skuhamo v slanem kropljenem maslu.

Marelična strnjenka

Potrebujemo 1/2 l mareličnega kompota, 1,5 dag gustina, 1 dl mleka, 2 dag želatine, sok polovice limone ali pomaranče, sneg iz dveh beljakov, 3 dag sladkorja, 2,5 dl sladke smetane za dekoriranje. Marelični kompot zmiksamo in segrevamo na štedilnikovi plošči. Med mešanjem dodamo v mleku razmešan gustin. Ko vse skupaj zavre, odstavimo in dodamo posebej namočeno ter ožeto želatino. Razmešamo, da se želatina stopi. Prilijemo limonin sok. Vse skupaj do mlačnega ohladimo. Primešamo še trd sneg, v katerega smo vtepli sladkor. Tako pripravljeno strnjenko vlijemo v modele, katere smo rahlo namazali z oljem. Postavimo v hladilnik, da se masa strdi. Strnjeno previdno zvrnemo na krožnik ali ploščo ter okrasimo s sladko smetano in sadjem.

sitne, vendar ne pretežke za želodec. Za jedi, ki smo jih poskusili, objavljamo tudi recepte, ki bodo morda prišli prav gospodinjam, ki se še niso odločile, kaj bodo pripravile za praznično kosilo ali večerjo.

JOŽICA DORNIŽ

KUHARSKI MOJSTER SVETUJE

Če je jed domača, je ta prava

Janez Vokač je eden tistih kuharskih mojstrov, ki zna pripraviti nepozabno okusne in tudi za oči prijetne jedi. Za sabo ima več kot 30 let dela v kulinariki, tako da mu izkušnje ne manjka, vseskozi pa se je ob delu še dodatno izobraževal. Kot strokovni učitelj kuhanja oz. organizator praktičnega usposabljanja je že tretje desetletje zaposlen na Srednji šoli za gostinstvo in turizem v Novem mestu. Vokač je tudi član strokovnega kolegija Društva gastronomov Slovenije, predvsem pa kuhar, ki spoštuje, ceni in neguje domače dolenjske jedi in njih izvorno pripravo. Na zadnjem gostinskem zboru na Bledu jeseni letos je največ pozornosti vzbudila njegova Martinova pojedina, zanjo je Janez Vokač prejel zlato plaketo z znakom kakovosti.

"Za domače jedi, kakršne poznamo na Dolenjskem, sem se odločil, ker sem na teh gostinskih zborih pogrešal naše narodne jedi, prav za Martinovo pojedino pa zato, ker je bil zbor le nekaj dni pred martinom," je povedal Vokač. In kaj sodi k Martinovi pojedini? Prekajena krača s hrenom in s kuhanimi jajci, Martinova gos s kostanjevimi mlinci, dušenim rdečim zeljem; poleg je mojster Vokač ponudil pečena jabolka, orehovo potico, bel domač kruh in še kostanjevo rešto ter vse skupaj dekoriral z orchi in sadjem.

Na novomeški gostinski šoli vseskozi pri pouku kuharstva gojijo tradicijo narodnih, še posebej dolenjskih in belokranjskih jedi. S tem je začel že prvi direktor Marko Ivanetič, nadaljevala je učiteljica Milka Češarek, tega pa se držijo še danes in to znanje prenašajo na svoje učence, bodoče kuharje in gostince. Spoštovanje tradicije ponazarja tudi emblematole - vrč s podobo čuka, ki ga je oblikoval Božidar Jakac. Čukova glava ponazarja znanje, vrč je simbol gostinstva, gli-

na pa pomeni tradicijo. "Slovenske narodne jedi so za pripravo precej zahtevne, vendar se nam jih ni treba sramovati pred z drugimi kuhinjami," pravi Vokač. "V naših gostilnah je sezonska ponudba domačih jedi zelo bogata, najbolj pozimi,

Janez Vokač

škoda pa je, da ni tako skozi vse leto." A je tudi na Dolenjskem nekaj gostiln, ki so poznane predvsem po domačih jedeh, čeprav hoče dandanes skoraj vsak gostilničar imeti v svoji ponudbi vse, od pic do krvavic z zeljem. "Včasih smo v kako gostilno zahajali prav zaradi njenih specialitet, npr. zaradi domačega kruha ali pečene kokoši, suhih klobas, postrvi. Mislim, da je tako tudi prav in tega bi se morali zavedati gostilničarji tudi danes," pravi.

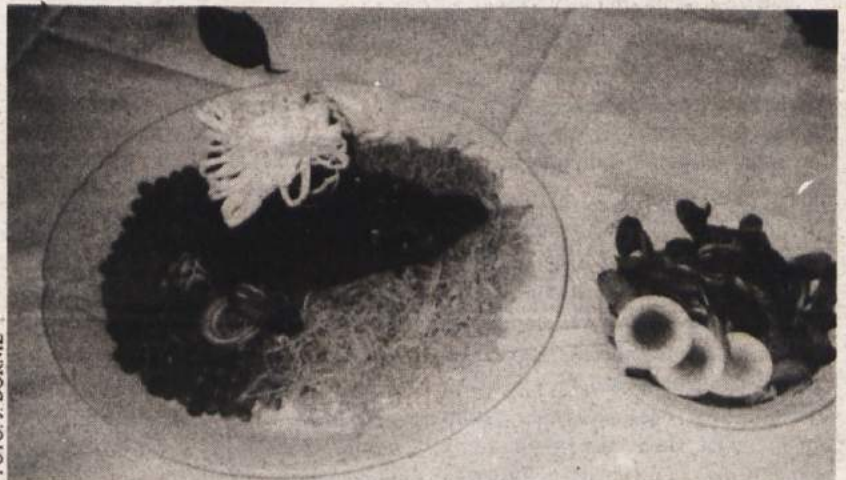
V zadnjem času se je okus potrošnikov močno spremenil, predvsem so ljudje zahtevnejši glede zdrave in manj kalorične hrane. "Danes ne enačimo več količine s kakovostjo, nič več ni pomembno, da je krožnik zvrhano poln, ampak mora biti jed v prvi vrsti okusna, zdrava in lepo pripravljena," poudarja Vokač. "Gostinstvo je zelo napredovalo, ti poklici postajajo vse bolj zahtevni, zato nikakor ne drži omalovažujoče mnenje nekaterih, da je za gostinca dober vsak. Tega bi se morali zavedati predvsem tisti, ki otroke na osnovnih šolah usmerjajo v nadaljnje šolanje," je prepričan Vokač.

Pravi, da se je treba v njegovem poklicu nenehno izobraževati in izpopolnjevati, sicer te čas povozijo. Janez se tega drži še danes, kljub več kot tridesetletnim izkušnjam, ki si jih je nabral, se rad udeleži kakšnega seminarja, kjer se vedno izve kaj novega. Svojo kuharsko pot je začel leta 1961, ko se je vpisal v gostinsko šolo v Ljubljani. Istega leta se je odprla tudi gostinska šola v Novem mestu, vendar zanjo ni vedel, čeprav je bil Novomeščan.

Ko se je zaposlil na novomeškem Bregu, je za poučevanje moral opraviti še potrebne pedagoške in strokovne izpite. Ob delu je končal še hotelirsko šolo in fakulteto v Opatiji, to je bila takrat edina tovrstna šola v Jugoslaviji.

Ker se bliža novo leto, ko gospodinje rade pripravijo kaj posebnega za svoje domače, smo kuharskega mojstra Vokača poprosili, naj nam pove, kaj bi gospodinjam svetoval za novoletno pojedino. Predlagal nam je dva menuja. Za bolj domačega predlaga narezek, kurjo juho z rezanci, kuhano govedino s hrenovo omako, za glavno jed pa dolenjsko pojedino: krvavice, pečence, belokranjsko cvrtje, prekajena rebrca, kisló zelje, kisló repo, matevža in ajdove žgance, za posladek pa pečena medena jabolka.

Drugi menu je bolj sodoben, predvsem pa lahko gospodinje precej stvari pripravijo prej, vsebuje pa morske sadeže v solati, cvetačno kremno juho, zeleno lazanjo s skuto, kijevsko zarebrnico, motovilec z jajcem, marelično strnjenko in kurjo obaro s cvičkom. Nekaj jedi iz tega menija je Janez Vokač na šoli tudi pripravil, da smo jih poslikali in poskusili. Bile so zelo okusne, prijetne za oko, na-

Jedi, ki jih je mojster Janez Vokač pripravil posebej za ta zapis, niso samo slastne, ampak tudi prijetne za oko.

Človek, ki bdi nad tiskom

V začetku decembra je bilo v Zrečah strokovno srečanje slovenskih novinarjev, na katerem smo se pogovarjali predvsem o eni temi: o etiki javne besede. Poleg nekaterih slovenskih strokovnjakov s tega področja se je srečanja udeležil tudi Šved Paer-Arne Jigenius, kateremu sem zastavil nekaj vprašanj.

• **Po švedskem vzorcu smo v Sloveniji že uvedli varuha človekovih pravic, vi pa ste nam prišli predstaviti delo, kakršnega na Švedskem opravljate kot Allmaenhets Pressombudsman, kar bi se v slovenščini nekako reklo varuh pravic javnosti v tisku. Kaj je pravzaprav vaša naloga?**

Moja naloga je spremljati švedski tisk in opozarjati na stvari v njem, ki niso v skladu s splošno sprejetimi načeli in zakonom o tisku. Jaz pa sem tudi tisti, na katerega javnost lahko naslavlja pritožbe. Tako se name obračajo posamezniki ali skupine državljanov, ko mislijo, da je tisk v njihovem primeru prekršil meje in posegel pregloboko v njihovo zasebnost. V takih primerih posredujem med partnerjema in poskušam doseči poravnavo; če do nje ne pride pa moram o sporni zadevi tudi razsoditi. Pogoj, da določen spor sprejemem v razsojo, pa je, da zadeva hkrati ne poteka tudi na rednem sodišču.

• **Kdo pa lahko opravlja delo varuha pravic javnosti v tisku, kdo ga imenuje in kdo plačuje?**

Na Švedskem je bila ta služba uvedena leta 1969. Pred mano so se na tem položaju zvrstili trije pravniki, jaz, četrti po vrsti, pa sem prvi, ki izhaja iz časniškarskih vrst. Imam dolgoletne izkušnje v pisanju in urednikovanju pri različnih časopisih, zatorej poznam razmere, v kakršnih nastajajo, pa tudi probleme, s katerimi se ubadajo. Varuha pravic javnosti v tisku imenujejo novinarski sindikat in izdajatelj skupaj, tako da lahko z vsa pravico rečemo, da je samoočiščevalni organ, ki si je spoštovanje in ugled v javnosti pridobil šele s svojim doslednim in nepristranskim delom.

• **V tem kratkem druženju s slovenskimi novinarji ste v grobem spoznali, kakšne so razmere pri nas. V čem so podobne in v čem se razlikujejo od tistih na Švedskem?**

Novinarstvo kjerkoli na svetu pa tudi na Švedskem in pri vas se ukvarja z medsebojnimi odnosi v človeški družbi, z odnosi med oblastjo in posamezniki in z medsebojnimi človeškimi odnosi, ti pa temeljijo na etiki, morali in zakonih, ki jih je človek postavil in spreminjal že od davnine naprej. Danes lahko rečemo, da so si problemi v javnem informiranju na Švedskem, pri vas in še marsikaj drugje precej slični, seveda pa je treba upoštevati razlike v razvoju. Demokratičen razvoj na Švedskem je opravil daljšo in zložnejšo pot kot pri vas in temu primerno je tudi trenutno stanje.

• **Mislite, da bi bilo možno podobno funkcijo, kot jo imate vi na Švedskem, uvesti tudi pri nas?**

Glede na vse, kar sem povedal že v odgovoru na prejšnje vprašanje, je to seveda možno. Ne samo možno, celo nujno je, če hočete vzdrževati dobre odnose med javnostjo, novinarji in izdajatelji ter sproti zglaševati napetosti, ki pri takem delu nujno nastajajo. Svojega modela pa ne bi hoteli vsiljevati nikomur, temveč svetujemo, naj bo odločitev, katero pot ubrati, odvisna od razmer, prilagojena stopnji razvoja in tradiciji, ki je v posameznem okolju prevladujoča. Na Švedskem v tisku na primer ni dovoljeno objavljati fotografij žrtev, ki so preminile v prometnih ali naravnih nesrečah, zlasti ne švedskih

državljanov, ki bi bili v svojem okolju lahko razpoznavni; ni dovoljeno pisati o samomorih in še nekaj stvari je, ki smo jih že tukaj skupno ugotovili, po katerih se razlikuje novinarsko delo na Švedskem in v Sloveniji. Kaj se sme in kaj ne sme početi v družbi in v odnosu do soljudi v urejenih družbah, določajo seveda zakoni, naloga varuha tiskovnih pravic pa je o mejnih stvareh dajati svoje mnenje, saj so nekatere, ki bi jih zakon sicer prepovedoval, v nekaterih ozirih lahko družbeno koristne in obratno. Njegovo delo je torej zakon razlagati življenjsko in elastično, to pa zahteva veliko delovnih in življenjskih izkušenj ter dobro poznavanje razmer v okolju, v katerem živi.

• **Seveda se podobno zahteva tudi od ljudi, ki informacije posredujejo javnosti?**

Da, vsakdo, pa naj bo to novinar ali kdo drug, ki informacijo posreduje javnosti, je dolžan preveriti, ali je ta resnična, potem pa jo v javnost posredovati v obliki, ki je sicer sprejemljiva in za soljudi ni škodljiva. To dejstvo se je in se še v nekaterih nedemokratičnih

okoljih izrablja za pritiske na medije, urednike in novinarje. Takšno vzdušje je pri mnogih od njih in pri ljudeh v obče vzbudilo občutek strahu in negotovosti. Pri informiranju javnosti je privedlo do avtocenzure, tako značilne za večino medijev nekdanjih vzhodnih držav, kamor prištevamo tudi Slovenijo. Po spremembi režima so se stvari seveda spremenile, refleksi samocenzure pa so morda še ostali. To morate presoditi sami.

Sicer pa ta pojav ni značilen le za nekdanje vzhodne države, pojavi se lahko tudi pri nas, ki se postavljamo z dolgo demokratično tradicijo. Pojavlja se povsod tam, kjer nosilec informiranja "zaspi", pa iz lagodja, lenobe, neznanja ali kakih drugih vzrokov ne izkoristi vseh možnosti, ki mu jih informacijski sistem daje, da bi javnost čim bolj popolno, izčrpno in celovito informiral. Varuh pravic javnosti v tisku mora skrbno bdi nad takimi primeri. Njegova naloga je posredovati in opozoriti tudi na opuščeno oz. pomanjkljivo informiranje. Bdeti je treba torej nad tistim, kar je prekoračeno, in nad tistim, kar je opuščeno, to pa zahteva dobro strokovno podkovanost, veliko prakse in široko razumevanje in podporo v javnosti.

TONE JAKŠE

Paer-Arne Jigenius, švedski ombudsman za tisk

Za razliko od Slovenije je na Švedskem sodišču prepovedano odkriti vir informacij. Ta tudi ni nikoli odgovoren za podatke, ki jih posreduje. Viri lahko tudi lažejo, a od presoje uredništva je odvisno, kaj bodo objavili in česar ne. Za objavo lažnih informacij je odgovoren odgovorni urednik časopisa, saj se je za objavo prostovoljno odločil.

V Sloveniji je vir informacij po zakonu odgovoren, zlasti če gre za informacije, ki jih dajejo uradne osebe. Torej ni odgovoren novinar, ampak tisti, ki je informacijo dal.

Na Švedskem je pomembno, da ombudsmana pozna čim več ljudi in da ti vedo, da se lahko pritožijo in komu. Etični kodeks velja za novinarje pri časopisih, radiu in TV, ombudsman pa se ukvarja le s tiskom, ki ima na Švedskem 230-letno tradicijo svobode.

OBNOVLJENA VITEŠKA POVEST

S srcem ujela Jurčičevega "Gremčiča"

"Največ teže tista pripoved ima, katera je zapisana." To misel polaga v usta Trebanjka Barice Smole prvoosebne pripovedovalcu na začetku povesti Janez Gremčič, viteški povesti izpred 500 let, povesti, ki jo je leta 1864 začel pisati Josip Jurčič, letos pa jo je dokončala dolenjska pisateljica. Delo Smoletove je namreč prav te dni strokovna komisija izmed 14 rokopisov z literarnega natečaja grosupeljske založbe Mondena in Gradbenega podjetja Grosuplje (GPG), da nekdo napiše še preostali manjkajoči dve tretjini Jurčičeve knjige, izbrala prav njeno pisanje. Vse kaže, da se da z odprtostjo srca ujeti trenutek in tudi zgodbo izpred nekaj stoletij, kot je Janez Gremčič. Pri Dolenjski založbi bo prihodnje leto izšla nova knjiga Barice Smole, zbirka kratke proze z naslovom Katarina.

Verjetno je k temu uspehu, ki ga, kot pravi Barica Smole, sploh ni pričakovala, poleg talenta in profesionalnosti pripomoglo tudi to, da je Dolenjka in dobro pozna dolino Krke in Sotesko. Rodila se je sicer na Prevolah na Koroskem, toda od četrtega leta živi v Trebnjem, kjer je gulila osnovnošolske klopi. Po novomeški gimnaziji je v Ljubljani doštudirala slavistiko in potem nekaj časa poučevala slovenščino v domači osnovni šoli. Sedaj pa njeno službeno delo ni povezano z literaturo, saj je zaposlena v trebanjski tovarni Labod. Janez Gremčič ni njen prvi dosežek - verjetno pa največji, in kot se sama pošali, ji je vzel slast knjižnega prvenca - saj gre tokrat za deveti uspeh na anonimnih nagradnih natečajih, na katerih sodeluje sedem let.

Izbrana izmed 14 piscev

Pisatelj Josip Jurčič, znan predvsem po Juriju Kozjaku in Desetem bratu, je začetek povesti Janez Gremčič napisal leta 1864, zakaj je ni dokončal, pa so različna mnenja. Morda zaradi obilice dela, bil je namreč časnikar, Barica pa domneva, da pisatelj dela ni dokončal morda zato, ker bi moral razplesti ljubezensko zgodbo. "V Jurčičevi zgodbi se zaljubita slovenski svobodnjak in grajska soteška hči tujega rodu, kar spominja na pisateljovo življenjsko usodo, ko je bil zaljubljen v Johanno

Ottovo z gradu Kravjck." Kakorkoli že, Jurčič svojega Gremčiča ni nikoli dokončal - zgodba ima okrnjen začetek, manjka pa tudi zadnji del - in to besedilo na 50 straneh je bilo prvič objavljeno šele v osmi knjigi Zbranih del Josipa Jurčiča iz leta 1958.

Založba Mondena in Gradbeno podjetje Grosuplje, ki je bilo ob 50-letnici svojega obstoja glavni pokrovitelj projekta, saj je omogočilo tisk knjige in nagrado avtorici, sta tako letos spomlad razpisala natečaj in povabila pisce, da napišejo nadaljevanje in konec Jurčičeve povesti. Do 15. septembra je prislo 14 rokopisov, komisija, ki ji je predsedoval pisatelj in letošnji nagra-

Barica Smole

jenc Prešernovega sklada Vlado Žabot, v njej pa so bili še Željko Kozinc, Goran Gluvič, Jean J. Frbežar in predstavnik podjetja GPG Igor Gruđen in Irena Daris, pa je za najboljšo pisanje izbrala Barico Smole, ki je sodelovala pod šifro 1990.

Dokončanje Gremčiča velik izziv

"Prav gotovo je bilo dokončanje Jurčičevega pisanja zame velik izziv, saj je imela zgodba že jasno zasnovo in zaplet pa še časovna oddaljenost je velika. Nisem računala na uspeh, ampak sem pač poskusila," pravi Barica, ki se je dela lotila zelo skrbno. Zbrala je vse gradivo o času pred 500 leti, ko se povest dogaja, analizirala je Jurčiča in ostala njegova dela, predvsem seveda pripombe k povesti Janez Gremčič, prišla do zgradbe Jurčičevega rokopisa, preučila tako kraj, grad, viteze, obleko, posebne besede in izraze itd. ter skušala priti do celovite podobe tistega časa. Sama pravi, da sem večjo vlogo namenila junakom in junakinjam slovenskega rodu. Čeravno niso bili 'pravi' vitezi plemiškega rodu, pa je njihovo viteštvo v tem, da so ohranili svoj jezik in rod, svojo zemljo in svoj ponos.

Preden je prišla do zadnje verzije, je napisala več osnutkov, jih zavrgla in spreminjala. Ko pa se ji je zazdelo, da Jurčič zgodbe ni mogel dokončati zaradi razpleta ljubezenske zgodbe, je prišla do njene končne podobe. "Od vsega me bo najbolj veselilo, če bo povest blizu slovenskemu bralcu in če ne bo mogel ugotoviti, kje natanko se začne in konča Jurčičevo delo," je povedala Barica.

K temu, da je pisateljica lahko razmišljala v Jurčičevem jeziku, je pripomoglo tudi njeno dobro poznavanje Jurčičevih krajev, po katerih je hodila še kot gimnazijka, te poti pa je leto poleti obnovila in tako dobila intimeren odnos do kraja samega. "Ko nas je prof. Sever v gimnazijskih letih vodil po 'literarnih' poteh po Dolenjski, tudi mimo Kravjaka in Muljave, je bil 'moj' Janez Gremčič še daleč. Vozači smo na Jurčičevi domačiji zaslutili, da tudi podeželje slovenski kulturi lahko da marsikaj, čeprav smo, čeravno v prefinjeni obliki, bili deležni namigov, da velja le tisto, kar je iz mesta. Srca pa morajo biti odprta, da vanje sprejmeš mesto in vas, različnost krajev in časa in ljudi. Odprtost ujame trenutek, in če je beseda tvoj dom, lahko ujameš zgodbo. Tudi tako izpred petsto let, kot je Janez Gremčič," pravi Barica.

Dolenjska založba bo izdala njeno "Katarino"

Prav gotovo je bilo Baričino dokončanje Janeza Gremčiča zahtevno pa tudi zanimivo delo. "Spoznala sem tako kot Jurčič, da je vse lahko zgodba. Upam, da bo prihodnje leto Dolenjska založba iz Novega mesta izdala knjigo moje kratke proze z naslovom Katarina," je svoje želje zaupala Barica, ki pa kaj več o knjigi še ni hotela povedati. Poleg pisateljavanja rada tudi prevaja predvsem iz ruščine in srbsčine. Na vprašanje kaj bere, je dejala, da bere povsod in vse. Razveseljuje pa jo predvsem dobra literatura mladih narodov na primer iz Danske in Aljaske. Meni da je slovenska literatura preveč žalostna in resna. Morda bo to vidno v njenem novem pisanju. Da ji ni vseeno za ohranjanje zavesti o pomenu naše arhitekturne, naravne in literarne dediščine, dokazuje tudi njeno sodelovanje na domačem trebanjskem radiu Max kjer pripravlja kratke tedenske oddaje na te teme.

Barica Smole želi, da bi Jurčičeva njena povest živila med nami, pa seveda tudi to, da bi bila lepa poteza GPG kot mecena tega projekta spodbuda drugim. Kajti slovenski narod breknjige ne bo preživel.

LIĐIJA MURN

BOŽIČNE ŠEGE – Šege in navade v predbožičnem in božičnem času so imele pomen in smisel. Današnjemu božiču pridajajo ljudje nove šege. V nasprotju s starimi in blagodejno delujočimi navadami se danes na predbožične dneve in noči, še posebno pa na božični večer, mladi izživljajo s pokanjem petard in drugih pirotehničnih sredstev. Nekdaj je bil božič miren, tih družinski praznik, simbol miru in notranje poglobitve, danes je postal hrupen in potrošniški, za mnoge je to le priložnost za zaslužek. Po Sloveniji krožijo božički, ki jih prej pri nas nismo poznali. Stara božična slovenska šega je postala antišega. Na sliki: bohkov kot v stari kmečki hiši, pred katerim je družina v predbožičnem in božičnem času zbrano molila. Nanj so postavili tudi skromne jaslice. (Pripravila: Ivanka Počkar, dipl. etnologinja)

Iz Trdinovih zapiskov

Kakšni so Belokranjci – Beli kranjci semiške fare kade malo; ne tepo se nikoli, čvrsti rekruti, malo zločinov, tudi ne pijo toliko, ker jim vinski pridelek vzamo denarničarji, ki jih za naprej zakladajo. Ali pohlevni pa niso posebno, rabiatni so Poljanci in Viničani, ako se dotakne kdo njih prava. Nemškarji kvar delajo, nose domu tuje šege, potrato, igre in druge razvade. Polje kamno, krasno rodno, zato i drago, ali ga imajo razmeroma manj proti Dolencem.

Obrekljive kače – Tercijalke in vlačuge so si i tod enake v tem, da so a) grde megere in b) obrekljive kače, ki raznašajo bližnjega po več ur na okolo. Pogostoma gredo od hiše do hiše, od vasi do vasi brez drugega posla kakor jezikovega.

VAŠA 390 DBA

ZIMSKA ROMANCA

Srečala sta se v jasni hladni zimski noči, ko je svet kot bela pravljica in zvezde stopijo iz globin neba čisto blizu hiš, da trosijo zlate sanje v srca otrok in dobrih ljudi. Srečala sta se še veseljaški, čeprav že malce otožen, vran in steklena krogla, ki jo je nekdo bogve kdaj in zakaj nataknil na vejo stare jablane ob poti na koncu vasi.

“Joj, koliko zvezd se v nji iskri, koliko zlate luči je skrito v nji!” je prese-nečeno grknil vran, ko je zagledal stekleno kroglo na jablani. Letel je skozi mrzli nočni zrak, v srcu pa so mu gorele sanje o toplem zavetju in ptičji sreči. Ni mogel mimo. Sedel je na vejo h krogli, ves očaran od odsevov daljnih zvezd v ledeno hladnem steklu. Prebudilo se mu je davno upanje, kot iz polpozabljenih sanj ali slutenj se je dvignilo, da mu je bilo srce v hipu polno ljubezni. Objel je s perutmi stekleno kroglo in ji dajal toploto svojega telesa, da bi še svetleje goreli v nji in v njem zvezdni ognji.

A bila je mrzla zimska noč in steklena krogla ledena, bolj ledena od najtemnejše noči iz vranovih najsamotnejših sanj. Srkala je vranovo toploto in jo razpuhtevala v ledene kristale zimske noči. Vran pa ni razklenil objema in ni nehal ljubiti, saj ljubeče srce ne more drugače, kot razdajati se...

Ko je zora pogasila svetlobo zvezd in je dan pozlatil srebrno ivje drevca, je iz steklene krogle izginil čar ognjev daljnih zvezd. V nji je odseval samo še zmz-njen vran.

NAJDEVANJE LJUBEZNI

Beg je moje večno zdravilo. Pozna kdo boljše? Tudi če mi ga ponudite, ga jaz menda ne vidim. Tudi če je, ga zame ni. Je moje življenje eno samo bežanje iz kraja v kraj, iz časa v čas? To poletje sem spet hotela zbežati. Pravzaprav se mi zdi, da bežim, ne zato, da bi našla ljubezen, ampak zato, da bi ohranila vsaj še malo ljubezni, kadar imam občutek, da jo izgubljam.

V kraju, kamor sem šla, ljubezni ni bilo na pretek. Pravzaprav so me vsi že zdavnaj obsodili, da sem v brezdelju napravila svoj zakon in življenje. Tako sem se sama potepala po divji naravi, kjer tudi brezen ne manjka. Ker nisem poznala poti, sem večkrat zašla. Včasih, ko sem se prebijala skozi bodeče grmičevje, se mi je zdelo, da me celo narava obsoja.

Nekega dne sem sredi vasi srečala vaščanko, o kateri sem vedela, da je zelo delavna. Zjutraj že pred šesto je tekla skozi vas, da je ujela avtobus za v mesto. Ko se je popoldne vrnila, je delala na polju in doma. Neporočena je živela sama, pa je vzela k sebi nečakinjo in njenega moža, ki ju je tašča spravila skoraj ob zdravje. Vedela sem, da dela za druge, saj ji zase ne bi bilo treba več toliko delati.

Ob srečanju z njo sem se pripravila na očitke, ona pa me je prijazno ogovorila in mi dejala, da sem gotovo veliko pretrpela. Osupla sem ji odgovarjala, da ni bilo tako hudo, da je trpljenje drugih večje.

Po tem srečanju me je narava spet prijazno sprejemala. Nebo je bilo spet milo, voda čista in zrak poln svežine.

STANKO

ŽALOSTEN SVETI VEČER

Od junija 1942 so Italijani na Dolenjskem in v Beli krajini obkoljevali slovenske vasi, mnogo hip požgali in na silo odgnali moške od 16. pa do 60. leta starosti pa tudi otroke in starce na Rab ali v kako drugo koncentracijsko taborišče.

Med interniranci na Rabu sem bil tudi jaz. Ladja je priplula z Reke ponoči, zato smo prenočili kar na njej v rabskem pristanišču. Drugi dan zgodaj zjutraj so nas pod strogim vojaškim spremstvom odgnali v lager, kjer so nas preiskali, nam vzeli denar in vse, kar se jim je zdelo vredno, nato so nas namestili pod šotore. Hranili so nas tako slabo, da so ljudje kmalu začeli od slabosti množično umirati. Mnogi smo morali hoditi na delo in pripravljati teren za nove lagerje - za ženske in otroke pa lager za Žide.

Jaz sem bil v šotoru skupaj še s petimi sotrpini. Decembra smo bili telesno in duševno že močno izčrpani. Pihala je močna burja, mi pa smo bili izstradani in slabo občebleni. Blížali so se božični prazniki in novo leto 1943. Ob večerih smo se stiskali v šotoru in si želeli toplega domačega ognjišča. Tako smo se tudi na božični večer pogovarjali o domu in naših družinah. Pozno zvečer pa se je oglašil neki naš vaščan, ki je bil zaposlen v kuhinji. Prinesel je vrečko bučnih koščic. Opravičil se je, ker nam ne more dati kaj boljšega, mi pa smo se zahvalili in z veseljem sprejeli tudi to skromno darilo. Izluščili in pozobali smo vse do poslednje peške. Eden izmed nas se je spomnil, da so pri njih doma na sveti večer molili rožni venec. Vprašal nas je, ali smo za to, da ga izmolimo tudi mi. Nihče ni bil proti. Tako smo pod šotorom molili rožni venec. Zjutraj, na božični dan, pa smo šli spet na delo in bili malo potolaženi, saj smo slišali tudi italijanske vojake, kako so si voščili vesel božič z upanjem, da bo vojne kmalu konec.

8

Prav čudil sem se, kaj vidijo postavna dekleta na temnopoltih domačinih, med katerimi so menda še posebno priljubljeni rastafarijci. Ti se velikodušnih tujk seveda ne branijo, saj so tako za nekaj časa preskrbljeni tudi s pijačo in hrano. Tiste manj privlačne pa morajo verjetno za tovrstno zabavo primakniti še kakšen dolarček.

Vprašanja kot “Si se že ljubila s črncom? Še ne? To pa moraš res poizkusiti!” so v krajih, kjer se zadržujejo tujci, čisto običajna stvar. Dekleta, ki ne iščejo tovrstnih uslug, so prvič kar malce šokirana, saj jih domačini včasih tako ogovorijo tudi v prisotnosti spremljevalca. Potem se pač navadijo, da je tudi to Jamajka. Čudoviti otok bi bil brez domačinov vsekakor veliko manj privlačen, saj je potepanje po Jamajki najbolj zabavno ravno zaradi številnih srečanj z nepredvidljivimi domačini, ki za povrh prav vsi govorijo angleško.

Vztrajni prodajalci omame

Negril je zanimiv tudi na drugem koncu, kjer obiskovalce namesto peščenih plaž privablja visoka skalnata obala. Priljubljeno je skakanje v morje iz velikih višin. Najpogumnejši si izberejo več kot 15 metrov visoke skale, drugi pa se zadovoljijo že s skoki z nekaj metrov višine. Žal večji del skalnate obale zasedajo privatne hiše ali bungalovi, z druge strani obalne ceste pa se vrstijo brezštevilne prodajalne in najbolj preproste restavracije manj premožnih, ki si ne morejo privoščiti koščka zemlje ob privlačni obali. Naprodaj je pravo morje majic in hlač, potiskanih z jamajskimi motivi, soncem, plažami, eksotičnimi cvetovi. Kakšnih posebno izvirnih spominkov med pisano ponudbo ni. Prevladujejo plateni izdelki od slamnikov do košar in iz lesa izrezljane podobe živali, ljudi, mask. Nekatere figure so res zanimive, toda žal prevelike, da bi se v nahrbtniku našel prostor zanje. Tako se na njih nabira prah, nesojeni umetniki pa se čudijo, zakaj turisti z obžalovanjem le ogledujejo razstavljene figure.

Prodajalci te vabijo med svoje police na vse pretege. Še najvztrajnejši so prodajalci ganje. Običajno pristopijo z obveznim “Yeah man, kako si? Od kod prihajaš? Kadiš? Imam dobro ganjo, najboljšo v mestu.”

Ko se izgovarjam, da ne kadim ali pa da je imam še dovolj, ne popusti: “Toda to je shit (drck), moja je res najboljša! Sam jo zalivam vsako jutro... Bi rajc hašiš? Yeah man, Jamajca no problem! Kaj pa morda nore gobe?” In že hiti odvijati časopisni papir, ki

Igor Fabjan Življenje v ritmu reggaeja

mu nemarno moli iz žepa. Počrnele gobe ne vlivajo nikakršnega zaupanja in tudi če bi jih iskal, jih gotovo ne bi kupil od pouličnega mešetarja. Stare gobe najbrž lahko povzročijo še kaj več kot le divje halucinacije. Ob ponovni zavrnitvi je videti temnopolti črnolasec vidno razočaran, a zavrnitev vseeno sprejme na videz brezbrizno: “O.K. No problem, man.” Še pozdrav s pestmi preden se odpravi nazaj v senco košatega mangovca.

Montego Bay

Eno izmed najbolj znanih turističnih središč Montego Bay domačini imenujejo kar Mo Bay. To je še ena izmed priljubljenih okrajšav, ki jih uporabljajo, kjer je le mogoče. Tako je postal drugi turistični biser Ocho Rios samo Ocho, Savanne la Mar pa Sav. Montego Bay velja za največje turistično središče Jamajke, namenjeno tako petičnim gostom kot tudi manj premožnim. Samo mesto je prenaseljeno in nič kaj prijetno, saj se vanj v upanju na kakršenkoli zaslužek zgrinjajo domačini iz bližnjih in daljnih vasi. Turistom so namenjeni hoteli ob vseh perspektivah opevanih peščenih plažah, ki se razprostirajo med letališčem in mestnim središčem. Mesto nudi zavetje tudi številnim jahtam, ki se tod ustavljajo med križarjenjem po Karibskih otokih. Turistične agencije svoje varovance strpajo v hotele, kjer so na varnem pred življenjem z ulice. S klimatsko hlajenimi kombiji jih potem vozijo do najbližjih zanimivosti, pod večer pa se vrnejo v varno zavetje hotelskih zidov. Nekateri se vseeno odpravijo tudi v mesto, ki pa ponoči ni najbolj varno. Tujci, polni dolarjev, so pač prevelika skušnjava za denarja lačne tatiče in tudi nasilne roparje. Ljudje so tod na sploh dosti bolj vsiljivi, prave prijaznosti pa je občutno manj kot v drugih, manj turističnih krajih. Seveda je zaradi turizma vse precej dražje, domačini pa na vsakem koraku iščejo le priložnost, kako iz tujcev iztisniti kar največ denarja. Še celo na avtobusu, kjer so običajno poštenti, ti skušajo zaračunati preveč ali pa ti drobiža preprosto ne vrnejo, če plačaš z večjim bankovcem.

Vseeno pa se prav v Montego Bayu ustavi največ turistov, ki jih vabijo predvsem sonce, bele peščne obale in vroče karibske zabave z obvezno reggae glasbo. Tem zabavam domačini pravijo boonoonoos, kar

pomeni tako dobro, kot je le mogoče. V vseh večjih hotelih prirejajo vsaj en boonoonoos na teden. Še najbolj je podoben prestižni zabavi iz ameriških filmov. Za 50 ameriških dolarjev ste deležni nočne zabave na obali. Tu vas pričakajo na raznju pripravljene dobrote, lepo servirane jamajske specialitete in eksotično sadje. Seveda ne gre brez barčka, kjer neutrudno mešajo celo paleta koktajlov. Žal jih je vse preveč, da bi lahko poskusili vse v eni noči. Boonoonoos se odvija ob svečah in mesečini, za zabavo pa skrbi lokalni ansambel z jamajskimi in karibskimi ritmi.

Pravljični slapovi

V mestu, ki ga s svetom povezuje tudi precej prometno letališče, nisem zdržal več kot eno popoldne. Proti večeru sem že lahko občudoval naslednji turistični magnet ob severni obali, Ocho Rios. K sreči je mesto španskega imena mnogo manjše od Montego Baya. Verjetno bi bilo še danes navadna vas, če ne bi bila obala primerna za pristajanje velikih jaht. Tudi tod okoli je moč najti privlačne peščne plaže, največ turistov pa pritegnejo Dunsovi slapovi, ki so resnično nekaj enkratnega.

Že pred osmo uro zjutraj, kar je za Jamajko zgodnja ura, se je pred lesenimi vrati vila dolga vrsta, da sem kar zazijal od presenečenja. Temperamentna vodička južnoameriških potez je preštevala svojo čredo, ki je, opremljena s smešnimi vodnimi copati, fotoaparati in kamerami, pohlevno čakala na doživljene dni. Na žvižg vodičke so z lokalnimi spremljevalci počasi odšli proti morju, kjer se začnejo slovito plezanje po Dunsovih slapovih. Sam sem se pogol v nasprotno smer, kjer me je v svoji divji lepoti samotno pričakal najlepši del slapov. Ob pogledu na čudovito podobo narave sem za nekaj trenutkov pozabil na vse drugo.

Reka, ki bolj spominja na malo večji potok, se sredi deževnega pragozda naenkrat razlije nekaj deset metrov široko. Voda se prebija v nešteti majhnih in velikih slapih preko mehkih kamenin, ki jih je preoblikovala v prijetno valovito pobočje. V jutranjem hladu po nepričakovani nevihti so se deževne kaplje mavrično svetlikale na dolgih rdečih cvetovih, ki so še poživiljali idilično sliko penecih se slapov.

Vedel sem, da imam na voljo le nekaj dragocenih minut samote, zato sem prebrodil najbližji tolmun prijetno hladne vode in se presenetljivo lahko povzpel preko prvega slapiča. Navdušen nad zabavno izkušnjo sem se lotil naslednjega, na vrhu katerega me je spet pričakal slapič pršče vode. Začaran od naravne lepote in nenavadnih glasov džungle, ki so uspeli preglasiti žuborenje slapov, sem se vzpenjal preko slapov vse do večjega tolmana v obliki kapniške ponvice sredi brbotajočega hriba. Tu sem si oddahnil pod velikim kruhovcem in obdan s stoterimi slapiči z zaprtimi očmi užival v čudoviti glasbi narave. Iz zamaknenosti so me zdramili šele glasovi prvih obiskovalcev, ki so prisopihali do vnožja najlepšega dela slapov. Posameznikom so kmalu sledile manjše gruče radovednežev in kmalu je bila rečna struga dobesedno zatrpšana z ljudmi. Nekateri so navdušeno fotografirali, drugi so v posameznih tolmunih organizirali pravcate “fešte” s petjem, kričanjem in pačenjem pred kamero, tretji pa so imeli že tako dovolj opravka s prebijanjem preko deroče vode. Pri tem so se nekatere skupine držale za roke in kljub prvi nejevolji nad skaljenim mirom sem se začel zabavati nad dolgimi kolonami razposajenih turistov. Padci preko slapičev se lahko končajo s podpludbami ali celo čim hujšim, toda kljub temu so tudi najbolj nerodni trmasto rinili proti vrhu. Tako je vsem omogočena celodnevna zabava, saj obiskovalcev nikakor ne zmanjka vse do večera. Turisti z ladij imajo na voljo le nekaj ur, toda kmalu jih nadomestijo organizirane skupine iz bližnjih in daljnih hotelov, skupine solarjev in številne domače družinice, ki obisk slapov združijo še s piknikom v naravi.

Umirjeni Port Antonio

Eno večjih obmorskih mestec severne obale, Port Antonio, pred množicami turistov varuje ovinkasta cesta, ki je ponekod luknjasta, kot da je ne bi popravljali že vsaj nekaj desetletij. Mestece kaže pravo jamajško podobo, saj so redki hoteli diskretno umaknjeni v privlačne zalivčke, ki se vrstijo ob skoraj nenaseljeni obali. Vseeno pa ni bilo tako idilično, kot bi si želeli. Tudi tukaj so bili na turiste že kar preveč navajeni, saj nikakor nisem uspel prehoditi mesta brez klica tega ali onega domačina. Pri tem so tako lenobni, da zleknenji v senci kličejo in vabijo z zgovornimi kretnjami. Če se jim ne odzoveš, se že delajo užaljene, češ zakaj se nočeš pogovarjati z Jamajčani. Če pristopiš, sledi plaz klasičnih vprašanj: “Od kod si, kam greš, ali kaj potrebuješ?” ali pa preprosto “What, up?” (češ, kako kaj).

Koledar skozi stoletja

Si predstavljate življenje brez koledarja? Teško, saj je danes za nas tako samoumeven kot dežnik ob dežju. Vendar ni bilo vedno tako. Pot do koledarja, kakršnega uporabljamo danes, je bila dolga.

Določanje in merjenje časa je prav gotovo ena od najstarejših ljudskih veščin, saj je človek že v prazgodovini poznal pravila v izmenjavi dneva in noči ter osnovni cikel sprememb v naravi. Česar si ni znal razložiti, je pripisoval delu bogov, najpomembnejše med njimi pa je naselil na nebo - Sonce, Luno, zvezde. Svetla nebesna telesa so mu predstavljala dobra božanstva, temna so bila slaba. Ker je bil človek prepričan, da mu ta božanstva krojijo življenje, se jih je naučil opazovati.

Kmalu je ugotovil, da se oblika Lune spremeni vsakih sedem dni in da ima štiri mene - mlaj, ko navidezna lunina ploskev ni osvetljena, prvi krajec, polna luna ali ščip in zadnji krajec. Ko je vse štiri faze seštel, je dobil 29,5 dneva. To je bil tako imenovani lunin mesec. Dan, ko se je na nebu pojavil prvi del ozkega luninega srpa, je bil velik verski praznik, kajti začelo se je dobro obdobje za človeka in hkrati začetek merjenja časa.

Pri razvitih ljudstvih v preteklosti najdemo različne oblike merjenja časa. Koledarje so poznali že Babilonci, stari Egipčani, stari Indijci, stari Kitajci, Grki, Rimljani itd. Pri narodih, ki niso poznali pisave, kot so bili denimo stari Slovani, pa si pri študiranju njihovega koledarja pomagamo z običaji, ki so bili razvrščeni skozi leto in so vedno prišli na določen dan.

Rimski koledar

Rimski koledar sega v 8. stoletje pr. n.š., ko je po legendi o nastanku Rima Romul ubil brata dvojčka Rema in zavlada Rimu. Koledar je bil preračunan na sončno leto, razdeljeno na lunine mesece. Imel je 10 mesecev z izmenično 30 in 31 dni, torej skupaj 304 dni.

V 7. stoletju pr. n.š. je rimski vladar Numa Pompilius popravil koledar. Dodal je še dva meseca in spremenil število dni, tako da so imeli izmenično 31 in 29 dni in en mesec z 28 dnevi. To leto se je od sončnega razlikovalo za 11 dni. Razliko so rimski svečeniki poskušali izbrisati na razne načine. Pogosto so se dogajale tudi zlorabe v koledarju, saj so svečeniki zelo radi ustregli zahtevam politikov in finan-

čnikov. V času Ciceronove vlade je prišlo že do tako velike zmešnjave v koledarju, da je praznik žetve prišel v zimsko polovico leta.

Julijanski koledar

Aleksandrijski astronom Sosigen je na novo uredil rimski koledar. V Rim ga je dal leta 46 pr. n.š. poklicati Julij Cezar, zato se je novi koledar imenoval po njem - julijanski.

Sosigen je za osnovo vzel leto s 365 dnevi in 6 urami. Leto je razdelil na 12 mesecev z izmenično 30 in 31 dnevi. Le februar je imel 29 dni, vsake 4 leta pa je dobil še en dan zraven.

Na predlog Marka Antonija leta 44 pr. n.š. je peti mesec v koledarju dobil ime julius v čast Julija Cezarja. Ker pa so leta 8 n.š. za časa Avgusta Oktavijana koledar ponovno malo popravili, se je rimski senat odločil, da njemu v čast poimenujejo šesti mesec avgustus. In ker je imel julij 31 dni, jih je moral imeti toliko tudi avgust. Ta dan pa so vzeli februarju, kateremu je tako ostalo le še 28 dni.

Kljub temu da je julijanski koledar dokaj natančen, se od resničnega - tropskega leta, ki traja 365 dni 5 ur 48 minut in 46 sekund, razlikuje za 11 minut in 14 sekund. Ta razlika v 128 letih prinese en dan presežka. Julijanski koledar še danes uporablja pravoslavna cerkev. Razlika med njim in splošnoveljavnim koledarjem danes znaša 13 dni. Tako pravoslavna cerkev praznuje začetek novega leta 14. januarja po splošnoveljavnem koledarju. Gregorijanski koledar

Čeprav je krščanska cerkev obračunala z vsemi ostanki nekoč mogočne rimske države, je kljub temu na cerkvenem zboru v Nikeji leta 325 sprejela julijanski koledar z vsemi njegovimi imeni, imeni rimskih bogov, in ga obdržala do leta 1582. Tega leta pa je tedanjí papež Gregor XIII. reformiral julijanskega koledarja. Novi koledar je stopil v veljavo 24. februarja 1582 pod imenom gregorijanski. Z reformo so se skušali izogniti tudi nastali razliki desetih dni med obema koledarjema. Odločili so se tudi, da bo prestopno

vsako četrto leto razen leta, s katerim se končuje stoletje in prvi dve številki nista deljivi s 4.

Ta koledar je od vseh veljavnih prav gotovo najnatančnejši, saj bo šele leta 4862 prinesel dan presežka. Slovenci smo ga sprejeli leta 1584. Najkasneje je bil sprejet v Srbiji, šele leta 1918.

Načrti za spremembo koledarja

Čeprav velja gregorijanski koledar za enega najnatančnejših, pa ima tudi svoje pomanjkljivosti. Zaradi različno dolgih mesecev (28, 29, 30 in 31 dni) niso enako dolga tromesečja niti polletja. To prinaša težave, kadar moramo izračunati statistične pregledne za določeno časovno enoto, težave so pri izračunu plač ipd. Tedenski dnevi se vsako leto pomaknejo za en dan naprej, če pa je leto prestopno, se premaknejo za dva dni. Tako prihaja do križanja med mesečnimi datumi in tedenskimi dnevi. Če npr. prirejamo zabavo jo bomo najlažje speljali na soboto, zato bomo v koledarju najprej poiskali soboto in šele potem določili datum zabave, ker gotovo sobota na 15. januarja ne bo tudi sobota na 15. februarja.

O spremembi gregorijanskega koledarja se je večkrat razpravljalo na mednarodnih srečanjih. Leta 1937 je bil celo sprejet "svetovni koledar", ki je imel 12 mesecev razdeljenih na tromesečja z 91 dnevi in dve polletji z 182 dnevi. Vsako tromesečje se je začinjalo in končevalo z istim dnevom v tednu. Koledar je imel skupaj 364 dni in bi se zato za 30. decembrom dodal še 365. dan kot zadnji dan v letu. Če pa bi bilo prestopno leto, bi se dodajal še en dan na koncu drugega tromesečja med 30. junijem in 1. julijem. Velika prednost tega koledarja bi bila, da bi imela polletja in tromesečja celo število tednov in isto število dni. Vsi meseci v letu bi imeli tudi isto število (26) delovnih dni.

Toda načrte za spremembo koledarja je preprečila 2. svetovna vojna. Po vojni se je o spremembah še nekajkrat razpravljalo, vendar do resnejših odločitev ni nikoli prišlo. Tako še danes uporabljamo gregorijanski koledar.

VERA ŠENICA

KNJIŽNA POLICA

Duhovna zgodovina Slovencev

Spet knjiga, ki zasluži vso pozornost slovenske javnosti! Akademik Janko Kos je v založbi Slovenske matice izdal Duhovno zgodovino Slovencev, prodorno, tehtno in hkrati ne učenjaško preobleženo esejistično delo, napisano v prepoznavnem in konciznem slogu velikega poznavalca snovi. Ta obsega vse sestavine duhovnosti, od filozofije, zgodovine, jezika, upodablja joče in glasbene umetnosti pa vse do literature, katere najgloblji poznavalec je prav gotovo avtor sam. V devetih poglavjih knjige Kos prikaže začetek, rast, zgodovinske ovire, pa tudi bolečine, ki so spremljale zorenje narodne zavesti v procesu nastajanja narodne države Slovenije, od ljudstva, prek naroda do nacije.

Duhovna zgodovina Slovencev, ki jo Kos razlaga predvsem iz pisnih virov, je, če hočemo ali ne, zgodovina nenehnega boja za prevlado med krščanstvom oz. katolištvom in svobodomiselstvom. Pri tem poudarja velike duhovne dosežke svobodomiselstva in njegovih najvidnejših nosilcev, od Linharta, Prešerna, Stritarja, Cankarja, Kosovela in Aškerc, ki ga uvršča presenetljivo visoko, pa vse do sodobnejših avtorjev, med katerimi zlasti ceni Pirjevca. V bistvu pristaja na znano Vidmarjevo tezo, da vrhunske duhovne stvaritve zmore le svobodomiselstvo, ki nima omejene bistvene sestavine ustvarjalnosti - svobode ali, po Hribarju, duhovne prostosti. Vidmarju priznava duhovno prvenstvo v nekaterih obdobjih in tudi zasluge, da je znal v umetnosti uveljaviti in ohraniti kot najvažnejša - umetniška merila (polemika z Zihelom), šele na drugem mestu pa so mu bile potrebe komunistične ideologije.

Nesporna odlika Kosove knjige je pogumno in nepristransko iskanje resnice tudi za najbolj problematično obdobje, ki ga pomensko označujejo že naslovi poglavij: Kriza od vojne do vojne, Slovenska katastrofa, Komunis-

tična leta. V njih pronicljivo razlaga okoliščine in razloge, zaradi katerih se je slovensko svobodomiselstvo pridružilo komunistični ideologiji, ter vzroke, zaradi katerih se je začelo od njega oddaljevati in se z njim končno tudi razšlo. Pri tem podcenjuje ali celo odmisli socialna in ekonomska vprašanja, ki so odločilno vplivala na razvoj in posredno tudi na duhovnost. Ugovor piscu knjige doraslega polemika bi bil ne le zanimiv, marveč tudi koristen, saj še nimamo vseh odgovorov, zakaj se je novejša zgodovina, tudi duhovna, dogajala tako, kot se je.

MARJAN LEGAN

Prešernova koledarska zbirka

Prešernova družba je v obdobju, ko so slovensko založništvo močno zanihale krizne sape in je nekaterim založbam ali založniškim programom zmanjkalo življenjskega diha, našla toliko moči v sebi in seveda v zvestih naročnikih, da je neugodne razmere premagala in ponovno krenila navzgor. To potrjuje tako povečano število prednaročnikov na redno letno zbirko kot zbirka sama, saj je pred kratkim izšla v skupni nakladi 67.000 knjig, kar je za slovenske razmere visoko številko, ob tem pa se je povečalo tudi število knjig, ki ob koncu leta razveselijo naročnike, zdaj paket redne letne zbirke šteje že sedem knjig. V njem je branja za vsakogar.

Stalnica v zbirki je KOLEDAR. Uredil ga je Sandi Sitar, ki se je potrudil in ga nekoliko posodobil. Seveda je še vedno v njem koledarski del z vsemi koristnimi podatki, opremljen pa je z barvnimi slikami iz slovenske ljudske umetnosti, o kateri v posebne članku piše Ivan Sedej. Novost v koledarju je predstavitev vseh avtorjev, ki so zastonj v knjižnem paketu, zanimivo branje pa je tudi anketa o generacijskem konfliktu, o katerem razmišlja šest naših strokovnjakov. Skozi ves koledar je razporejenih več zanimivih prispevkov, ki govore o preteklosti in sedanjosti, kulinariki in še čem, na svoje pa bodo prišli tudi ljubitelji enigmatike.

Že več let so med knjigami Prešernove družbe zelo priljubljene leksikalnoenciklopedične "stotke". Gre za knjige, ki predstavljajo sto najlepših, najpomembnejših ali kako drugače naj slovenskih znamenitosti iz ravne in kulturne dediščine. Tokrat sta v zbirki kar dve taki knjigi. Ivan Sedej je pripravil pregled STO NAJLEPŠIH CERKVA NA SLOVENSKEM, kratka besedila o izbranih cerkvah pa je z barvnimi fotografijami opremil Janez Klemenčič. Helga Glušič pa predstavlja STO SLOVENSkih PRIPOVEDNIKOV, fotografske portrete izbranih literatov pa je prispeval Tihomir Pintar. Glušičeva je v izbor vključila tiste avtorje, ki zaznamujejo razvojno klasiko slovenske proze, in avtorje, katerih pripovedno delo se kaže v posebnostih sloga ali tematike. Večjo pozornost kot običajno pri podobnih pregledih: je posvetila pisateljicam.

Preostale štiri knjige v zbirki so leposlovne. Najmlajšim je namenjena slikanica KADAR KUKAVICA POJE z otroškimi pesmimi Barabare Menart Senica in z ilustracijami Jelke Reichman. Najstniki bodo najbrž z zanimanjem prebirali povest NEDELJE NEKEGA POLETJA, ki jo je napisal Vitan Mal in pripoveduje o počitnikovanju na morju in vsem, kar ga spremlja, ilustracije pa je prispeval Rudi Skočir. Feri Lainšček je svoj pravljичni roman VELECIRKUS ARGO, ki ga je bogato ilustriral Igor Ribič, namenil bralcem vseh starosti. Samo odraslim pa je namenjena knjiga ZOB ZA ZOB Franceta Fajdige. Roman pripoveduje o življenjskih usodah dveh prijateljev, ki ju vojne in povojne razmere potiskajo na nasprotna bregova, združujejo in razdružujejo ter menjajo tragičnost njihovih vlog.

MILAN MARKELJ

PRETEKLOST V SPOMINU LJUDI

Ljudski običaji na Robu

Stanka in Alojz-Slavc Škulj sodita med redke prebivalce Roba iz predvojnih časov. Med vojno je bila namreč vas Rob pri Rašici oz. Velikih Laščah hudo zbombardirana, več hiš porušenih in ljudje so se od tod zato izseljevali. Škuljeva sem zaprosil, naj povesta, kako so tu slavili božič, novo leto, pusta in druge ljudske praznike.

BOŽIČ so nekdanj, pred drugo svetovno vojno na Robu praznovali zelo slovesno in tudi še vse do okoli leta 1950. Po hišah so naredili jaslice in nato skoraj vsi, šli k polnočnici v farno cerkev. Nekateri so imeli tudi 7 km daleč. Ker je bilo temno, so si že precej prej pripravili bakle iz brezovega lesa. Brezove debelejšje veje so razklali na okoli 40 cm daleč, jih stolkli in posušili. Lepo je videti, kako so se skupine iz raznih vasi z bakljami bližale Robu in farni cerkvi. Takih prizorov danes ni več.

ŠTEFANOVO je bilo tudi poseben praznik, a ne toliko zaradi vere, kot zato, ker je eden izmed šestih takratnih gostilničarjev (danes sta v Robu le dve gostilni, hiš je približno enako, ljudi pa manj) praznoval god, saj mu je bilo ime Štefan. Zvečer so domačini rekli: "Pejmo ga ofirat!", kar je pomenilo, da mu bodo pripravili podoknico oz. da mu bodo rompljali. Ta je vzel rejnce (pokrovke), oni žlice, tretji škaft itd., pa tudi harmonikar se je našel vmes. Potem so s to muziko nastopili pred Štefanovo gostilno in rompljali, dokler ni prišel ven gostilničar Štefan s štefanom vina v roki in potem so mu čestitali in se zabavali naprej. Rojstnih dnevov takrat še niso praznovali, pač pa se je ta navada vpeljala šele po vojni.

TEPEŽANJE je bilo v navadi vsako leto na dan nedolžnih otročičev, se pravi 28. decembra. Že nekaj dni prej so si otroci pripravili korobače. Spletli so jih iz 6 do 8

šib beke in tudi ročaj lepo povili. Na tepežni dan so hodile od hiše do hiše in tepežkali in klicali: "Rešite se! Rešite se!" Običajno so se domači rešili tepežkanja in tepežkarjev s suhim sadjem ali morda pomarančo. Kaj več so dobili pri večjih, bogatejših kmetih, saj so ti običajno hodili za botra otrokom iz vasi. Tepežkanje se je obdržalo še najdalj v socialistične čase, preden je sloraj izumrlo.

NOVO LETO je bilo čisto navaden dan. V starih časih na ta dan ni bilo prireditev.

TRIBE KRALJI so bili nekdanj tudi spoštovani, saj so okoli hodili koledniki, ki so tudi dobili darove, se spominjata Škulova. Etnolog dr. Niko Kuret pa v knjigi Praznično leto Slovencev zapiše: "Še dolgo so vsaj na večer pred sv. kralji uživali samo mrzlo večerjo... v ljubljanski okolici je prišla ta večer samo mlečna kaša na mizo... prav tako na Dolenjskem (Rob)."

PUST na Robu ni bil poseben praznik, čeprav so zvečer hodile po vasi mačkare. Domačih je bilo bolj malo, prišle pa so sem mačkare iz Ponikev, Velikih Lašč in iz hribovskih vasi. Še so skozi vso dolino in zbirale darove, kot suho meso, klobase, jajca, potico, pohanje itd. Nabrali so tudi za tri košare darov in potem to pospravili v gostilni ali drugod. Mačkare so se lepo obnašale in ljudje so jih lepo sprejeli. Bili so užaljeni, če mačkare niso prišle v njihovo hišo. Danes se oblečejo v mačkare v glavnem le še otroci.

PEPELNICO so domačini praznovali skoraj bolj slovesno kot pusta, ki je bil zdaj mrtev in so ga zdaj objokovali, prenašali po vasi in nato pokopali. Ni pa bilo pri pokopu toliko "cerkvenih" obredov, kot jih je bilo kasneje, ko so se tudi nekoliko ponorčevali iz vere. Stara pepelnica navada na Robu pa je bila vlečenje ploha do hiše, kjer je bila kakšna starejša neoženjena punca.

Škuljeva sta povedala še o drugih običajih, ki pa niso vezani na določene dni ali praznike v letu. Takrat je bilo na Robu veliko obrtnikov. Ljudje so bili složni, popoldne ali ob večerih so se obiskovali in pogovarjali, saj še ni bilo radia, televizije in celo elektrike ne. Po okoliških vaseh so se žen-

Zakonca Stana in Alojz Slanc iz Roba

Z Nakičem spet stari Interier?

Po velikih težavah krški košarkarji spet urejajo svoje vrste - Jeklin se je vrnil, a ni igral - Zmaga nad Domžalčani jih ohranja v zgornjem domu - Nakič nesebično podajal

Vrnitev Iva Nakiča v moštvo krškega Interierja je v dvorano osnovne šole v Leskovcu vrnila dobro voljo pa tudi zanimanje gledalcev z boljšimi igrami, katerih znanilka je bila tekma z Domžalčani, spet večje. Eden najboljših košarkarjev slovenske košarkarske lige je svojo odločitev, da se v Krško ne namerava več vrniti, spremenil, ko je klub zapustil tudi med ostalimi igralci neprijazni trener Vinko Jelovac.

Po prvem polčasu, v katerem je bila igra večji del izenačena in sta se moštvi menjavali v vodstvu, so Krščani v nadaljevanju srečanja

postopoma povečevali prednost, ki je 5 minut pred koncem znašala 12 točk. Kljub petim osebnim napakam Habiba Ademija in Željka Bošnjaka ter presingov gostov, ki so hoteli na vsak način izid obrniti v svojo prid, so Krščani s pametno igro in z dolgi napadi prednost zadržali do konca.

Čeprav je bil Nakič s 28 točkami najboljši domači strellec in bi lahko dosegel še precej več točk, so sicer ne prav bučni gledalci znali nagraditi tudi njegove številne nesebične podaje soigralcem pod košem. Gostje so se odlikovali predvsem s številnimi skoki pod obema košema, kjer sta kraljevala 208 cm visoki Miha Šetina, ki je bil s 36 točkami tudi najboljši strellec srečanja, in kar 214 visoki Jakob Genjac.

Zmaga nad Domžalčani in vrnitev Nakiča in Jeklina, ki je postavil nove zahteve in tokrat se ni hotel nastopiti, zagotavljata, da se bo Interier le izlek iz krize in da bodo Krščani lahko gledali prvoligaško košarko tudi prihodnje leto. Kljub težavam so še vedno med najvišje uvrščenimi moštvi prve lige.

I. VIDMAR

Z NJIM POVSEM DRUGAČE - Sedaj, ko se je ostanku moštva krškega Interierja spet pridružil Ivo Nakič (na sliki desno v dvoboju z Radom Trifunovičem), imajo tudi ostali igralci več samozavesti, zmaga nad po 9 kolih nad drugouvrščenim Heliosom pa napoveduje bogato košarkarsko pomlad v Krškem. (Foto: I. Vidmar)

USPEŠNI V FULL CONTACTU

NOVO MESTO - Tekmovalci karate kluba Novo mesto so s nastopom na 3. turnirju v Mariboru uspešno zaključili letošnja tekmovanja za državno prvenstvo v full contactu. V skupnem vrstnem redu po treh turnirjih je v kategoriji do 75 kg Tomaž Dolinar zasedel tretje mesto, v kategoriji do 81 kg je bil tretji Franjo Kikič, v kategoriji do 86 kg sta Tomaž Maranč in Muhamed Mujakič osvojila drugo in tretje mesto, medtem ko je bil v kategoriji nad 91 kg Toni Turk prvi.

ŠKEDLJEVA JE PRVA

TREBNJE - Na novomeškem kegljišču pri Vodnjaku se je končalo prvenstvo Trebnjega v kegljanju za ženske. Zmagala je Dušanka Škedljevčič s 1160 podrtimi keglji nad Slavčo Prosenik in Angelco Dalmacijem. (N. G.)

Krka ostaja v družbi prvoligašev

Končan prvi krog tekmovanja v prvi odbojkarjski ligi - Fužinar obdržal Novomeščane v družbi najboljših - Novomeščanke morajo v nadaljevanju poskusiti še več

NOVO MESTO - Odbojkarji novomeške Krke so kljub vsem zgodam in zgodam ostali v 1.A slovenski odbojkarjski ligi, saj Blejcem doma le ni uspelo premagati Ravenčanov. Odbojkarice TPV-ja so doma zlahka premagale Ljutomerčanke in nadaljujejo boj za drugo mesto.

Bolj kot sami so novomeškimi odbojkarjem obstanek z odlično zmago na Bledu nad s pomembnostjo tekme preobremenjenimi domačini priigrali odbojkarji slovenskega Fužinarja, ki so s 5. mestom prav gotovo najprijetnejše presenečenje letošnjega prvenstva, so odbojkarji Krke v Ljubljani tekmo z razpoloženo Abanko Olimpijo gladko izgubili, poraz ni odločil o ničemer več.

Tako bodo novomeški ljubitelji odbojke tudi še jeseni lahko v športni dvorani pod Marofom gledali prvoligaško odbojko. V nadaljevanju se bosta prvi ekipi pridružila tudi mlada in obetavna Smalč in Čičar. Želja po boju za naslov prva Novomeščani nimajo, obstanek o si že zagotovili, saj na koncu se-

zone nihče ne izpade, tako da lahko nadaljevanje prvenstva posvetijo predvsem pripravi moštva za naslednjo sezono, v kateri si ne bi smeli več privoščiti spodrsrljaja, kakršnega so storili letos.

V prvi ženski odbojkarjski ligi je vse takorekoč znano že vnaprej. Mariborčanke so se pobrale in so letos spet suvereno na vrhu, za drugo mesto pa kandidirata le dve ekipi - Kemiplas Koper in TPV, ki imata po koncu prvega kroga po devet zmag in tri poraze. Ker so Celjanke že na začetku izstopile iz lige, je izpadla le Zgornja Savinjska, ki si, čeprav okrepljena v zadnjih kolih, ni izborila za obstanek potrebnih točk.

Novomeščanke so v zadnjem

kolu doma premagale bojevitke, a precej slabše Ljutomerčanke, ki so bile domačinkam kolikor toliko enakovredne le na začetku tretjega niza. Ker se točke iz prvega kroga ne prenašajo v drugi krog, imajo tako odbojkarice novomeškega TPV-ja priložnost, da si v nadaljevanju priigrajo še boljše uvrstitev kot sedaj. Predvsem morajo premagati kompleks, imenovan Mariborčanke. Leto se bile letos enkrat že na kolienih, a kot da bi se Novomeščanke ustrašile zmage.

I. V.

Začeli kolesarji, nadaljujejo rokometiški

Priznanja pionirjem telesne kulture

RIBNICA - Na slavnostni skupščini ob 90-letnici organizirane telesne kulture v Ribniški dolini so se zbrali predstavniki klubov in društev ter tudi začetniki telesne vzgoje, ki so davno veliko postorili za začetek organiziranega delovanja v klubih in društvih. Potem ko se je po vsej Sloveniji v začetku stoletja razmahnila telesna kultura, so leta 1906 ustanovili še ribniškega Sokola in kolesarsko društvo.

V predvojnem času je športna dejavnost potekala pod geslom "Zdrav duh v zdravem telesu". Velik zagon v delu športnih društev pa je pomenila graditev telovadnega doma leta 1932, ki je še bolj razmahnil delo sokolskih organizacij. Po drugi svetovni vojni pa so v občini veliko več postorili na vsebinskem kot na organizacijskem področju, ki je pustilo korenine tudi pri današnjih klubih in društvih.

Predsednik Športne zveze Franci Petek je dejal, da posebno pozornost posvečajo rekreativnemu športu in delu z mladimi. V 12 društvih in klubih je namreč včlanjenih več kot 500 športnikov. Za delo v vzgoji in izobraževanju v športnih društvih so priznanja prejeli: Milena Abrahamsberg, Metod Andoljšek, Marjan Gril, Ela Keržan, Janez Petelin in Slavka Pucer. Priznanja za delo v klubih in društvih so prejeli: RK Inles, kegljaški klub Ribnica, VVZ organizacija Ribnica, OŠ Ribnica, Dolenjski vasa in Sodražica ter občina Ribnica.

M. GLAVONJIČ

Šport iz Kočevja in Ribnice

KOČEVJE - Poraz proti Sobotni ni presenečenje, saj so gostje pokazale boljše igro v prvem in drugem nizu. Kočevke bi lahko z bolj zbrano igro v tretjem nizu omilile poraz, a so v končnici zopet naredile nekaj začetniških napak. Igra ni razočarala trenerke Brigite Klun, ki je tudi na sobotni tekmi poslala v ogenj mlajše igralke, ki se pripravljajo na prihodnjo sezono. Tudi tokrat je šlo bolje odbojkarjem Kana Kovinarja, ki so v razburljivi tekmi premagali Vuzenico s 3:2 in še naprej vodijo v drugi ligi.

RIBNICA - Na tradicionalnem malonogometnem turnirju Ribnica 96 je nastopilo 18 ekip, največ iz Ribniško-Kočevske doline. Prvo mesto so osvojili igralci ljubljanske Perspektive, za katero so igrali večinoma nogometarji prvotnega Korotana iz Peravlj. V finalni tekmi so premagali Agaton 6:1 in Grafit 5:0, v srečanju ribniških moštev je Grafit premagal Agaton z 1:0.

POSTOJNA - Že nekaj let si kočevski košarkarji prizadevajo za uvrstitev v A-2 ligo. Načrti jim vedno padejo v vodo v drugem delu prvenstva, ko ekipa po nepotrebnosti izgublja že dobljene tekme. Po nepričakovanem porazu na domačem igrišču proti Medvodam so igralci napovedovali "maščevanje" v Postojni proti Radiju 94, vendar so bili za radjice lahek zalogaj, saj so tekmo izgubili s 87:80 in se definitivno poslovili od možnosti napredovanja v A-2 ligo.

RIBNICA - Sodniški zbor Ribnica je eden izmed najbolj dejavnih v Sloveniji. To je kratka ocena prednovoletnega srečanja, kjer so člani ocenili delo v iztekajočem se letu. V zboru je veliko mladih nekdanjih ribniških

rokometišev, vendar so najuspešnejši starejši, ki pa zaradi igrice ne pridejo na A listo. Ribničani si bodo prizadevali, da v prihodnjem letu več parov sodi tekme prve lige.

RIBNICA - Rokometiški Inles so s četrtem mestom v prvi B ligi dosegli več, kot so načrtovali. Če bi bili mladi upi na nekaterih tekmah bolj zbrani, bi lahko bili za petami vodeči Škofljici. Vodstvo kluba sta najbolj prizadela neodločena izida proti Grosuplju in Dravi v Ribnici. Ker trener Marko Šibila zaupa le domačim igralcem, so se minuli teden poslovili od Slovačka Ljuboša Hudaka, ki, po besedah predsednika kluba Pavla Hočevarja, ni dal tistega kar so od njega pričakovali.

BENETKE - Igralci RFC Ribnica in igralci do 14. leta so gostovali v kraju Cassale pri Benetkah in se v prijateljski rugby tekmi pomerili z domačimi vrstniki. Trener Mičo Perjkovič je dal priložnost igralcem, ki doslej niso veliko nastopali, zato je bil izid 43:10 (14:5). S tekmo so Ribničani zaključili uspešno sezono, maja pa naj bi v Ribnici pripravili močan mednarodni turnir, julija pa še članskega.

SODRAŽICA - Smučišče Izbir v Sodražici je lani obratovalo vso zimo tudi zaradi tega, ker so nekaj časa pravo zasneževali z umetnim snegom. Prizadevni člani domačega kluba so pred kratkim obnovili smučišče in napeljali elektriko tudi za nočno smuko. Žal jim je sedaj načrte prekrizalo slabo vreme, saj je odjuga v nekaj dneh pobrala 60-centimetroso odejo. Ko bo temperatura pod 5 stopinjami, bodo zasneževali z umetnim snegom.

M. GLAVONJIČ

Uspešen zaključek mirnskega Toma

Na zadnjem mladinskem turnirju Šumijeva premagala Pulkovo - Aleš Murn tokrat izgubil finalni dvoboj - Letos Tomu 22 medalj na različnih državnih prvenstvih

MIRNA - Igralci mirnskega Badmintonkega kluba Tom so z odličnimi uvrstitvami tudi na zadnjem letošnjem mladinskem turnirju uspešno sklenili tekmovalno sezono 1996. Pri dekletih je Nina Šumi v finalni tekmi nadigrala večno tekmičico Nino Pulko (OL) in zabeležila svojo prvo zmago na mladinskih turnirjih.

Seveda pa kaže poudariti, da tokrat ni nastopila druga Tomova igralka Urša Plahutnik, ki si je z zmagami na dveh mladinskih turnirjih in z naslovom državne mladinske prvakinje že zagotovila prvo mesto na končni državni mladinski jakostni lestvici. Zmaga na zadnjem turnirju je Šumijevi prinesla drugo mesto v razvrstitvi najboljših mladink v sezoni 1996.

V konkurenci mladincev se je Alešu Murnu uspelo prebiti v finale, kjer je izgubil z dve leti starejšim Slavkom Žibretom (Ježica). Kljub porazu pa je komaj 16-letni Novomeščan premočno osvojil prvo mesto na končni mladinski jakostni lestvici. Mirnski klub ima v tej sezoni zmagovalca tudi v tečkovanju turnirjev v pionirski konkurenci. V starostni kategoriji do 12. leta je prvo mesto osvojila Urša Silvester, pred sestro Špelo.

ZMAGA V GOSTEH

DOLENJSKE TOPLICE - Košarkarji Dolenjskih Toplic so v 11. kolu v gosteh po podaljškem premagali Prestranek s 84:78 (70:70, 38:36). Najboljša strelca sta bila Darko Klobučar z 31 in Igor Erjavc z 19 točkami. S tem so se Topličani prebili na 2. mesto D lige.

SEMIČANI PETI

SEMIČ - V petem krogu druge strelske lige so strelci semiške Iskre s 1681:1624 premagali Postojno, v šestem kolu pa so nesrečno za en sam krog s 1689:1690 izgubili tekmo z 9. korpusom iz Pirana, tako da so sedaj na 5. mestu prvenstvene lestvice, kar je za novince v ligi lep uspeh.

Sicer pa so igralci Toma v eni sami sezoni osvojili neverjetnih 22 kolajnih na različnih državnih prvenstvih, od tega kar enajst zlatih. V igri posamezno je Alešu Murnu uspel enkratni podvig, saj je v eni sezoni zmagal kar na dveh državnih prvenstvih. Naslova je pobral v kategoriji do 16. in do 18. leta. Tom ima tudi dve državnih prvakinji. V absolutni mladinski konkurenci je zmagala Urša Plahutnik, v najmlajši kategoriji do 12 let pa je naslov osvojila Urška Silvester. Urška je tudi držav-

na OŠ prvakinja pri mlajših deklicah, državni prvak pri starejših deklicah pa je postal Ziga Stromele.

Številne naslove so igralci Toma osvojili tudi v igri dvojic. Na DP do 16. leta sta prvaka Aleš Murn in Dušan Škerbič. Aleš je z Nino Šumi zmagal tudi v mešanih dvojicah. V ženskih dvojicah je Nini uspelo osvojiti naslov z Natašo Miklič (OL). Na DP do 18. leta sta brez težav zmagali Nina Šumi in Urša Plahutnik. V mešanih dvojicah je Nina tokrat prvič zaigrala z Markom Kroličem (Bit). Kombinacija se je posrečila, saj sta Nina in Marko v svojem prvem nastopu osvojila naslov državnega prvaka.

MILE ČUK

Kočevski šport je na cesti

Premalo prostora in stari objekti ogrožajo obstoj tekmovalnega športa - Ne morejo nastopati doma

KOČEVJE - Kočevski trenerji, ki se ukvarjajo s tekmovalnim športom, so sklenili, da skupaj opozorijo na vedno slabše razmere v kočevskem športu. Eden od razlogov zanje je v pomanjkanju športnih objektov, kar jim onemogoča resno delo.

V kočevski občini se s tekmovalnimi športi ukvarja okoli 300 članov različnih klubov, ki se - z izjemo šahistov, karateistov in strelcev - skoraj vsi srečujejo s podobnimi težavami: pomanjkanjem prostorov za treninge in tekme. "Ker ni dovolj športnih objektov, kjer bi ekipe lahko trenirale, kljub dobremu strokovnemu kadru in obetavnim športni-

kom, šport v Kočevju nima možnosti za nadaljnji razvoj," pravi trener kočevske namiznoteniske ekipe in pomočnik državne reprezentance Marjan Oražem in dodaja, da imajo športniki drugod v Sloveniji veliko boljše pogoje za delo.

Po popisu slovenskih športnih objektov in vadbišč, ki so ga naredili lani, so ugotovili, da je slovensko povprečje 0,29 kv. metra pokritih športnih površin na prebivalca, v Kočevju pa jih je le 0,19. Poleg tega so športni objekti stari, saj je bil Dom telesne kulture zgrajen pred 32 leti, telovadnica ob šoli pa pred 22 leti. "V zadnjih 15-ih letih se ni zgradilo niti ene telovadnice," pravi Oražem, ki opozarja na žalostno dejstvo za kočevski šport, da zaradi starih objektov in zato dvoran, ki ne ustrezajo današnjim mednarodnim standardom za tekmovanja, kočevske športne ekipe ne morejo tekmovati doma.

Pomanjkanje prostora povzroča doseganje slabših rezultatov kočevskih športnikov, kot bi jih ti lahko dosegali ob boljših prostorskih pogojih za delo. Tako je bila denimo kočevska namiznoteniska ekipa kar 15 let v 1. slovenski ligi, sedaj pa, kot pravi Oražem, ki skrbi za namizni tenis v Kočevju že tri desetletja, dvomijo, da bodo z uspehi lahko nadaljevali.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Marjan Oražem

KRKA ZDRAVILIŠČA
HOTELI OTOČEC
TENIŠKI CENTER OTOČEC

Interieurpa
bitra dostava od vrat 24 do vrat
domačega in carinskega blaga po Sloveniji
sprejemamo tovore neomejene teže
vedno točni - zanesljivi - konkurenčni
Novo mesto, tel.: 068/316-215

Avto GALANT
Ob potoku 10, Novo mesto
TEL.: 068/322-643, 322-278
FAX: 068/323-585
jokra
ŠPORTNE IZPUŠNE CEVI

Težave dedka Mraza

Za plačilo daril mu primanjkuje dober milijon tolarjev

Odbor Veselega decembra pri Zvezi prijateljev mladine Novo mesto je letos zaskrbljen, saj mu za izvedbo celotnega projekta (obdaritev 5000 otrok, priprava 50 prireditev, osvetlitev Glavnega trga) manjka še dober milijon tolarjev. Manjkajoči denar gre na račun letošnjih zelo bogatih daril, ki so v večini že razdeljena med predšolske otroke v treh dolenjskih občinah.

Doslej se je odzvalo 65 podjetij in ustanov, 98 obrtnikov, prispevale so vse osnovne šole razen OŠ Šmihel, svoj prispevek so dale vse mestne krajevne skupnosti, od izvenmestnih krajevne skupnosti novomeške občine pa k podpori Veselega decembra še ni pristopilo pet KS: Šmarjeta, Podgrad, Žužemberk, Stopiče in Dolenjske Toplice. Od vseh imenovani organizator prispevke še pričakuje.

Zanimivo je, da se letos za pomoč ni odločila še nobena od zavarovalnic, ki delujejo na Dolenjskem, oglasila pa se niso tudi nekatera močna podjetja, tako zasebna kot državna. Organizator je računati tudi na večjo udeležbo na novoletnem sejmu. Žal se je letos za prodajo na prostem odločilo skoraj tretjino manj prodajalcev kot prejšnja leta, in tudi to vpliva na primanjkljaj v dedkovem košu. Do sedaj je na prireditve prišlo več kot 20.000 Dolenjcev in dedku Mrazu ni ostalo niti eno darilo.

Odbor Veselega decembra zato naproša vse, ki želijo, da bi se Veseli december prihodnje leto v takšni meri ponovil, naj na žiro račun ZPM Novo mesto št.: 52100-678-80209 po svojih močeh prispeva, sicer bo organizator obupal.

Odbor za Veseli december pri ZPM Novo mesto

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Učitelji nimajo 12 dni počitnic - Ob denar, pa še vedno brez zob - V KS Mirna Peč je več vasi brez vode - Učiteljice, ne odišavljajte se, v razredu so tudi astmatični otroci

Minuli četrtek nas je poklicalo veliko naših bralcev. **Mirko Čadonič iz Črnomlja** je najprej komentiral zbadljiv zapis v Črnomljskem zborniku o volišču v prostori črnomljskega nogometnega kluba. Mirko pravi, da bi bilo volišče lahko v osnovni šoli in da nogometaši, ki so prostor za ta namen odstopili, niso ničesar krivi, še posebej ne, ker so sredi gradbenih del. Mirko ne verjame, da je bila volilna udeležba na referendumu majhna zaradi nezglednega prostora, sam meni, da je bil zanj ta referendum del razmetavanja denarja. Moti ga tudi zavezanje članov črnomljskega občinskega sveta za preimenovanje nekaterih osnovnih šol, npr. OŠ Komandanta Staneta in OŠ Milke Šobar - Nataše, prav slednja nosi ime po belokranjski narodni herojinji. Čadonič pravi, naj se svetniki spomnijo pomena NOB med vojno in se ukvarjajo z drugimi, bolj pomembnimi stvarmi. Gospoda Čadoniča je zmotil tudi podatek, ki so ga objavili nekateri mediji, da imajo učitelji za novoletne praznike 12 dni počitnic. Počitnice pa imajo le 27., 30. in 31. decembra, 3. januar pa so na nekaterih šolah že nadomeščali, drugje pa ga še bodo, ostale dni, se pravi sobote, nedelje in praznike, pa so prosti tako kot ostali državljani. Takšno interpretiranje razume kot ščuvanje ljudi proti učiteljski srenji.

Poklicala nas je tudi **Črnomalka**, ki ni želela komentirati nedavnega pisanja o črnomaljskem zdravstvenem domu, ampak je povedala svojo izkušnjo. Lani se je hotela naročiti pri zobozdravnici dr. Pavičičevi za izdelavo proteze. Zdravnica ji je povedala, da bo morala na to počakati eno leto, razen če se odloči, da bo stroške plačala sama. Ker je nove zobe potrebovala, se je odločila, da bo njihovo izdelavo plačala sama. Čez en teden so bili zobje narejeni; kljub temu pa da je gospa sama plačala 600 nemških mark zanje, je asistentka zahtevala tudi njeno knjižico, za plačane zobe pa ni dobila nobenega računa. Dr. Pavičičeva namreč takrat še ni imela zasebne prakse. Gospa meni, da je storitev poleg nje kasne-

je plačal še Zavod za zdravstveno zavarovanje, najhuje pa je, da gospo zobje kljub popravljani žulji in jih ne more nositi. Povedala je tudi, da je z Dolenjskim listom zelo zadovoljna, še posebej vesela pa je bila koledarja.

Marijo iz Golobinjke pri Mirni Peči zanima, kdo v Mirni Peči si želi svojo občino, saj so se o tem krajani že odločali na referendumu in takratna odločitev je bila ne. Tudi tisto, kar se tiče vodovoda in piše v prejšnji številki DL na 3. strani, ne drži. Marija pravi, da poleg že omenjenega Vrbovega in Goriske vasi nimajo vodovoda še v Golobinjku, Grč Vrhu in delno tudi ne na Gorenjem Podborštu. Po njenem prepričanju pa je skrajni čas, da se začne razmišljati tudi o mrliški vežici v Mirni Peči in razširitvi pokopališča.

Stane iz Pod Trške gore opaža, da je v naših trgovinah več kot 60 odst. uvoženega blaga. Pred kratkim je v bližnjem Mercatorju kupil nemški šarkelj, ki bi ga lahko izdelali tudi doma, pa še brezposelne ljudi bi zaposlili. Stane meni, da premalo cenimo domače blago, zanima pa ga, če o tem kaj razmišljajo tudi naši politiki.

Bralec Jože z Dol. Težke Vode, ki ne želi biti imenovan s celim

imenom, pa je ponovil kritiko, ki jo je že zadnjič namenil novinarjem DL, pa je izpadla iz zapisa, in Marjanu Moškunu z novomeške televizije. Za Dolenjski list pravi, da je postal dolenjski obrekljivec, za novomeško televizijo pa meni, da s tem, ko skoraj neprekinjeno pošilja sliko in glasbo - tu misli predvsem na oglase, saj je program zelo malo - le trošni energijo. Moti ga, ker je slika neostra, predvsem od novomeških snemalcev, medtem ko je iz Krškega dobra. Bralec pogrša več poročil s se mestnega sveta, medtem ko je zanj preveč poročil iz šol in muzeja. "Če smo že dobili frekvenco, bi moral za to, da bi tudi novomeška televizija stekla, narediti kaj tudi novomeški župan Koncilija," meni Jože.

Bralka iz Grčevja je v imenu več krajanov povedala, da so pred leti dobili od Starega grada proti Grčevju asfalt. Lani pa so ga pri tem, ko so ob cesti kopali za vodovod, vendar ne za njihovo vas, poškodovali, in čeprav je že leto od tega, se za poškodovano cesto ne zmeni nihče.

Jure Poljanec iz Novega mesta je bil vesel, ko je v časopisu prebral zapis o uspešnem nastopu njegovih rojakov na prireditvi 50 let tamburanja v Sodevcih pri Starem trgu. Zelo je ponosen, da je bila prireditev v prepolni dvorani, kjer so bili navzoči tudi številni predstavniki iz Ljubljane, Stajerske skupaj z županom iz Zreč. Sprašuje pa se, kje sta bila črnomaljski župan, izvoljeni poslanec in odbornik. Obadva sta bila namreč tudi povabljeni.

Alojzija Strniša iz Gorenjega Medvedjega sela pri Trebnjem pa prosi vse učiteljice in učitelje, naj ne uporabljajo ali pa le v zmernih količinah parfume, deodorante in vodice po britju pa tudi mehčalce, ker so v razredu tudi astmatični otroci, ki jim to škoduje in njihov vonj lahko privede celo do astmatičnega napada. Ker je tudi sama astmatik, ve, kako je to lahko, še večji astmatik kot ona pa je njen vnuk, ki obiskuje osemletko.

Franc Segedin iz Šmihela se sprašuje, kdaj bo prišlo do rekonstrukcije ceste, ki pelje od Šmihela proti prehodu železniške proge in naprej na Skranče. Na vse bolj prometno cesto brez pločnikov in javne razsvetljave je Franc že opozarjal, vendar cesta še naprej ostaja takšna, kot je.

Renata Špiler iz Čadraža pa je najprej pohvalila avtomehanika Vidriha z Otočca, pokritizirala pa je diskoteko Africa v Trebnjem, ker pri vstopanju vanjo poberejo vstopnice in potem ne moreš več ven na zrak, saj za ponoven vstop zahtevajo ponoven nakup vstopnice.

Bralka iz Gabrja pa je pokritizirala odgovorne za javno razsvetljavo v vasi, saj že dober mesec na Loki, K studencu in na Portoroški ulici luči ne svetijo.

Sporočilo bralcem

V zakonu o javnih glasilih, ki velja od 23. aprila 1994, so v členih od 9 do 23 natančno določena pravila za (ne)objavo odgovora in popravka že objavljene informacije, s katero sta prizadeta posameznikova pravica ali interes. Tovrstne prispevke objavljamo pod skupnim naslovom "Odgovori in popravki po § 9...", vsi pa so opremljeni z naslovom prispevka, na katerega se nanašajo. Ker po zakonu odgovor in popravek ne sme biti spremenjen ali dopolnjen, ne objavljamo prispevkov, ki so napisani žaljivo ali z namenom zaničevanja, ali če so nesorazmerno daljši od informacije, na katero se nanašajo (13. člen).

Internet v šolskih klopeh

Dol. list št. 50, 12. decembra

Najprej Vas, g. Milan Markelj, želimo pohvaliti za podrobno poročanje o temi Interneta na straneh Dolenjskega lista. Vendar si ne moremo pomagati, da Vas ne opozorimo na tehnično malenkost, ki utegne postaviti Vaše trditve pod vprašaj.

V Dol. listu št. 50, stran 22, z dne 12. decembra javno trdite sredi drugega odstavka: "O tem, katero podjetje je bilo na Dolenjskem prvi komercialni ponudnik internetskih storitev, da Vas ne opozorimo na tehnično malenkost, ki pa Vam morda ni znana je, da je na tej predstavitvi podjetje Infotehna uporabilo vstopno točko podjetja Nil, d.o.o., v Ljubljani, medtem ko smo tri dni za njimi v podjetju Insert pripravili podobno predstavitev na lastnem vozlišču, ki je bilo že v poskusnem obratovanju. Ne vemo natančno, do kdaj je podjetje Infotehna ponujalo dostop do omrežja s preusmerjanjem telefonskih klic v ljubljansko vozlišče, vemo pa da je to trajalo vsaj nekaj tednov po fem, ko je bilo naše v Novem mestu že v polnem obratovanju.

Torej: če smatrate, da pomeni preusmerjanje telefonije v drugo omrežno skupino "nudenje internetskih storitev", Vam seveda ne moremo oporekati, in s svoje točke gledanja imate prav. Strankam so omogočili dostop do Interneta za ceno lokalnega impulza, razliko so Telekomu poravnali sami.

Dejstvo pa je, da smo jih v podjetju Insert, d.o.o., za nekaj tednov prehiteli pri postavitvi delujočega vozlišča na Dolenjskem za dostop do Internet omrežja. Menimo, da je naša definicija dostopa do Internet omrežja dovolj logična in se nikakor ne nameravamo odpovedati trditvi na naši domači strani: <http://www.insert.si/>

Prvi ponudnik storitev Interneta na Dolenjskem in Posavju Vstopne točke: Novo mesto: 068/325-555, Krško: 0608/21-933

Vaši trditvi torej ne moremo oporekati v celoti, vendar menimo, da taka, kot je napisana v kontekstu odgovora "Internet v šolskih klopeh", BRALCA ZA-VAJA. Menimo, da bi se bilo primerno izogniti trditvam, kdo je prvi, če ocenite, da tehnično ozadje problema ni primerno za povprečnega bralca. V nasprotnem pa bi se kazalo podrobneje pozabavati in problem prikazati bralcu v celoti.

IGOR ZUPANČIČ, direktor Insert, d.o.o.

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Dol. list št. 50, 12. decembra

Vse kaže, da javna graja ni zaleгла. Konec oktobra 1996 dobimo v blok na Trdinovi ulici 5 b plin. Radiatorji v vseh stanovanjih lepo grejejo razen v mojem manjšem

stanovanju. Tu se nekaj zapleta. Ne gre in ne gre delo od rok. Delavec Termotehnike razbije steno pol metra stran od prave dimne tuljave in v to razbitino vtakne dimno cev. Čudim se zakaj razbijajo steno, saj vendar vidijo, kje je pravi dimnik. Rekli so, da je pač takó zarisan v projektu. Res je v projektu smer dimnika napačno zarisana. Toda po mojem mnenju bi se v tem primeru lahko držali pravil zdrave pameti, pa bi odpadle tolikšne težave. No, zdaj je, kar je, in dimna cev je naravnana v to votlino.

Cez nekaj dni pride električar, zakuri peč, pa vidi, da ne vleče. Spet zastane delo za nekaj dni in po večkratnem klicanju prideta dva delavca, premakneta dimno cev iz votline v pravi dimnik in odideta. Spet telefoniram in prosim, naj vendar nadaljujejo z delom, sicer mi nič ne pomagajo mrzli radiatorji. No, priključala sem jih. Prišla sta dva, nekaj delala in 2. decembra so se radiatorji segregi. Odšla sta. Ugotovila sem, da sta pozabila zapreti peč. Še zdaj je odprta. Dne 17. decembra se je nekaj zablokiralo in radiatorji so mrzli. Grem k sosedu in povem, kaj je. Ona pogleda navodila, pride k meni, nekaj prikrita na gumb, pa je začelo greti. Spet sem ugotovila, da jaz sploh nisem dobila teh navodil. Še isti dan telefoniram Termotehniko in naštejem, kaj vse je treba še postoriti: treba je zazidati razbito steno tako, kot smo se že dogovorili, zapreti peč pa navodila bi rada dobila, kot jih imajo tudi drugi. Zdjaj pa čakam in ne vem, do kdaj, čeprav so si vse povedano zapisali, pa tudi mojo telefonsko številko. Rada bi že enkrat prišla z vsem tem na kraj.

Stanovalka iz Trdinove ul. 5 b (natančen naslov v uredništvu) Novo mesto

Marko Grandovec

Dol. list št. 49, 5. decembra

Pri predstavitvi mag. Marka Grandovca se vam je vrnila ne ljuba napaka. Objavili ste, da je njegova mati kot članica novomeške odbojarske ekipe osvojila državno prvenstvo. To pa ne odgovarja resnici.

Novomeške odbojkarice (mladinke) so v Somboru osvojile 4. mesto (vodil jih je Nace Bukovec; vrsta, v kateri je igrala Tončka Fajdiga, Markova mati, pa ni osvojila državnega prvenstva, temveč je bila tretja.

Tončka Fajdiga pa je bila članica vrste trebanjskega telovadnega društva Partizan, ki je v Nišu osvojila državno prvenstvo v parti-zanskem orodnem mnogoboju, to je bil osmeroboj v vajah na orodju, atletiki in redovnih vajah. Trener vrste, ki je osvojila okrajno, republiško in državno prvenstvo, je bil Nace Bukovec. V pojasnilo bi vam še omenil, da je med posameznicami na tekmovanju v Nišu postala državna prvakinja Irena Bončina, srebrno medaljo je prejela Betka Hočevar, med tem ko je mati Marka Grandovca osvojila peto mesto.

Stomatologinja dr. Anica Kostevc, rojena Trebanjka, je užaljena, da ste tudi njo predstavili kot Novomeščanko, kajti tudi ona je bila v trebanjski vrsti, ki je osvojila državno prvenstvo.

Vodja poti v Niš pa je bil predsednik Okrajnega odbora Partizan Novo mesto.

SREČKO SKRT v imenu osmih prizadetih deklet (danes že starejših gospa)

NOVOMEŠKI OTROCI ZAPELI S "SLAKOM" - Več kot 2000 obiskovalcev iz skoraj vseh slovenskih pokrajin si je v soboto popoldne in zvečer ogledalo že 5. tradicionalno prireditev Boš videl, kaj dela Dolen'c, ki je bila tokrat v znamenju božiča. Med obiskovalci je bil tudi ameriški ambasador, ki je skupaj z nekaj deset gosti z druge strani luže prišel bodrit svojo harmonikašico Lynn Marie Horvat, dobitnico nagrade Grammy. Vstopnice za prireditev so pošle v treh dneh že teden dni pred prireditvijo in vsi, ki so ostali doma, so si posnetek celotne oddaje lahko ogledali po televiziji. Veliko navdušenje nad oddajo je pokazala tudi TV Slovenija, ki bo v krajšem času izdala videokaseto o prireditvi. Od Dolenjcev so nastopili: ekipa Modre kronike, oktet Adoramus in otroški pevski zbor Frančiškanske cerkve (na sliki skupaj z ansamblom Lojzeta Slaka).

PETER MELD

Uspešno leto za invalide

Novomeško društvo invalidov pripravilo prednovoletno zabavo - Težko bolne bodo obiskali

Članom Društva invalidov mestne občine Novo mesto je vodstvo pripravilo za zaključek uspešnega leta božično-novoletni večer. V petek, na miklavževo, se jih je zbralo v menzi Pionir v Bršljino preko stopetdeset. Medse pa so povabili tudi nekaj gostov iz dolenjske regije in poslovnih mecenov. V prvem delu so prisluhnili božičnemu koncertu humanitarnega društva Novina. Sledil je zabavni del večera. Najprej dobra večerija, nato pa duo Srebernjak s pevko in veselimi vižami. Posebnost večera je bila mama Manka z Mankico in Florjanom. Zabave in smeja ni manjkalo. Za pestrost večera pa je poskrbelo tudi vodstvo društva z žrebanjem nagrad,

obdaritvijo najstarejše udeležence in seveda z bogatim srečelovom ter novoletnim darilom. Kruh v obliki adventnega venca je dobil za darilo v zahvalo za plodno delo v društvu tajnik društva Zvone Tkalec. Večer je bil prekratek in ura je kazala že krepko čez polnoč, ko so se invalidi zadovoljni razšli.

V društvu imajo tudi člane, ki jim bolezen in invalidnost onemogočata, da bi se udeležili takih prireditev. Tudi nanje niso pozabili. Te dni jih obiskujejo na domovih, pričakuje jih 160 nepokretnih, težko pokretnih in starejših invalidov.

ANDREJ GREGORČIČ

ZAHVALA RDEČEGA KRIŽA SLOVENIJE

Ob izteku leta Rdeči križ Slovenije izraža iskreno zahvalo vsem posameznikom, organizacijam, institucijam, strokovnjakom in prostovoljcem za njihove prispevke. Brez 100.000 kvodajalcev bi bila ogrožena življenja in zdravje na tisoče ljudi. Brez te širše pomoči nam ne bi uspelo nuditi pomoči preko 70.000 ogroženim družinam in 20.000 beguncem ter prizadetim ob naravnih in drugih nesrečah in vojni. Odločilno vlogo pri uspešnem opravljanju našega humanitarnega poslanstva pa so imeli tudi mediji. Ob tej priložnosti Rdeči križ poziva in prosi politične stranke, poslance in druge, da opravijo medsebojna naspotja in se čim prej sporazumejo o vladi in nacionalnem programu.

V Metliki ne verjamejo v dedka Mraza samo otroci, ampak tudi odrasli. Predstave o njem se sicer v podrobnostih razlikujejo, razlage pa ne dosti. Otroci pričakujejo od dedka Mraza darila, starši pa, da jih bo ta dobri stric prinesel, ne da bo kdo dal za to denar. Pred leti je bila zadeva dobro urejena: dedek Mraz je dobil cvenk na svoj tekoči račun glede na število zaposlenih v občini. Nato so brihtneži to ukiniti in vse skupaj prepustili peščici zanesenjakov pri Zvezi prijateljev mladine. Oni naj "feh-tajo" denar, oni naj si razbijajo glave s tem, da se bodo ob darilih ob izteku starega leta zasvetile iskricke v otroških očeh. Po domače bi se temu reklo: za vse skupaj se nam fučka.

In kaj se zgodi, če dedek Mraz ne prinese dovolj bogatih paketov? Razočarani so tako otroci kot tudi starši, zato pa je takšno premalo razkošno graščo po obdaritvi najti tudi v rožu za odpadke ali v grmu pri kulturnem domu, kjer navadno dedek Mraz obdaruje metliško mladino. Prej ali slej bo reba spoznati, da je iz nič lahko le nič in da se pod kožutom, brado in kučmo navadno skriva dobrovoljni član Zveze prijateljev mladine, ki se je pripeljal obdariti otroke v starem golfu, in to otroke taršev, ki kmalu že z mercedesi ne bodo več zadovoljni. Rednoletna otroška sreča e more in ne sme biti odvisna zgolj od navdušencev ter dodarnih pokroviteljev, ampak mora postati zadeva vseh, ki so odgovorni za rast in razvoj otrok. Obstaja pa tudi možnost dpovedati se obdarovanju, endar ni nikogar dovolj v lahah, da bi si to privoščil. TONI GAŠPERIČ

Jakob je že več kot 40 let zvest Dolenjskemu listu

Jakob Selak iz Francije
V seznamu naročnikov olenjskega lista je tudi ime kob Selak. Na prvi pogled to nič posebnega - pač otrok. Če pa vemo, da je ilak stalen naročnik že več t 40 let (od 1. januarja 1956) in da že od 1929 leta i v Franciji, torej je slovenil izseljenec že 67 let, zasluži o pozornost. V vseh letih izseljenstva je dno iskal povezave s svojo imovino, v veliko oporo in lažbo mu je bil prav Dolejski list. V njem še vedno jde spomine na čas, ko je doma, z njim iz tedna v den spremlja dogodke, ki tako spremenili življenje v imovini, in prav prebiranje olenjskega lista je razlog, da po eh dolgih letih, prebitih v imi, on, njegova žena in hči vedno lepo govorijo in lejo slovenski jezik. Jakob lak je letos praznoval 90. listni dan. Za ta jubilej mu treno čestitamo in želimo, bi še dolgo ostal naročnik. tem času praznuje 81. rojdi dan tudi njegova žena eci. Lepe čestitke veljajo li njej z željo, da bi z vseim prebirala novice iz dočnega kraja. I. G. Novo mesto

Nevšečnosti na meji na Obrežju

Obnašanje policista na meji, kjer se sicer ustvarja prvi vtis o deželi, je vse prej kot zgled za Slovenijo - Tako so se obnašali na češki ali poljski meji pred 20 leti

8. decembra sem se s sinovoma vračala iz Hrvaške, kamor sem šla obiskat bolnega očeta in sestro. Pripeljala sem na mejni prehod Obrežje in obmejnemu policistu pokazala veljavne potne liste. Policista nista pozdravila. Vprašala sta, čigav je avto in ko sem odgovorila, da moj, kar sem dokazala z dokumenti, sta mi rekla, naj zapeljem na odstavni pas. Po 15 minutah čakanja sem pri obmejni hiški vprašala, kaj se dogaja, ker toliko časa ni bilo nikogar k nam. Žal sem vmes spregovorila tudi nekaj hrvaških besed, ker se nisem mogla takoj prilagoditi slovenščini, ki jo sicer dobro obvladam, policist pa mi je rekel, da me ne razume in naj govorim slovensko.

vedeli, zakaj. Potem sem šla spet do hišice in prosila policiste, če lahko pokličem na Kompas. Dovolil mi je in jaz sem poklicala na UNZ Krško in prosila za nasvet, kaj naj naredim, saj se policist ni obnašal korektno in sem se počutila ogroženo. Dežurni mi je svetoval, naj vložim pritožbo. Ko sem govorila s Krškim, je prišel policist do govorilnice in poklical sina. Čez čas sem izvedela, da je osebno preiskal oboja sina, in sicer tako, da sta morala dati noge narazeh, roke pa nasloniti na steno. En sin je imel pri sebi 170 tisoč tolarjev, policist pa je želel vedeti, od kod mu denar.

bile značilne za češko in poljsko mejo pred 20 leti. Prepričana sem, da je policist nepravilno ravnal in nas psihično in fizično (mraz, utrujenost) mučil. Pismo sem naslovila tudi na obmejno policijo, UNZ Krško in Ljubljana ter na varuha človekovih pravic. Verjetno bodo policisti opisani primer zagovarjali, vendar menim, da takšno obnašanje na meji ni zgled za slovensko državo. Do policista nisem bila neprijazna in do sedaj nikoli nisem imela nobenega spora s policisti. ANDJELKA KUNEJ Koper

Na mojo prošnjo, naj mi pojasni, kaj se dogaja, je dejal, naj grem k avtu in počakam. Policista sem prosila, naj pokliče vodjo izmene, vendar nisem dobila odgovora. Čez nekaj časa je prišel policist do avta in rekel, naj zložimo prtljago na klop, kar sta otroka naredila, ni pa zahteval, naj stvari zložimo iz torb, zato sem sklepala, da ni šlo za natančen pregled vozila. Potem je policist ponovno odšel, mi pa smo zmrzovali in čakali, ne da bi

Krajani proti hrupu

Krajani in lastniki zemljišč Podsmreke pisali Slovenskemu ekološkemu gibanju

Krajani Podsmreke pri Višnji gori smo bili neprijetno presenečeni, ko smo v četrtek, 3. oktobra, na naših parcelah zagledali skupino ljudi, ki je brez naših dovoljenj merila našo posest. Izvedeli smo, da jih je poslal DARS in da bodo označili smer bodoče ceste za peskopok Podsmreka.

Čez pol ure me je policist poklical, naj grem z njim. Ustavil se je na hodniku in me začel spraševati, ne da bi pojasnil, zakaj. Bila sem vsa premražena, povrh vsega pa sem srčna bolnica. Vprašal me je, kje sem bila. Odgovorila sem mu, da sem bila doma. Pogledal je potni list in mi odgovoril, da sem doma v Kopru, a sem mu pojasnila, da imam dva doma. Na vprašanje, kje sem prestopila mejo, sem dejala, da na Obrežju, a mi je odvrnil, da to iz potnega lista ni razvidno, saj da ni štampljke, kar pa ni moja napaka. Spraševal me je tudi osebne stvari.

Z aroganco mi je dejal, da sedaj lahko grem do vodje izmene, a sem mu odgovorila, da ga sedaj ne potrebujemo več, da pa sem ga potrebovala na začetku, da bi mi mogoče on povedal, kaj se dogaja in mi pomagal. Policist mi je odgovoril, ali si predstavljam, da bo vodja izmene prišel k meni, da bi moral jaz do njega, čeprav mi te možnosti prej ni ponudil.

Kar ne morem verjeti, da se danes na meji, ki najprej ustvari vtis o deželi, dogajajo stvari, ki so

ZAHVALA OO RK SEVNICA

SEVNICA - Območna organizacija Rdečega križa Sevnica se zahvaljuje vsem podjetjem, samostojnim podjetnikom in posameznikom za finančno in materialno pomoč ter za pomoč v delu pri obnovi skladiščnih in poslovnih prostorov OO RK Sevnica. Zahvaljujejo se tudi vsem, ki so vključili v akcijo Rdečega križa Slovenije "Nikoli sami" in nakazali prispevek za pomoč socialno ogroženim družinam in posameznikom. Zahvala velja tudi krvodajalcem za nesebično darovanje življenjske tekočine ter morebitnim darovalcem delov človeškega telesa, ki so pripravljeno po svoji smrti pomagati preživeti nekemu drugemu. OO RK Sevnica se zahvaljuje tudi vsem prostovoljnim sodelavcem Rdečega križa, ki svojo energijo in dobro voljo namenjajo pomoči potrebnim. Vsem občanom kar največ sreče in zdravja v letu 1997!

DARILO - Majda in Rajko s televizorjem-darilom

Televizija za Grč Vrh

Majda in Rajko Ledinek s Trebeža podarila Nežki Kolenc in njenemu sinu z Grč Vrha televizor

TREBEŽ - Majda in Rajko Ledinek s Trebeža pri Artičah sta podarila Nežki Kolenc in njenemu sinu, ki živita v Grč Vrhu pri Mirni peči, televizor. "V Dolenjskem listu sva prebrala sestavek V vasi živita samo mati in sin. Tam piše, da Nežka in njen sin z Grč Vrha nimata televizije. Mogoče pa bi jo gledala, sva si rekla. Takoj sva se odločila, da jima podariva naš televizor. Je sicer črno-beli, vendar je zelo dobro ohranjen in brez napak. V hiši imamo še enega, tako da nam ne bo manjkalo tega, ki sva se ga namenila podariti. Nežki in sinu pa bo mogoče v veselje," sta povedala Majda in Rajko pred dnevi, ko ju je novinar Dolenjskega lista obiskal na njunem domu na Trebežu.

Televizijski aparat bi lahko Ledinkova odnesla na smetišče, kar bi bilo zanj najenostavnejše, ali pa prodala, s čimer bi nekaj zaslužila. Odločila sta se za tretjo možnost, da ga dasta zastoj, in to jima je dalo največje zadovoljstvo. Nista rekla, vendar se je videlo, da sta vesela, če bosta komu lahko nekako pomagala in naredila veselje. Kaj naj dodamo? Lepo je tako. Hvala v imenu obdarovancev! M. LUZAR

Rajko in Majda ter Nežka in sin živijo daleč narazen, prva dva na Trebežu v brežiški občini, druga dva pri Mirni Peči v novomeški. Nikoli se niso srečali, Rajko in Majda sta za člove-

Damjan bi brez kisika težko živel

Damjan Piškur je šestleten fant iz Žalovič, ki ima tudi težave z dihanjem - Od aprila priključen na kisik, od takrat ne bolega več za pljučnicami - S težavo do prenosne kisikove bombe

ŽALOVIČE - Vas Žaloviče leži v hribih nad Šmarješkimi Toplicami. Za koga, ki se pada v ta konec prvič, je zelo odmaknjena, tako rekoč na koncu sveta, čeprav vodi do nje asfaltirana cesta, že nekaj let pa imajo tudi telefon. Pred časom je v vas vozil tudi delavski avtobus in jih približal mestu, sedaj vozi le še šolski, kljub temu mladi v vasi vstrajajo. Samo s kmetovanjem bi se težko preživljali, zato so si mnogi poiskali delo v dolini.

DAMJAN OB APARATU ZA KISIK - Aparat, ki se vidi na sliki, je Damjan dobil aprila letos in od takrat lažje diha in tudi ne bolega več. (Foto: J. Dornič)

Tudi Piškurjeva Janez in Tončka - Janez se je priženil iz trebeljanske fare - sta se pred devetimi leti, ko sta se vzela, odločila živeti in ustvariti družino v Žalovičah. Janez je hodil v službo, Tončka pa je bila doma. Ob letu se je rodil prvi sin Janez, ki ga kličejo Jani, čez dve leti pa še Damjan. Z obema pa se je narava kruto poigrala. Jani je trenutno v zavodu v Šentvidu, doma ga ni bilo že od julija, ker ima zadnje čase vse pogostejše in hude epileptične napade. Do male sole je bil doma, sam je šel tudi na avtobus, potem je bil vključen v osnovno šolo Dragotin Kette v Novem mestu, vendar se mu je stanje poslabšalo. Imel je vse več napadov. Mama pravi, da sedaj tudi ne hodi več, le sedi in tudi govori ne, čeprav je prej govoril. Drugi, Damjan, pa je od aprila, ko je priključen na kisik, zdrav in doma pri starših. Pred tem je imel tudi do 9-krat na leto pljučnico in je bil večino leta po bolnišnicah. "Ko se je rodil, je imel zelo dolgo časa zlatenico, potem do tretjega meseca sicer ni bilo nič posebnega, po prvem cepljenju pa je naenkrat pomodrel, odpeljali smo ga zdravniku in od takrat naprej je bil zelo veliko v bolnici," pripoveduje njegova mama Tončka. Zelo je bil občutljiv in se je takoj prehladil, spal pa je lahko le sede, podložen z blazinami, ker je neprestano hropel. "Odkar imamo doma napravo za kisik, na katero je priključen noč in dan, ni več bolan. Nerodno je le, ker se lahko giblje le v

besedo, pri jedi pa je zelo izbirčen, najraje ima čokolino. "Odkar ima kisik, se je tudi zredil, prej je bil ves koščen," pove mama. Na začetku, dokler se Damjan ni navadil na cevko v nosu, je bilo zelo težko, saj jih je iztikal iz nosu, zaradi tega so mu jih prilpepili, potem pa se je vnela koža. Danes cevka ne stika več, navadil se jih je, predvsem pa čuti, da z njihovo pomočjo lažje diha. Če se ponoči cevka slučajno iztakne, se začne takoj premetavati in hropsti, takrat Damjanova mama ve, kaj je.

lani, ko je bil na čakanju, pa je bilo še manj denarja pri hiši. Tončka je doma, denar si služi z oddajo mleka, vendar je slabo plačano. V hlevu imajo 5 krav in bikca, vendar, ker je kmetija majhna, imajo zemljo tudi v najemu. Ker se danes skorajda ne da predstavljati si kmetovanje brez traktorja, sta ga pred kratkim kupila tudi Piškurjeva: nekaj sta plačala z denarjem od lesa, ostalo pa na kredit, na mesec odplačujeta po 30 tisočakov. "Zlobni ljudje pravijo, da nam ga je kupila država zaradi otrok, vendar za otroke prejema le otroški dodatek," pove Janez. Pred os-

Pri Piškurjevih pa imajo še enega fanta: najmlajši, Bojan, je star šele 13 mesecev, pa že hodi in nasploh je zelo živahen. "Tega pa že ne damo od hiše," se je pošalil oče Janez. Verjetno je hotel povedati, da je to njihov žarek upanja, zdrav otrok, kakršne sta si z ženo želela, pa jima je usoda najprej dala dva bolna in prizadeta. Bojan bo tako morda nekoč bodoči gospodar pri hiši. "Veste, nekateri ljudje, ki imajo zdrave otroke, ne bodo nikoli razumeli, kaj pomeni imeti prizadete. Tudi midva sva si želela zdrave, pa..." dodaja Janez s solzami v očeh.

• V predbožičnem in prednovoletnem času, ko so vsi ljudje polni upanja na boljše življenje, ko imajo ljudje na tisoče želja, za katere si jih želijo, da bi se jim uresničile, pa si Piškurjeva želite le, da bi bili zdravi in vsaj za praznike vsi skupaj doma. Da bi se jim želje uresničile!

Janez hodi v službo v novo-meško Adrio mobil, kot navadnih delavec ima majhno plačo,

mimi leti sta si nad gospodarskim poslojem začela urejati stanovanje, dancs imajo tu kuhinjo in dve sobi s centralno, stranišča in kopalnice pa še nimajo. Prej so vsi skupaj živeli v eni sobi v stari hiši, tukaj pa je vseeno več prostora. Čeprav živijo skromno in se nekako prebijajo iz meseca v mesec, sta za Damjana nameravala sama zbrati 3 tisoč nemških mark za bombo. Potem pa so jim jo dali s Pediatrične klinike in skrb, kako do toliko denarja, je bila preč. JOŽICA DORNIŽ

PIŠKURJEVI IZ ŽALOVIČ - Na fotografiji sta mlajša dva sinova, Damjan in Bojan, z očetom in materjo, najstarejši Jani pa je v Šentvidu. Piškurjevi upajo, da bodo vsaj za praznike skupaj. (J. Dornič)

Tomc, neodkriti Belokranjec

Nekoč sva ga obiskala z Matijo Štrueljem iz Gribelj. Obisk nama je pripravil takratni domžalski župnik Baloh, ki je bil prej župnik v Podzemlju in je bil s Štrueljevimi iz Gribelj zelo povezan. V Gribljah je bila v tistih časih vsako leto v juliju ali avgustu Obkolpska pevka revija. Namenoma za to revijo je Tomc napisal nekaj pesmi, ki so jih tudi izvajali. V načrtu smo imeli, da bi Tomc obiskoval revijo in da bi dobivala vse bolj njegov značaj. Revija je ugasnila, Tomc je umrl. Nekdo je takrat povedal, da se je Matija Tomc dogovoril z neko družino v Domžalah, da ga bodo pokopali v njihovi grobnici. Z Matijo Štrueljem nama je prišlo na misel, zakaj ga ne bi pokopali v Podzemlju.

Slišati je bilo tudi, da je ljubljanska nadškofija naklonjena takim pokopom. Tudi dolgoletnega podzemeljskega župnika in dekana Andreja Ilca so pokopali v rojstni Ribnici. O tem sem govoril s pokojnim črnomaljskim župnikom Žabkarjem, ki je obljubil, da bo to Tomcu omenil. Na poslovnem vladu sem to omenil tudi takratnemu metliškem županu Jancazu Gačniku, ki ni imel nič proti. Na obisku v Domžalah sva to možnost omenila še domžalskemu župniku Balohu, ki pa je modro molčal. Midva z Matijo seveda nisva o tem s Tomcem nič govorila. Bila sva preza-dovoljna, da naju je sprejel in nama predal nekaj rokopisov za zbor v Gribljah.

V Beli krajini je veliko kulturnih prireditelj. Na teh prireditvah naj dobi postopoma tudi Matija Tomc svoje mesto. Mag. JANEZ KURE

Na prelomu nekega mandata

Pogovor s dr. Petrom Rusom, predsednikom občinskega sveta v Loškem Potoku o uspehih in neuspehih

LOŠKI POTOK - Dr. Peter Rus je poznana in spoštovana osebnost. Najprej kot dolgoletni zdravnik, potem kot direktor velike zdravstvene ustanove in zadnji dve leti kot politik. Od nastanka občine vodi občinski svet. Te dni, ko se izteka dveletno mandatno obdobje, kar pomeni nekakšno prelomnico, smo se z dr. Rusom pogovarjali o uspehih in neuspehih, ki jih verjetno doživlja vsakdo, ki zajadra v politiko.

Dr. Peter Rus

Dr. Rus je dejal, da je kriza gospodarstva v obliki nezaposlenosti najhujši problem občine, meni pa da je izhod v iskanju novih dejavnosti, proizvodov, malih podjetij, boji pa se za beg kadrov iz rodnega kraja. Strinja se, da socialna politika ni ustrezno urejena, slabo pa delujeta tako davčna kot finančna inspekcija. V dveh letih je bila izboljšana cestna infrastruktura, še vedno pa čaka veliko dela na področju komunalne infrastrukture. Še v fazi pridobivanja dokumentacije o urejanju prostora, ki bo osnova nadaljnjim aktivnostim. Dr. Rus je povedal, da nikoli ni da-

jal obljub, da je vloga sveta in uprave občine različna. Vodilna misel ostaja napredek občine. "Ob prevladu tega mnenja soglasje ne more biti sporno. Potreben je kompromis. Dnevni redi in trajanje sej sveta dokazujejo korektno sodelovanje," je povedal.

Dr. Rus pa je rad tudi zdravnik in verjame, da si je zaupanja ljudi za politiko pridobil s poklicnim delom in pravi: "Zato se trudim, da nova vloga ne bi pomenila drugega obraza. Čeprav je mnogo ljudi še vedno prepričanih, da biti zdravnik ni tvegano, le dajem prednost svojemu stanu."

A. KOŠMERL

Zdravnica pesni in slika

"Pesnikovanje in slikanje je moja notranja potreba"

VELIKE LAŠČE - V Laščah imajo zdravnico dr. Darinko Grmek-Štrukelj, ki pesni, slika in še kaj. "Pesmic ne objavljam, pesnikovanje in slikanje je le moja notranja potreba. Pesmi sem objavljala v mlajših letih, kasneje pa ne več. Tudi na slikarskih razstavah nisem sode-

lovala, čeprav so me vabili. Morda sem preveč kritična in zahtevna do svojega dela.

V manjših družbah povem kakšno pesem. Pišem najraje o naravi. Pri sreču so mi občečloveške teme. Privlači me tema o človeku kot delu narave. Harmonija je v naravi, kjer je človek še ni porušil. Današnji človek bi bil lahko srečnejši, če bi se sprijaznil z dejstvom, da je le del narave, in ne njen gospodar, če bi v naravi iskal potrebno ravnotežje za lastni obstoj in razvoj.

Za pokušnjo naj pesnico predstavimo s samo eno njeno pesmico: "V jutru, ko nebo žari/ za Svetim Rokom,/ ko vile še šepčejo otrokom bajke/ ko zvezde/ kot utrujene točajke/ ugašajo luči nad vrta,/ vem,/ da ni smrti./ So le menjave/ na večni krožni črti."

Dr. Darinka Grmek-Štrukelj

Vse bogatejši in vse revnejši

Presenetljive ugotovitve na kongresu v Rosenheimu - Misli ob apelu "kruha in iger"

Da bi spoznali perspektive razvoja fasadnih elementov, oken in vrat, se nas je 700 udeležencev iz Evrope zbralo na kongresu v bavarskem Rosenheimu. Najbolj odmevno je bilo uvodno predavanje "Svetovni trendi 2000, politične, ekonomske in ekološke perspektive bodočnosti", ki je obravnavalo usodna razmerja med razvitimi industrijskimi državami in deželami v razvoju.

Razviti severni industrijski del sveta je vedno starejši, saj ima minimalen ali negativen prirastek prebivalstva, hkrati pa je vedno bogatejši. Na južni polobli v deželah v razvoju pa še vedno močno narašča število prebivalstva, zato je v povprečju vedno mlajše in revnejše. To revno prebivalstvo se sedaj seli s podeželja v metropole nerazvitih držav.

Razvite industrijske države skrbijo še vedno predvsem za zviševanje svojega standarda, pri čemer razkošno trošijo večino svetovne energije, predvsem obnovljivih fosilnih energetskih virov, subvencionirajo svojo pridelavo hrane, trošijo tudi druga naravna bogastva južne poloble (npr. gozdove) ter so glavni onesnaževalci okolja in svetovne klime.

Razviti industrijski svet ima sicer že razvite nove tehnologije, katerih tržna uveljavitev je le še vprašanje razvoja ustreznih okoliščin. Večina novih tehnologij pa je žal zasnovana samo z vidika sebičnih podjetniško-marketingških ciljev podjetij, pogosto multinacionalnih, ki pa ne obsegajo rešitev človeštva kot celote. Temu je podrejeno obnašanje večine politikov razvitega in nerazvitega sveta.

Selitve ubožanega prebivalstva na južni polobli s podeželja v metropole (samo v Kitajski se trenutno seli 80 milijonov ljudi) so samo predhodnica selitve narodov z južne poloble v razviti industrijski svet v naslednjih 30-50 letih. Takšne selitve narodov človeška zgodovina že pozna in jih je v bližnji preteklosti doživela tudi Evropa (preseljevanje Evropejcev v Severno Ameriko).

Zato mora postati tudi za razviti svet cilj omogočiti revnemu podeželskemu prebivalstvu južne poloble osnovne prihodke in bivalno okolje, sicer se bo "roman že napisane bodoče zgodovine človeštva" le še prebral in bodo naši 10-letni otroci to v polni meri podoživeli. Na nek način je torej potrebno prekiniti "hudičev začarani krog rasti" in bodočnosti človeštva.

In kaj ima revni nerazviti svet, kar bi mu omogočilo, da si ljudje na tamkajšnjem podeželju lahko ustvarijo prihodke in blaginjo, ki jih bo vezala na njihov dom? ZEMLJO IN DELOVNO SILO!

Zato morajo pričeti bogati severnjaki kupovati hrano neposredno pri južnih podeželskih siromakih, in to tam, kjer je stiska največja. Pri tem se mora razviti Sever seveda najprej vprašati, s katerimi novimi tehnologijami lahko čimprej učinkovito prispeva, da se siromakom juga omogoči pridelava in prodaja hrane in osnovno bivalno okolje ter zmanjša onesnaževanje okolja.

Energetsko potratni razviti Sever povzroča na primer večino emisij CO2 v ozračje, kar ima za posledico spremembo zemeljske klime oz. povečuje "efekt tople grede." To bo med drugim povzročilo taljenje ledenikov, zvišanje gladine morij, to je zmanjšanje kopnega. Tako se bo zmanjšalo prav bivalno okolje že tako prenaseljenega nerazvitega sveta ter se dodatno ustvarjajo okoliščine za "selitev narodov" v "višji" razviti svet.

Razvitemu Severu torej ni potrebno razvijati nove tehnologije, na primer za pridobivanje "biogoriva" iz oljne repice in "repičnih" traktorjev in avtomobilov, dokler to "biogorivo" na podeželju južne poloble pridelujejo sestradani dninarji za veleposesnike, ki naj bi "biogoriva" z dobičkom prodajali bogatemu Severu.

Razviti Sever naj torej razvija tehnologije za zmanjšanje in predelavo odpadkov v gnojila, obnovno uporabljene vode, tehnologije za zmanjšanje rabe energije v industriji, prometu in gospodinjstvih, zlasti obnovljivih fosilnih goriv, tehnologije ozelenitve in pogozditve ter seveda pridelave hrane, predvsem na južni polobli, in podobno.

Na zaključku svojega predavanja je 69-letni predavatelj prof.

Dr. Kernig, strokovnjak za politične, gospodarske in družboslovne vede apeliral na udeležence kongresa: "Razvijajte hiše-okna z nizko porabo energije pri izdelavi in uporabi, razvijte "mobilne" hiše in uporabljajte les iz gojenih gozdov, tudi južne poloble, s tem omogočite pogozdovanje, "zeleno porabo" in zmanjšanje CO2, zmanjšanje erozije zemlje in ohranitev bivalnega okolja človeštva! Zmanjšajte emisije, sanirajte klimo in zemeljsko okolje ter omogočite "siromakom juga pridelavo in prodajo hrane, da jim omogočite prihodke in preprečite nujno njihove selitve v naše kraje!" To je gotovo apel, ki je vreden da ga slišimo in o njem razmislimo! To je tudi apel, ki je v popolnem nasprotju z apelom, katerega vsak teden poslušamo preko slovenskih radijskih valov, in proglaša "Prišel je čas kruha in iger" in vabi "Zato pridite na zabavo v diskoteko do jutranjih ur".

Ali apel "Čas kruha in iger" ne odraža mogoče našega pomanjkljivega zgodovinskega in kulturnega spomina, naše nerazgledano-

sti in samozadostnosti, naše sprenevdajoče se morale, ki dopuščata "uspešnim novim podjetnikom lahke zasluge ob proglašanju in uveljavljanju načel "kruha in iger", katero je pripeljalo do propada mogočno rimsko civilizacijo?"

Mladi so seveda navdušeni, saj jim družba in mediji pripovedujejo predvsem "zgodbo o uspehu", jih navdušujejo nad novimi "časi kruha in iger" ter jih tako pripravljajo na njihovo (in našo?) "svetlo prihodnost", to je na večten utopičen sen o "raju na zemlji".

Res je, brez sanj ni življenjskega veselja, vendar proglašanje in tiho javno odobravanje življenjske filozofije "kruha in iger" je enako naravnostno k samouničenju, kar je zgodovina že dokazala in jo potrjuje tudi prihodnost.

Prav bi bilo, da se oblast in tudi politična, kulturna ter druga civilna družboslovna in gospodarska elita zamisli nad "apelom za prihodnost" in "apelom za sedanjost".

FRANC MIHIČ, dipl. inž. Ribnica

Kdaj urejena parkirišča!?

Težave s parkiranjem se v Ribnici samo še stopnjujejo, a o kakšni akciji ne duha ne sluha

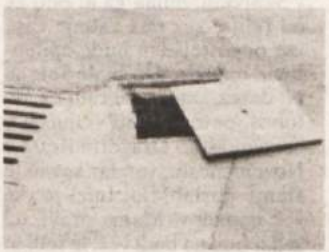
Zavedamo se, da so parkirni prostori vsesplošni problem, ker jih pred leti grajena stanovanjska naselja niso predvidela dovolj, posebno pa še, ker ima mnogo družin po dva avtomobila, prostor v ožjem delu mesta pa je potreben tudi za obiskovalce, nakupovalce in še koga.

Občino smo že nekajkrat opozorili na težave s parkirišči na Prijateljstvu trgu ali vzdolž ceste. Zmeda je še večja, če si nekateri lastniki stanovanj ali vozil meni nič tebi nič sami napišejo na parkirišča številke registracije ali kako drugače prepovejo občanom parkiranje na mestu, ki si ga sami izberejo. Težave in nesoglasja narastejo ob vremenskih nevihtah. Tako se znajde tudi kak napisan listič z opozorilom sotovalcu, kako "naj se obnaša pri parkiranju", in še kaj.

PRISPEVKI ZA VESELI DECEMBER

V času od 16. do 20. decembra so za Veseli december prispevali: Les, d.o.o., 10.000; Helena Štravs 5.000; Stanko Hosta 2.000; Kobra Team 10.000; Rafael Pajk 4.000; Edvard Kos 4.000; Marijan Hočevnar 3.000; Terezija Šuštaršič 2.000; OŠ Otočec 20.000; Anton Junc 2.000; Gorazd Medle 10.000; Branko Koračin 10.000; Mizarstvo Kovač 12.000; Miran Barbič 7.000; Marjan Lukšič 2.000; Goštilna Špolar 5.000; Steklarstvo Šiško 30.000; KS Gabrje 25.000; Telekom Slovenije PE Novo mesto 40.000 tolarjev.

Na žiro računu ZPM Novo mesto št. 52100-678-80209 se je nabralo že 4.823.000 tolarjev.

KAMERA ODKRIVA - Temu pokrovu pri dovozu k Mercatorjevi trgovini na Kandijski cesti v Novem mestu že nekaj časa ni dolgčas. Vsak drugi avto ga namreč s kolesom prestavi na drugo mesto. (foto: J. Hartman)

REYMA V SAVNI NA OTOČCU

Bilo je pred dnevi, ko je Novomeščan N. N. stopil v kabino savne na Otočcu, za katero pa ni vedel, da jo šele ogrevajo. Nekaj časa je potrpel, pri 55° "toplote" pa se je preselil k neznančema v sosednjo, že razgreto kabino in jima žalostno potožil: "Močno se bojim, da se bom v savni nalezl revme..."

Mnogim nevednostim bi se izognili, ko bi na krajevni skupnosti, občini našli pogum, denar in razumevanje za svoje soobčane davkoplačevalce, da bi, dokler je še možno, predvsem kar se tiče vpisa v zemljiško knjigo, uredili parkirišča. Na to smo na Prijateljstvu trgu že ničkolikokrat opozorili, vendar ni še nihče pisno odgovoril ali povedal vzroka, zakaj je še vedno tako. Ob tem naj povemo, da so ob okoli 200 stanovanjih le za tretjino urejena parkirišča.

Občinski organi trošijo denar davkoplačevalcev za marsikaj, medtem ko najnujnejših zadev ne morejo urediti. Tudi policija ne more izterjati kazni zaradi nepravilnega parkiranja, če zadeve na terenu niso urejene. Opozorilo pa velja tudi političnim strankam, ki naj se zavedajo, da imajo svoje volilce, za katere je potrebno tudi kaj konkretnega narediti in ne samo čakati ter prositi za volilno podporo, saj so tudi nagrade od davkoplačevalcev.

Če ne bo odgovora in kakšnega konkretnega ukrepa, sporočamo, da bomo prenehali plačevati davke!

STANKA HITIJ HOČEVAR Ribnica

Dvoru vso nekdanjo veljavo

Novi predsednik sveta KS o nalogah krajevne skupnosti

DVOR - Janez Hrovat, inženir agronomije, opravlja poklic kmetijskega svetovalca v Kmetijski svetovalni službi v Žužemberku. Pozna ljudi v kraju in tudi njihove potrebe. Novoizvoljeni svet ga je izbral za predsednika. Dela mu prav gotovo ne bo manjkalo.

Prvi problem s prostorom so v krajevni skupnosti dobro rešili, saj je prostore odstopil Ludvik Legan. Tudi telefonsko številko že imajo, tako da lahko krajan pokličejo na številko 88-014. Z novim letom bodo imeli tudi uradne ure, in sicer ob nedeljah, od 10. do 12. ure.

"Na prvi seji 13. decembra" pravi predsednik KS "smo se dogovorili, da bomo delali brezplačno, brez kilometrin in sejin. Določili smo si delo v letu 1997; to med drugim obsega posodobitev cest v KS, ki še niso asfaltirane, popravilo Petrunovega mostu, telefona na Klopce, ureditev javne razsvetljave v Trebči vasi, raziskavo plazu v Dolnjem Kotu itd. Potrebovali bi tudi dva delavca na javnih delih, ki bi popravljala javne poti, delala red na pokopališču in ostalih javnih površinah.

Imenovali smo komisijo za ureditev muzeja dvorske železnicarne, ki jo vodi prof. Franci Može. Prostor za muzej in zbirko Marjana Marinca je na razpolago. Tako bo dolgoletna želja krajanov, da bi Dvor dobil svoj muzej, uresničena. Omenjeni prostor ob plazu ne bo motil proizvodnje v Novolesovi tovarni in to lokacijo pod-

Igre učiteljev elektro šol Slovenije

Če odrasel človek izgubi smisel za igro, je žalostno. Če ga ne premore učitelj, je škodljivo.

Tudi zato so lani učitelji slovenskih elektrotehniških srednjih šol prvič uprizorili elektrjadi, športne igre, ki jih spremljajo krajsi strokovni posveti o problematiki posameznih predmetnih področij.

Novomeška elektro šola je med 14 šolami v državi osvojila 4. mesto in zmagala v dveh od 11 športov, v odbojki in cestnem teku na 4500 m. Pred elektro šolo iz Šolskega centra Novo mesto so bile ljubljanska Vegova, velenjska in portoroška.

Elektriada je bila sredi novembra v Kranjski Gori. Vzdušje med nastopajočimi je bilo tekmovalno, a prijateljsko. Udeleženci so vsako leto bolj prepričani, da morajo pri delu s srednješolsko mladino, ki ji v glavnem manjka doživljajskih in emocionalnih vzgojnih vztrajnosti, negovati dejavnosti, ki ta orodja imajo, torej tudi igranje in šport kot tekmovanje, a neškat kot spopad.

Ker Ministrstvo za šolstvo in šport iger učiteljev zaenkrat še ni nima programa, so se morale šole za plačilo stroškov obrniti na pokrovitelje. Novomeška elektro šola so prijazno pomagali Elektro Novo mesto, Novoles - Energetika Straža, Željko Tomaž, Krka, d.d., Novo mesto, Telekom Slovenije, PE Novo mesto, Evrotelenej, Novo mesto, Termotehnika Nova mesto, Tomas, d.o.o., Novo mesto in Kekon, d.o.o., Žužemberk.

Učitelji so se razšli prepričani, da bo njihovo srečanje postalo tradicionalno in da bodo prihodnje leto športov in natečajev, stopajočih še več. Nekateri se se po nastopu v Kranjski Gori tudi odločili, da svoje koze in športnih prizoriščih prihodnjih elektrjadi ne bodo prodali poceni, to pa pomeni, da bodo imeli učenci slovenskih srednjih tehniških in poklicnih elektro šol kondicijsko dobro pripravljene učitelje.

• Nekateri žive po zakonih, drugi pa po vilah. (Jurijč)

• Parlamentarno pravilo: Šestdeset glas je vreden najmanj akcije. (Jurijč)

• Nisem volil in ne bom volil zato ker ne volim ampak ljubim. (Jože)

Dvoru vso nekdanjo veljavo

Novi predsednik sveta KS o nalogah krajevne skupnosti

DVOR - Janez Hrovat, inženir agronomije, opravlja poklic kmetijskega svetovalca v Kmetijski svetovalni službi v Žužemberku. Pozna ljudi v kraju in tudi njihove potrebe. Novoizvoljeni svet ga je izbral za predsednika. Dela mu prav gotovo ne bo manjkalo.

Prvi problem s prostorom so v krajevni skupnosti dobro rešili, saj je prostore odstopil Ludvik Legan. Tudi telefonsko številko že imajo, tako da lahko krajan pokličejo na številko 88-014. Z novim letom bodo imeli tudi uradne ure, in sicer ob nedeljah, od 10. do 12. ure.

"Na prvi seji 13. decembra" pravi predsednik KS "smo se dogovorili, da bomo delali brezplačno, brez kilometrin in sejin. Določili smo si delo v letu 1997; to med drugim obsega posodobitev cest v KS, ki še niso asfaltirane, popravilo Petrunovega mostu, telefona na Klopce, ureditev javne razsvetljave v Trebči vasi, raziskavo plazu v Dolnjem Kotu itd. Potrebovali bi tudi dva delavca na javnih delih, ki bi popravljala javne poti, delala red na pokopališču in ostalih javnih površinah.

Imenovali smo komisijo za ureditev muzeja dvorske železnicarne, ki jo vodi prof. Franci Može. Prostor za muzej in zbirko Marjana Marinca je na razpolago. Tako bo dolgoletna želja krajanov, da bi Dvor dobil svoj muzej, uresničena. Omenjeni prostor ob plazu ne bo motil proizvodnje v Novolesovi tovarni in to lokacijo pod-

Inž. Janez Hrovat, predsednik KS Dvor

December v metliškem Domu počitka

Stanovalci so hvaležni

Da bi se čim bolj veselili in zadovoljni poslovali od leta, ki se izteka, tudi v Domu počitka v Metliki v decembru pripravimo več slovesnosti. Tako so nas letos ob Miklavžu obiskali otroci iz Drašičev in nam pod mentorstvom Boštjana Nemaniča pripravili igrico "Miklavževi darovi". Po predstavi je Miklavž s spremstvom obiskal še stanovalce, ki se zaradi bolezni niso mogli udeležiti skupnega srečanja.

Predpraznično vzdušje so nam letos polepšali tudi ansambel Tonija Verderberja, humorist Toni Gašperič in pevski zbor društva upokojencev Trebnje. V ponedeljek, 23. decembra, pa smo pripravili za stanovalce novoletno praznovanje. Po koncertu metliškega okteta Vitis in domskega pevskega zbora je za zabavo poskrbel duet Baron.

Ob koncu leta se ostarelih v našem domu spomnijo tudi številna društva in organizacije iz kraja, od koder so doma naši stanovalci, kot so Rdeči križ, društva invalidov in upokojencev, vodstva krajevnih skupnosti.

CVETKA AUPIČ
direktorica Doma počitka
Metlika

PREDAVANJE ZA UPOKOJENCE

Novomesko društvo upokojencev organizira januarja, februarja in marca več predavanj. 6. januarja bo ob 17. uri v prostorih grmske osnovne šole predavanje mag. dr. Tatjane Gazvoda z naslovom "Prehľad v starejšem obdobju življenja". Dr. Gazvodova bo na tej šoli predavala še 13. januarja o boleznih sluha in vida v starejših letih, 20. januarja o klimakteriju žensk in 27. januarja na temo: "Stari starši, starši ter otroci in sožitje". 5. februarja pa dr. Peter Kapš o medicini in zdravju. Vsa ta predavanja bodo ob 17. uri. 10. februarja ob 17. uri bo v frančiškanski cerkvi pater Felician predstavil zgodovino frančiškanov v Novem mestu in frančiškansko cerkev. O slikarju Lamutu in Jakcu bo 17. februarja v Jakčevem domu spregovorila pedagoginja Ivana Tanko, 24. februarja bodo v Dolenjskem muzeju odkrili razstavo interesnih dejavnosti društva, nakar bo veterinar Drago Hadl z diapozitivni predstavil kulturne in druge znamenitosti nekaterih krajev Slovenije. 3. marca ob 17. uri bo v prostorih grmske šole predavanje Marka Strouša iz Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve o reformi pokojninskega sistema. Med predavanji bodo med poslušalci izvedli anonimno anketo ter zbrali mnenja in predloge, ki bodo pomagali pri pripravi programa predavanj za naslednje leto.

I. T.

KAMERA ODKRIVA - Na fotografiji je že več let nedograjeni Kulturni dom v Dolenjskih Toplicah. Nekateri njegove prostore uporabljajo domačini kar za parkiranje oz. shranjevanje svojih jeklenih konjčkov in jim tako ni treba garaž. Topličani so se pred kratkim na veliko razpisali o mrlških vežicah, ne bi pa bilo slabo, če bi vsaj toliko pozornosti, kot so je bili deležni pokojniki oz. mrlške vežice, posvetili tudi živim, na primer že mnogo let nedograjnemu kulturnemu domu. (Foto: J. Primc)

DOLENJSKI LIST vaš četrtkov prijatelj

ZA DRAGE INSTRUMENTE IN BOLNIŠNICO

Za nabavo dragih medicinskih instrumentov in izgradnjo porodnišnice v Novem mestu so prispevali: Tone in Darinka Golobič, Novo mesto, namesto cvetja za pok. dr. Adolfa Žuniča 15.000 tolarjev; Marjan Rataj, Škrljevo 16, Šentrupert 80.000; Dolenjske lekarne Novo mesto namesto cvetja za pok. dr. Adolfa Žuniča 30.000; Obrtna zadruga Hrast Novo mesto namesto cvetja za pok. očeta sodelavke Vesne Kisak 20.000; Vrančičarjevi, Pri stadionu 5, Črnomelj, namesto cvetja za pok. dr. Adolfa Žuniča 15.000; Društvo upokojencev Metlika, Kolodvorska 1, Metlika 5.000; Lovska družina "Smuk", Semič, namesto cvetja za pok. dr. Adolfa Žuniča 10.000; Obrtna zadruga Hrast, Novo mesto, namesto cvetja za pok. dr. Adolfa Žuniča 20.000; Obrtna zadruga Hrast, Novo mesto namesto cvetja za pok. Ovičnikovo mamo iz Črnomlja 20.000; Komunalna Novo mesto namesto cvetja za pok. dr. Adolfa Žuniča 20.000; delavci Iskre Tenel - v stečajni namesto cvetja za pok. dr. Adolfa Žuniča 10.000; Gasilsko društvo Šmihel, Novo mesto, namesto cvetja za pok. dr. Adolfa Žuniča 10.000; Atletski klub Krka, Novo mesto, namesto cvetja za pok. očeta atletinje Katke Jankovič 10.000; delavci visceralnega odseka kirurškega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto namesto cvetja za pok. dr. Adolfa Žuniča 27.000; delavci intenzivne terapije kirurškega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto namesto cvetja za pok. Adolfa Žuniča 10.500 tolarjev.

Splošna bolnišnica Novo mesto se za prispevke najlepše zahvaljuje.

Še niti ene veteranske izkaznice

Borci o skrbi za bolne tovariše in za dostojen spomin pridobitev NOB

NOVO MESTO - Predsednik krajevnih združenj Zveze borcev NOB so 18. decembra na sedežu Območnega odbora razpravljali o uresničevanju novih vojnih zakonov. Čeprav vsi trije zakoni, ki jih je prinesla veteranska zakonodaja, veljajo že od letošnjega 1. januarja, so ugotovili dvojce: številni vojni invalidi, žrtve vojnega nasilja in vojni veterani še vedno ne poznajo pravic, ki jih prinašajo novi zakoni. Za približno 800 vloženih prijav nekdanjih borcev NOV upravnica enota v Novem mestu do danes ni izdala še niti ene izkaznice vojnega veterana. Tričlanska delegacija bo zato obiskala predstojnika upravne enote in opozorila na počasnost in neživiljskost pri reševanju teh zadev.

Ko so razpravljali o usmeritvah organizacij ZB v letu 1997, so med trajne naloge spet uvrstili predvsem skrb za bolne člane, takih pa je vedno več. Prizadevali si bodo, da bi pridobili in članstvo ZB čimveč mlajših krajanov, da bi prevzemali vodstvo v odborih krajevnih združenj ZB NOB. Posebej so govorili tudi o vračanju vplačanih prispevkov za prostovoljno zdravstveno zavarovanje, pri čemer sta jim po referatu Toneta Vovkova iz upravne enote svetovala zlasti Franc Hribarčič (za invalide) in Zvone Šušteršič (za zdravstvene in socialne zadeve).

Skrb za vzdrževanje grobišč in spomenikov NOB leži čedalje bolj samo na ramenih veteranske organizacije, saj Območni odbor borcev in udeležencev NOB za te namene od oblasti ne dobiva niti tolarja. Iz svojih in pridobljenih sponzorskih sredstev bo kljub temu tudi prihodnje leto pomagal krajevnim združenjem s 50-odstotnim deležem za taka dela.

Razen že znanih počastitev praznika upora, prvomajskega srečanja na Javorovici in drugih krajevnih praznikov bo prihodnje leto precej dela s pripravami na veliko srečanje ob vseslovenskem partizanskem taboru, ki bo 21. junija v Prečni. Območni odbor je pripravil krajevnim združenjem, naj znaša najmanjša članarina vsaj tisoč tolarjev, od česar ga polovica za pokrivanje stroškov vzdrževanja spomenikov in spominskih obeležij NOB.

• Zdrav berač je srečnejši od bolnega kralja. (Schopenhauer)

KOSOVA DRUŽINA SE PREDSTAVI - Od leve proti desni sedijo mama Marija, ki ima v naročju najmlajšega Matjaža, nato pa Primož, Franci, Joško in Marjeta. Oče Jože ni utegnil, ker je bil takrat zaposlen v hlevu. (Foto: L. Murn)

Pet otrok, pet šolarjev

Na obisku pri Kosovih v Jablanu, kjer za otroški živžav skrbijo Primož, Franci, Joško, Marjeta in Matjaž

JABLAN - Zadnji decemberski dnevi so za mnoge najlepši v letu. Za miklavžem pridejo božični prazniki, ki veljajo za družinski praznik. Pri jaslicah ob okrašeni jelki se pri Kosovih v Jablanu, ali po domače pri Avbarjevih, že nekaj let zbere prav številna družina, kar danes ni ravno pogost pojav. Poleg mame Marije in očeta Jožeta njihovo družino sestavlja pet otrok, z njimi pa živi še stara mama Marija.

Najstarejši je 13-letni Primož, ki letos prvič obiskuje posebno šolo v Novem mestu, in sicer 7. razred. Prav dobro mu gre in nasploh je fant zelo zanimiv - navdušuje se za glasbo in je rad prepeval v cerkvenem otroškem zboru, ne more brez gledanja TV, sicer pa si želi postati poštar. "Če mu bo uspelo priti do tega poklica, bom zelo vesela," pravi Marija in pove, da si je Primož še kot majhen otrok zelo hitro zapomnil hišne številke, in morda mu bo to res še prišlo prav. Drugi po vrsti je 12-letni Franci, ki v mirnopedški osnovni šoli obiskuje 6. razred. Vse kaže, da bo ostal na kmetiji. Že dve leti vozi traktor, poleti s stroji kosi mrvo, jo obrača itd., skratka, njegova pomoč je očetu gotovo že kar nepogrešljiva. Joško ima 11 let in odkrito je povedal, da se ne uči rad. Četrta po vrsti in edina deklica je 9-letna Marjeta, ki ima veselje do umetnosti in zelo rada riše. Najmlajši, Matjaž, je upihnil že 6 svečk in letos zakoral v malo šolo. Tako mora mama Marija vsako jutro za v šolo pripraviti kar vseh pet otrok. "Štirje gredo v Mirno Peč, in čeprav že nekaj časa skozi Jablan vozi šolski avtobus, se bolj splača, da jih v

šolo odpeljem sama z avtom, domov pa pridejo peš," je povedala.

Koliko se je treba na veliki kmetiji žrtvovati, najbolje ve Marija, ki je bila vrsto let še v službi. Toda odkar ima pet otrok, je dela dovolj doma. Najhuje je gotovo septembra, ko je treba vse odpraviti za v šolo: pet šolskih torbic, pet pušic, pet parov copat itd., dobro, da vsaj knjige lahko "podedujejo". Sicer pa Kosovi družini medijska pozornost ni ravno tuja, saj je leta 1994 sodelovala na natečaju časopisa Kmečki glas za družino meseca in leta, ko so izbirali najbolj mlado številno družino v Sloveniji. Čeprav niso bili izbrani, pa se vseno radi spominjajo obiska njihovega novinarja in še hranijo tisti zapis z njihovo fotografijo, na kateri "smo bili še vsi tako majhni", je povedala Marjeta.

Ob popoldanskem obisku sem vseh pet otrok našla razkropljene v velikem hlevu, kjer je vsak pomagal po svojih močeh. Kosovi otroci so namreč navajeni delati, kajti imajo veliko kmetijo: v hlevu je treba vsak dan poskrbeti približno za 50 glav živine, od tega 24 krav, oddajo pa približno 350 litrov mleka na dan. Pri njih je tudi vaška zbiralnica mleka. Za svojo pridnost pa jih je tudi letos presenetil Miklavž, in čeprav že vsi vejo, kdo je to, so se ga razveselili.

"Ne morem si predstavljati, da bi nas bilo manj. Že če samo enega kakšnega otroka en dan ni, je tako prazno in čudno," pravi Marija in ki meni, da je največ vredno, če so otroci zdravi. "Potem gre pa že kako," še doda. In prav ima.

L. MURN

V Prečni vseslovenski partizanski tabor

Na letališču v Prečni bo junija 1997 osrednja počastitev obletnice oborožene vstaje slovenskega ljudstva

NOVO MESTO - Pred 55 leti sta oborožena vstaja slovenskega ljudstva in narodnoosvobodilni boj, začeti v poletju 1941, prerasla v izreden razmah. Odgovor na okupatorjevo divjanje nad Slovenci je bila ustanovitev prvih štirih partizanskih brigad in 12 partizanskih odredov. Težišče oboroženega odpora je na Dolenjskem sprožilo partizansko protiofenzivo, boj proti nacifašizmu se je razplamtel. Za razmah NOB in za končno zmago nad okupatorjem je bilo leto 1942 odločilno.

Teh dogodkov se bomo v prihodnjem letu spomnili z namenom, da zaživi pred nami tisti usodni čas. Na izrečeno smrtno obsodbo fašistov in nacistov nad nami, ko je bil okupator na višku svoje moči in uničevalnih ukrepov proti slovenskemu narodu, je bila oborožena vstaja Slovenecv edini mogoč in pravilen odgovor. Nikoli ne bo mogoče pozabiti, kaj vse so našli ljudje v letu 1941 in 1942 morali pretrpeti. Okupator je uvajal neznašljive nasilje: množično je zapiral Slovence, streljal talce ter interniral naše starše in sodelavce OF v taborišča. Samo na Rabu je v nečloveških razmerah v italijanskem koncentracijskem taborišču Kampor umrlo več kot 4.000 naših ljudi, zlasti Dolenjce in Notranjce, med njimi mnogo do smrti izčrpanih otrok, žena in starčkov. Roška ofenziva okupatorjev in organizirano sodelovanje (kolaboracija) s fašisti sta terjala krvavi davek.

OF je takrat kot vojno-politična organizacija NOB po težkih porazih posameznih partizanskih enot v jeseni in zimi 1941/1942 prenesla težišče oboroženega odpora na Do-

lenjsko. Tu je nastalo novo osvobodeno ozemlje. Prve čete so popolnili z novimi borci, ustanovljeni so bili bataljoni, odredi, grupe odredov in prve štiri slovenske partizanske brigade. OF je kot nosilka in organizatorica razvoja NOB ter kot legitimna oblast našega naroda, kot država v državi, v letu 1942 spodbudila nadaljnji razmah NOB na Štajerskem, Gorenjskem in Primorskem.

Na Dolenjskem, ki je bilo del zasedenega slovenskega ozemlja, so se v letu 1942 odvijali največji boji med partizani in okupatorjem. Prav tu je OF sprejela številne ukrepe, ki so določili razvojno pot upora in ustvarili temelje slovenske državnosti. Vse to je spodbudilo pripravljajni odbor Območnega združenja ZB Novo mesto za proslavo in Koordinacijski odbor vodstev enot in služb NOV in POS pri glavnem odboru ZB in udeležencev NOV, da sta pripravila izhodišča za veliko srečanje. Vse območne organizacije ZB, odbori aktivistov OF ter skupnosti borcev NOV in POS se bodo vključili v priprave na proslavo "Vseslovenskega partizanskega tabora", ki bo 24. junija v Novem mestu.

V mesecih pred osrednjo proslavo bodo v Novem mestu in v krajih, kjer so bile ustanovljene prve štiri partizanske brigade - Tomšičeva, Gubčeva, Cankarjeva in Šercerjeva - različne prireditve. Tudi v "rojstnih krajih" prvih partizanskih odredov se bodo hkrati v domačini, s krajevnimi in z območnimi organizacijami ZB, društvi in z drugimi srečali nekdanji borci teh naših prvih enot. Taka srečanja bodo pripravili tam,

kjer so nastali Belokranjski, Loški, Kočevski, Krimski, Dolomitski, Zahodnodolenjski, Krški, Savinjski, Pohorski, Gorenjski in Soški odred. Skupaj z drugimi združenji, zvezami in skupinami bodo prispevali svoj delež za osrednjo proslavo v Novem mestu.

Naštete enote bodo same zaznamovale svoje 55-letnice. Počastile jih bodo še posebej kot že utečeno tradicijo svojih vsakoletnih srečanj in proslav ali tovariških snidenj borcev posameznih skupnosti. Ena izmed aktivnosti pred osrednjo proslavo bodo pohodi borcev in mladih iz krajev ustanovitve brigad do prizorišča velikega srečanja v Novem mestu. Tako bo npr. Gorjanski bataljon pripravil več pohodov skupaj z lovci, gasilci, taborniki, planinci in športniki. Pri tem se bodo povsod, kjer so bile našte enote ustanovljene ali so potekali pomembni osvobodilni boji, udeleženci pohodov srečali z domačini in skupaj z njimi obudili spomine na tiste usodne čase.

DOLENJSKI LIST vaš četrtkov prijatelj

Med pripravami na vseslovenski partizanski zbor junija 1997 bo izšel Zbornik 1997, ki ga bo pripravilo društvo piscev zgodovinopisja NOB. Pripravljajni odbor se je zavezal tudi za izdajo poljudno napisane brošure o partizanskih enotah, odredih in brigadah, ustanovljenih

v letu 1942. Uredništva različnih sredstev obveščanja bodo v mesecih pred zborom objavljala članke o razvoju NOB v posameznih slovenskih pokrajinah ter o pripravah na zbor na Dolenjskem.

Osrednja proslava bo junija na letališču v Prečni. Za razliko od večine dosedanjih množičnih počastitev preteklosti naj bi bila bogata z dogajanjem, ki bodo pritegnila udeležence. Ves čas se bo pred proslavo in na sami proslavi dogajalo veliko zanimivega. Prireditelji računajo s pozdravom predsednika države, pripravljen bo pester kulturni spored, predstavili bodo spominsko medaljo legendarnega komandanta Staneta Rozmana, na letališče bodo prišli pohodniki brigad, praporom brigad in odredov pa bodo pripeli spominske trakove. Nastop slovenske vojske s prikazom letalskih veččin bo prav gotovo pritegnil vse zbrane, kakor tudi načrtovani helikopterski desant. Nastopili bodo padalci, razstavljeno bo pehotno orožje, svoje spretnosti bodo pokazali modelarji ter razni športniki.

Podroben spored vseh nastopajočih bodo v prihodnjih tednih zaokrožili, tako da bo junijsko srečanje na partizanskem zboru prihodnje leto dostojna počastitev 55. obletnice ustanovitve prvih partizanskih brigad in odredov Slovenije. Partizanski zbor v Novem mestu pa bo hkrati tudi sestavni del priprav na vseslovensko proslavo, ki bo v jeseni 1997 počastila zgodovinsko priključitev Primorske k Sloveniji.

Komisija za obveščanje pri Območnem odboru ZB in udeležencev NOB Novo mesto

SKB BANKA D.D.

Vsem strankam in poslovnim partnerjem

SKB Banke PĚ Krško in Novo mesto

želimo, da bi v leto 1997 vstopili polni novih moči, veselja in načrtov.

Krati se Vam zahvaljujemo za izkazano zaupanje v letošnjem letu z željo in vabilom, da se tudi v prihajajočem letu poslovno uspešno družimo.

Pričakujemo Vas v naših poslovalnicah v Brežicah, Sevnici in Krškem ter v Metliki, Črnomlju, Trebnjem in Novem mestu.

SREČNO IN USPEŠNO 1997

Res, nič novega pod soncem

Volilne zdrahe s klaftrskimi poleni so pri nas poznali že pred sto leti

DEDEK MRAZ V ŠENTJERNEJU - V občini Šentjernej je v nedeljo, 15., in v petek, 20. decembra, šentjernejske in orehovške šolarje od prvega do četrtega razreda ter malčke v vseh vrtcih obiskal dedek Mraz s spremstvom. Tako so bili letos prvi obdarjeni tudi učenci od prvega do četrtega razreda. Skupaj je obdaril 360 otrok. Denar za obdaritev sta prispevali obe krajevni skupnosti v občini. (Foto: FVS, Marijan Hočevnar)

STARŠEM PREDSTAVILI PROJEKTNO DELO - Učenci 4.b. razreda iz Dolenjskih Toplic smo v torek, 3. decembra, staršem predstavili projekt Življenje na kmetijah nekoč. Po pripovedovanju starejših smo zbrali veliko gradiva in ga zapisali v obliki skupnega izdelka - knjižice. Pripravili smo tudi razstavo predmetov, ki so jih včasih uporabljali pri kmečkih opravilih in v gospodinjstvu. V šolo smo prinesli tudi domače jedi, z njimi smo se posladkali ob koncu prireditve. (Špela Novak, 4.r., novinarski krožek OŠ Dolenjske Toplice)

PRAZNIČNI DECEMBER V VELIKIH LAŠČAH - "Graditi most med otroki in starejšimi je vrednota, ki jo kaže spoštovati," je poudaril župan občine Velike Lašče Milan Tekavec na nedavnem srečanju otrok in upokojencev v vrtcu Sončni žarek v Velikih Laščah. Srečanje je sodilo v okvir prireditve "Praznični veseli december". Tokrat je šlo pravzaprav za izmenjavo obiska, saj so mali Laščani obiskali oskrbovance doma starejših občanov iz Most že spomladi, zdaj pa so jim ti vrnilni obisk. Starejši gostje in mladi so ob srečanju izvedli kulturni program. Starejši so ob spremljavi čiter prepevali ljudske pesmi; mlajši pa so jim zaplesali, zapeli in recitirali. Za prijetno doživetje gre zahvala vodstvu doma starejših občanov, nastopajočim pa tudi vzgojiteljicam iz Lašč Veri Lipovec, Matini Kraševc in Darji Kovačič-Goršič ter učiteljicama Jožici Nosan in Simoni Bavdek. (Franja Sedej)

USPEL BOŽIČNO-NOVOLETNI KONCERT - V šolski avli osnovne šole Žužemberk je bil v petek, 20. decembra, božično-novoletni koncert. Tokrat sta se predstavila otroški in mladinski pevski zbor pod vodstvom Aleša Makovca. Viden je napredek zbora, saj je zmeraj boljši. Otroci so predstavili praznične običaje na Slovenskem in v Angliji. Zbrane je pozdravila ravnateljica mag. Jelka Mrvar z željo, da bi v Suhu krajini, ki je svet v malem, znali premagati tegobe današnjega življenja in živeti, kot je napisal Prešeren, v edinosti, sreči in spravi. Na sliki: mag. Jelka Mrvar in pevski zbor. (Foto: S. Mirič)

Latinski pregovor "Nihil probat, qui nimium probat" ali po naše: kdor preveč dokazuje, ničesar ne dokaže, so seveda poznali že naši predniki. Celo učinkoviteje so ga uporabljali kot mi dandanašnji. Sledi o tem je dobro poznati tudi v letošnjem predvolilnem letu, v katerem si razne stranke na moč prizadevajo "na novo izumiti smodnik" ali kaj podobnega.

Dolenjske novice so 30. maja 1896 objavile tale zapis: "MARIJA DEVICA V POLJU. - Zadnjič ste poročali, da je bil delavski shod v Radečah. Pri nas pa smo imeli v kratkem času dva taka shoda, katera so nam naredili udje katoliškega delavskega društva ljubljanskega. Zborovanje je bilo pred Kuharjevo gostilno; udeležba je bila obkrajat velikanska. Govorili so nam gospodje Gostinčar, Pavšner, Kregar ml., Rakovec in Bahar. Prvi govornik je govoril o programu krščanskih delavcev, katerim veram deveta briga, kakor socialnim demokratom, temveč podlaga vsemu delovanju. Oni se morajo tudi vedno držati svoje slovenske narodnosti, ne pa biti mednarodni, kakor uče socialisti, katerim je mar le za denar in za trebuh, za drugega pa nič. Povedal je, da pravi prijatelji ljudstva so le tisti, ki imajo resno voljo, mu pomagati in mu tudi v rešnici dejansko pomagajo. To pa niso brezverski socialisti, temveč tisti, ki se trdno drže naukov krščanske vere.

Posebno nas je zanimal govor g. Kregarja, ki je bil poprej sam socialdemokrat, in zato te ljudi prav dobro pozna. Odkril nam je vse njih delovanje in namene, vse sleparije, s katerimi njih poglavar-

ji motijo uboge zaslepljene delavce. G. Rakovec je govoril posebno za nas kmete in nam pokazal, kaka sreča bi bila za nas prisilna deželna zavarovalnica zoper ušme. Prav zares je: ko bi kmetje bili bolj podučeni o stvarih, ki se tičejo tudi njih, nikoli bi ne oddali pri volitvah svojega glasu kakemu liberalcu, ki dela pač lepe obljube, a v resnici pa skrbi le za svoj žep.

G. Bahar nas je učil, kako moramo složno skupaj držati, če hočemo kaj doseči, ker moč posameznega je prešlaba, da bi kaj opravil. Na zadnje je govoril zopet Gostinčar, kake časopise naj naročujemo. Priporočal je zlasti "Glasnik", ki je časopis poštenih katoliških delavcev.

Za njim je izpregovoril nekaj besed predsednik Pele, češ, mi nismo taki, kakoršni so socialni demokrati. Mi ne delamo za denar, temveč le iz ljubezni do ljudstva, da se ljudje podučijo o tem, kar jim je treba vedeti, da jih ne bodo kakšni sleparji oslepili. Nam je to bilo posebno všeč, da so govorili delavci sami. Človek pač najložeje verjame takemu, ki je njegove vrste. Shod se je sklenil z navdušenimi "živio" - klici papežu in cesarju. Po shodu smo še marsikatero rekli, kako bi se osnovala posojilnica in za njo tudi delavsko društvo in kmečka zadruga. Z božjo pomočjo upamo, da kmalu vse to dosežemo!

(Nedavno se je hvalil tukaj neki socialno-demokratski govornik proti svojemu bratu, ki je rokodelc, da njegova služba je izvrstna, ker služi za to, da okoli leta in večasih kaj govori - na mesec celih 75 goldinarjev! Taki so torej socialni demokrati!

(Opomba uredništva.)"

ZACVETELO DREVO ŽIVLJENJA - Čeprav sem velika ljubiteljica rož, sem tokrat prvič videla cvetoče drevo življenja. Drevo je staro približno pet let in letos mi je prvič zacvetelo. (Antonija Slanc, Metlika)

PRI NAJSTAREJŠEM KRAJANU - Od lani, ko je bila ustanovljena javna skupnost Sinji Vrh, njeni predstavniki obiščejo bolne in stare 80 let v krajevni skupnosti ter stanovalce v Domu starejših občanov Črnomlju in v Domu počitka v Metliki. Letos so jih obiskali kar 10 fotografij: predstavniki KS Sinji Vrh na obisku pri stanovalcu met. Doma počitka Matiji Madroniču iz Dalnjih Njiv, ki je z 90 leti najstarejši krajan. (Foto: M. B.-J.)

KORENINE SE KREPIJO - Iz glasbenih korenin pred več kot tridesetimi leti se je Tonetu Hrovatu iz Šmihela razvil družinski glasbeni nabavni ansambel Korenine. Medtem ko Tone vleče meh harmonike, Mojca poje, sinova Vilko in Rok pa izvajata zvoke iz kitar. V an sodeluje še Miran Zorko. Korenine imajo tudi nekaj svojih skladb, še premalo za samostojno kaseto. Sicer pa ansambel pogosto zabava prenovljene gostilne Na hribu. (Foto: M. Vesel)

M L A D I D O P I S N I K

JAN PLESTENJAK NA NAŠI ŠOLI

Skoraj ne morem verjeti, da je bil na naši šoli Jan Plestenjak. Bila sem vesela, ko je prišlo obvestilo, da bo prišel. Vse punce smo se ga veselile. Zelela sem si, da bi bila že sredi. In res. Ko je bilo konec tretje ure, sem šla s prijateljicami v jedilnico. Usedle smo se za mizo in ga čakale. Kmalu je stopil med nas in vsi smo veselo zaploskali. Za začetek nam je zapel pesem Zvončki in trobenčice. Povedal je, da ima rad stare pesmi. Jaz jih nimam, toda vseeno sem mu pomagala peti. Malo je hodil naokrog in spraševal učence, če smo kdaj srečni. Če bi to vprašal mene, bi rekla, da takrat, ko je srečna tudi naša družina. Najbolj mi je bila všeč pesem Dal ti bom vse, ki jo je zapel dvakrat. Koncert je bil zelo lep. Ta dan smo odšli domov polni lepih vtisov in z nasmehom na obrazu.

ANJA PLOJ, 5.a
OŠ Mirna Peč

TIH SNEŽNI DAN

Polmraz, Svetloba svetilke reže sneženo zaveso. Na okenski polici se topijo snežinke. Zdi se, kot da se sneg ne bo nikoli nehal topiti. Zrem skozi okno in opazujem temno naravo. Snežinkam ni videti kraja. Na ulicah se poznajo stopinje ljudi, ki hitijo, da jih sneg ne bi pretirano zmočil. Sosedov pes zalaja v večer. Njegov lajež odmeva v tišino. Pokrajina se odene s tanko belo odejo. Avto pretrga spokojnost. Zarometi osvetljuje cesto. Sneg se sveti kakor diamant. Zapiha veter. Prestraši me, ko zavije okrog vogala hiše. Naenkrat zavzorni budilka.

JERNEJA JURCA, 7.a
OŠ Zbora odposlancev Kočevje

SNEŽINKA SEM

Če bi bila snežinka, bi se še bolj veselila vsake zime. Z veseljem bi s prijateljicami poletela proti zemlji. Z veseljem bi skakala od hiše do hiše in naznanjala zimo. Vem, da bi s tem razveselila vse otroke, ki se radi smučajo in sankajo. Poletela bi, kadar bi se me otroci zaželeli. Vem tudi, da bi svojega prijatelja snežnega moža razveselila in tudi otroke, ki tako radi skačejo po snegu.

JESSICA METELKO, 3.r.
OŠ Krmelj

V DRŽAVNEM OTROŠKEM PARLAMENTU

19. decembra 1996 sem se udeležila državnega otroškega parlamenta v Ljubljani. Zastopala sem učence iz občine Metlika. V dvorani državnega zbora se nas je zbralo zelo veliko. Večina slovenskih občin je poslala svojega predstavnika. Delali smo kot pravi poslanci. Imeli smo tudi predsedstvo, katerega član sem bila tudi jaz. Razpravljali smo o pravicah in dolžnostih otrok in o ocenjevanju v šolah. Razprava je trajala skoraj tri ure. Vmes nas je zabaval imenitni glasbenik Jani Kovačič. Z nami so bili tudi gostje iz državnega parlamenta, varuh človekovih pravic, iz ministrstva, iz Zavoda za šolstvo in drugih ustanov. Med njimi je bil tudi minister Gaber, ki je odgovarjal na naša vprašanja. Za otroški parlament v naslednjem letu smo izbrali temo Odnosi med vrstniki.

Po končani razpravi so nas pogostili. V Ljubljano me je spremljala gospa Vladka Škof. Bilo je zelo lepo in poučno.

MAJA ŽUGELJ, učenka 7. razreda osnovne šole Podzemelj

Božič

Bela pokrajina, bele gore in bel je že smeh otrok na saneh.

Že jelka srebrna v kotu stoji, z okraski in zvezdico nam se smeji.

Vseposod lučke bleščeče gore novoletne reklame se že vrte.

Zdaj čas je, da jaslice vsi naredimo in skorenj za možička Božička očistimo ter ga na okno postavimo.

Že luna na nebu nam sveti, ko Božiček nam maha v slovo in skupaj z jeleni izgine v noč.

Le zvezda spominja nas nanj in srečo nam v novem letu želi.

SIMONA RAZPET, 8.r.
OŠ Milana Majcna, Šentjanž

• Otrok govori pri sosedih to, kar oče in mati govorita doma. (Talmud)

DOLENJSKI LIST DESE DOMAČI

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in D skega lista dodelil nagrado Božidarju Kondi iz Črnomlja. Nagradi čestitamo!

Lestvica, ki je na sporedu vsak ponedeljek od 16.15 do 17. ure teden takšna:

- (2) Tetka, povejte - ANS. LOJZETA SLAKA
- (1) Le Krka ve - ANS. POLJUB
- (4) Štefanu za praznik - ANS. SLAVČEK
- (3) Jesenska žlahta - ANS. TONIJA VERDERBERJA
- (8) To je bil trenutek naš - ANS. MIRO KLINC
- (5) Krojač za dame - ANS. ZUPAN
- (-) Božični čas - ANS. BOBRI
- (7) Dobrodošli - ANS. RUBIN
- (6) Jesen ihti - ANS. BRANETA KLAVŽARJA
- (9) Nisem svetnik - ANS. FRANCA POTOČARJA

Predlog za prihodnji teden: Dek. amrica - ANS. VRI

KUPON ŠT. 52

Glasujem za:

Moj naslov:

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 8000 Novo n